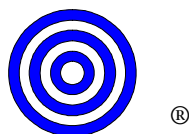

HEIJASTE

2/2003 18.6.2003

19. vuosikerta

Irtonumero 4,00 €

<i>Tapio Talvitie</i>	Puheenjohtajan kynästä.....	3
<i>Matti Tossavainen</i>	Sielu ja psyykkiset kehät	5
<i>Seppo Niskanen</i>	Lännen ihmeet.....	14
<i>Seppo Kanerva</i>	Aikamme islam.....	16
<i>Martti Vanninen</i>	Arkkitehtoniset sfäärit. Osa 8: Keskusuniversumi	18

HEIJASTE**Julkaisija:** Suomen Urantia-seura r.y.**Päätoimittaja**

Martti Vanninen
 Krattivuorentie 9 E 13, 02320 ESPOO
 Puh. (09) 809 2160; 040 727 8714
martti.vanninen@kolumbus.fi

Toimitussihteeri

Leena Kari
 Pohj. Hesperiank. 37 B 44, 00260 HELSINKI
 Puh. (09) 445 883
leena.kari@kolumbus.fi

Toimittajat

Maija Heikkilä
 Kallioharjuntie 8
 00930 HELSINKI
 Puh. (09) 323 4147

Seppo Niskanen
 Aurinkoranta 6 B 22
 00990 HELSINKI
 Puh. (09) 694 7989
 040 526 8283
seppo.niskanen@mediakoti.fi

Jouni Nurmi
 Laivalahdenkaari 15 A 17
 00810 HELSINKI
 Puh. (09) 755 5070
jouni.s.nurmi@luukku.com

Heijaste on Suomen Urantia-seura r.y:n julkaisu, jonka toimittaa seuran julkaisukomitea. Heijasteessa julkaistaan *Urantia-kirjan* aihepiiriin liittyviä **kirjoituksia** ja keskustelupuheenvuoroja. Heijaste toimii myös seuran tiedotus- ja ilmoituslehtenä. Heijaste ei ota vastaan **mainoksia**. Myöskään muita kuin seuran omia **ilmoituksia** ei pääsääntöisesti julkaista, mutta tapauskohtaisesti voi asiasta neuvotella päätoimittajan kanssa.

Toimitus pidättää oikeuden tekstien kielellisiin korjauksiin. Mahdollisista sisältömuutoksista neuvotellaan kirjoittajan kanssa. Kirjoituksista ei makseta palkkiota. Suorat lainaukset *Urantia-kirjasta* tulee merkitä *Urantia-kirja/Hakemisto* -teoksessa tai *Urantia-kirjan* tietokoneversiossa käytettyä merkintätapaa noudattaen; esimerkiksi [2002:6] tarkoittaa sivun 2002 kuudetta kokonaista tekstikappaletta. Toimitus voi suostua julkaisemaan kirjoituksen nimimerkillä vain poikkeustapauksessa.

Kaikki Heijasteessa esitetyt tulkinat *Urantia-kirjasta*, mielipiteet ja päätelmät ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Urantia-säätiön, Kansainvälisen Urantia-yhdistyksen tai Suomen Urantia-seura r.y:n kantaa.

Lehteen tarkoitettu aineisto voidaan osoittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Tilaukset, peruutukset tai osoitteenmuutokset osoitetaan toimittaja Seppo Niskaselle.

Heijaste on Suomen Urantia-seuran jäsenlehti, mutta se on kenen tahansa tilattavissa. Vuosikertalaus (kalenterivuosi / neljä numeroa) maksaa 15 euroa, irtonumero 4 euroa. Tilaus astuu voimaan, kun tilausmaksu on maksettu Suomen Urantia-seuran pankkitilille: **Nordea 142730-102126**. Pankkisiirtolomakkeeseen tulee merkitä **tilaajan nimi ja osoite**.

Pyydämme lähettämään numeron 3/2003 tarkoitettun aineiston toimitukselle 15.8.2003 mennessä.

Suomen Urantia-seura r.y.	PL 212, 00101 HELSINKI Sähköposti: <i>urantia-seura@urantia.fi</i> Verkkosivu: <i>http://www.urantia.fi</i>
Urantia-säätiön Suomen-toimisto	PL 18, 15101 LAHTI Puhelin ja faksi: (03) 777 8191 Sähköposti: <i>urantia-saatio@urantia.fi</i> Verkkosivu: <i>http://www.urantia.org</i>
• Suomen Urantia-seuran yleinen pankkitili: (lahjoitukset, Heijasteen tilausmaksut)	Nordea 142730-102126
• Suomen Urantia-seuran käännösrachasto: (lahjoitukset vironkielistä käännöstä varten; keräyslupan numero: OKU 2382A)	Nordea 142730-102399
• Urantia-säätiön pankkitili Suomessa (lahjoitukset):	Sampo 800012-70160873

Puheenjohtajan kynästä

* * *

Urantia-säätiö on 16.5.2003 nimittänyt johtokuntaansa uuden jäsenen: **Seppo Kanervan**. Hänen kanssaan siellä toimivat entuudestaan tutut Richard Keeler (puheenjohtaja), Mo Siegel, Gard Jameson ja Georges Michelson-Dupont. Tässä virassa nimitykset ovat periaatteessa pysyviä, ts. ilman määräaikoja. Sepolla on kokemusta *Urantia-kirjasta* -liikkeestä jo vuodesta 1976, ja hän on aina omistautunut erittäin antaumuksellisesti *Urantia-kirjan* sanomalle ja koko veljeskuntayhteisölle ja on näin ollen ehtinyt olla todella monessa mukana. Onhan hän mm. kääntänyt kirjan suomen kielelle, ollut perustamassa Suomen Urantia-seuraa, hoitanut säätiön Suomen-toimistoa, palvellut kansainvälisen Urantia-yhdistyksen (IUA:n) puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien neuvoston CNP:n puheenjohtajana, valvonut *Urantia-kirjan* kansainvälistä kääntäjäryhmää jne., vain muutamia harvoja tehtäviä mainitakseni. Uudessa virassaan hän jatkaa viimeksi mainittua työtään *Urantia-kirjan* käännöstoiminnan vastaavana. Mainitakoon vielä, että hän on ollut mukana jo yli kahdenkymmenen käännöstyön valvojana ja koordinoijana. Koko kansainvälinen Urantia-liike, Suomi mukaan lukien ja ensimmäisten joukossa, haluaa toivottaa hänelle onnea ja menestystä uudessa tehtävässään!

* * *

Ruotsinkielinen *Urantia-boken* on saatu käännöstyön osalta valmiiksi. Työtä, tarkistusta ja odotusta onkin kestänyt vuosi toisensa perään, kuten kaikkien käännösten kohdalla, mutta nyt on antaa jotain konkreettistakin kysyjille. Kirjaksi asti sitä ei ole vielä saatu, mutta teksti on jo CD:llä, ns. pdf-formaatissa. Lukuohjelma Acrobat Readerissä on mahdollista käyttää vain tekstin pelkistettyä hakutoimintoa. Myöhäisemmässä vaiheessa Urantia-säätiö sisällyttää *Urantia-bokenin* hakukoneelliseen CD:hen, muiden kielten mukaan, ja tehnee aluksi aivan pienen, muutaman sadan kappaleen kirjaeränkin. Nyt saatavan CD:n voi tilata Seppo Niskaselta, ja ruotsinkielisestä opintoryhmästä antaa lisätietoja Joel Rehnström.

Seuran ja koko Urantia-liikkeen toiminnan tarkoitus on asia, jota kaikki kirjaa tuntevat lienevät ajatelleet ainakin joskus. Tällä hetkellä seuramme säännöt kuvaavat sitä yksinkertaisuudessaan näin:

Suomen Urantia-seura on toimintakeskeinen palvelujärjestö, jonka tarkoitus on edistää Urantia-kirjan opetusten leviämistä ja asiallista levittämistä. Seura toteuttaa tarkoitustaan järjestämällä opintotilaisuuksia ja kokouksia, tuottamalla alaansa liittyviä julkaisuja sekä toimimalla Urantia-kirjan lukijoiden yhdysseitienä.

Suomen Urantia-seura kuuluu kansallisen yhdistyksen ominaisuudessa jäsenenä myös kansainväliseen Urantia-yhdistykseen (IUA:han). Silläkin on omat säännöt ja peruskirja, jotka ovat juuri uusiutuneet tai uusiutumassa. Kansallisten, jo olemassa olevien yhdistysten ei tarvitse IUA:n uudistumisen myötä muuttaa omia sääntöjään, mikäli ne eivät ole ristiriidassa IUA:n peruskirjan kanssa. Tästä kädenojennuksesta huolimatta **meitä velvoittaa myös IUA:n peruskirja**. Siinä kuvataan IUA:n ja jäsenjärjestöjen, kuten meidänkin, toiminnan suuntaa vielä paljon yksityiskohtaisemmin, ja alla on sen tarkoituslauseke (1. Artikla) kokonaisuudessaan. (Muut artiklat kuvaavat lähinnä kansainvälistä rakennetta, jäsenistöä, varainhoitoa ym.) Tarkoituslausekkeeseen voidaan katsoa liittyvän vielä täydentävästi organisaation tehtävät, mutta niihin saatamme palata jossain myöhäisemmässä vaiheessa.

Lainaus IUA:n peruskirjasta:

1. ARTIKLA

TARCOITUSLAUSEKE

Kun voitetaan sieluja Mestarille, ensimmäinen virsta, joka on pakkoa, velvollisuutta ja

sovinnaisuutta, ei ole se, joka saa ihmisesä ja hänen maailmassaan aikaan muutoksen, vaan mieluumminkin vasta pakottoman palvelemisen ja vapautta rakastavan uhrautuvuuden merkeissä sujuva **toinen** virsta merkitsee, että jeesuslainen ojentaa kätensä tarttuakseen veljeensä rakkaudessa ja kiidättääkseen häntä hengellisessä ohjauksessa eteenpäin kohti kuolevaisen ihmisen olemassaolon korkeampaa ja jumalallista määränpäättä. [*The Urantia Book*, 2084:5]

Tarkoitus: *Urantia-kirjan* opiskelun ja sen opetusten levittämisen edistäminen.

- 1.1 Kansainvälinen *Urantia*-yhdistys (IUA) on taloudellista tulosta tavoittelematon palvelujärjestö, joka on perustettu levittämään *Urantia-kirjan* opetuksia tarkoituksenaan kosmologian, asuttamamme planeetan ja maailmankaikkeuden keskinäisen suhteen, ihmisen kehityshistorian, määränpään sekä hänen jumalasuhteensa ja Jeesuksen väärentämättömien opetusten käsittämisen ja ymmärtämisen edistäminen, kohentaminen ja laajentaminen maailman kansojen keskuudessa. Näin toimiessaan IUA pyrkii lisäämään ja enentämään ihmisen huojentuneisuutta, onnellisuutta ja hyvinvointia sekä yksilönä että yhteiskunnan jäsenenä vaalimalla ihmisen älyllistä ja sivistyksellistä kehitystä vastaavaa henkilökohtaista uskontoa, filosofiaa ja kosmologiaa.
- 1.2 IUA edistää *Urantia-kirjan* koko tekstin syvällistä opiskelua kehittämällä sellaisia toimintoja kuten opintoryhmiä, seminaareja, konferensseja, kausijulkaisuja, johdannais- ja oheisteoksia sekä muita levitystapoja. IUA luo tilaisuuksia kehittää opettajia ja johtajia luonnon- ja evoluutionmukaisella eli tekemällä oppimisen menetelmällä ja rohkaisee *Urantia-kirjaan* liittyvien ideoiden ja kokemusten vaihtotilaisuuksien järjestämistä.
- 1.3 IUA:n tunnussanoina ovat ryhmätyö ja palvelu.

*Eräs tärkeimmistä kuolevaisena kokemanne elämänvaiheen aikana opittavista läksyistä on **ryhmätyö**. Täydellisyyden sfäärejä kansoittavat ne, jotka ovat oppineet tämän muiden olentojen kanssa yhdessä työskentelemisen taidon. Harvalukuiset ovat ne velvollisuudet, jotka maailmankaikkeudessa osoitetaan yksinäisen palvelijan suoritettaviksi.* [312:1]

Jokainen, joka haluaa olla suuri Isäni valtakunnassa, olkoon hän kaikkien hoivaaja, ja jokainen, joka haluaa olla joukossanne ensimmäinen, tulkoon hänestä veljiensä palvelija. [1569:3]

- 1.4 IUA:n ja sen jäsenyhdistysten kaikki toiminta on *Urantia-kirjan* opetusten ohjaamaa. IUA:n ponnistukset näiden opetusten levittämisessä perustuvat palvelemisen ja kutsuvuuden periaatteille sekä IUA:n jäsenten omakohtaisiin ponnistuksiin kytkeä *Urantia-kirjan* opetukset elämäänsä yhä korkeammalla tasolla.

Hänen [Jeesuksen] verrattoman uskonnollisen elämänsä salaisuus oli tämä tietoisuus Jumalan läsnäolosta, ja hän saavutti sen järkevästi rukoilemalla ja vilpittömästi palvomalla – pitämällä yllä katkeamatonta yhteyttä Jumalaan – eikä johdatuksin, äänten kuulemisin, näkyjen näkemisin tai erikoisin uskonnollisin menoin. [2089:0]

- 1.5 Vaikka IUA on erillinen järjestö, se tukee *Urantia*-säätiön säätiöjulistuksen pää- ja johdannaistavoitteita ja katsoo keskinäisen riippuvuussuhteen valitsevan itsensä ja *Urantia*-säätiön välillä.

Rajoitteet

Varmistuaakseen siitä, että IUA keskittyy vain tehtävänsä suorittamiseen, se on hyväksynyt seuraavat toimintaansa koskevat rajoitteet:

- 1.6 IUA ei esitä mielipiteitä eikä omaksu toimintalinjoja asioista, jotka koskevat poliittisia, yhteiskunnallisia tai talouskysymyksiä, eikä ota niihin kantaa; se ei myöskään samastu mihinkään kansakuntaan, rotuun tai uskontoon. Tämä peruskirja, IUA:n säännöt tai IUA:n minkään jäsenyhdistyksen säännöt eivät kuitenkaan sisällä mitään, jonka tarkoitus olisi estää tai ehkäistä IUA:n jäseniä yksilöinä esittämästä henkilökohtaisia mielipiteitään näistä kysymyksistä tai osallistumasta kyseisiin toimintoihin. IUA ei myöskään ole kirkko tai järjestynyt uskonto eikä se sellaista muodosta.
- 1.7 Ymmärtäen, että *Urantia-kirjan* tulkitseminen on yksilön asia, IUA ei sen vuoksi esitä mitään virallisia *Urantia-kirjan* tulkintoja.
- 1.8 IUA kutsuu riveihinsä kaikkia uskontoja, rotuja ja kansallisuuksia edustavia henkilöitä, ja se vaalii maailman kaikkien kansojen välistä hengellistä yhteenkuuluvuutta. IUA:ta ei kuitenkaan tule sekoittaa Jumalan Isyydestä johtuvaan ihmiskunnan veljesyhteisöön.

Hyvää kesää kaikille!

Tapio Talvitie

Sielu ja psyykkiset kehät

Matti Tossavainen

Seitsemän psyykkisen kehän läpikäynti fyysisen elämän aikana on kosmisen kasvun tavoite, joka meille on asetettu ja jonka päätepisteenä on fuusio Ajatuksensuuntaajan kanssa – ja samassa yhteydessä vapautus fyysisen kuoleman kokemuksesta. Näin tapahtuu Urantian kaltaisella sfäärillä kuitenkin äärimmäisen harvoin, joten psyykkisten kehien läpikäyntiä joudutaan jatkamaan kuoleman jälkeen siitä, mihin aineellisessa maailmassa kuoleman keskeytyksen vuoksi jäätiin (533:5; 1211:3). Ja kun viimein koittaa fuusio psyykkisten kehien suorittamisen tunnuksena, avautuu uudenlainen ylösnousemusura: ponnistelu yhä korkeampien henkisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Fyysisissä universonimeissa mitään ei saavuteta ilmaiseksi, vaivatta, kokematta, ponnistelematta. Juuri tästä syystä psyykkiset kehät ovat tavattoman tärkeitä: ne antavat meille sen alkuasetelman, jossa ihmispersoonallisuus alkaa toimia kokonaisuutena, jossa ikuisuuspotentiaalia omaava sielu syntyy, josta minuuden sopusuhtainen kokonaisuus alkaa kehkeytyä ja jonka tuloksena ikuinen elämänvaihe fuusion sinetöimänä avautuu. Siten psyykkisten kehien menestyksellinen läpikäynti on aineellisen mielen kasvatus- ja sielun kehitysmenetelmä, jolla eläimellistä alkuperää oleva ihminen saadaan kehittymään aineellisuuden yli, jatkamaan nousuaan morontia-sfääreille ja ylettymään lopulta hengen ylösnousemusuralle tavoitteenaan saavuttaa Ensimmäinen Lähde – itse Jumala-Isä.

Psyykkiset kehät tai kosmiset kehät, jota nimitystä niistä myös käytetään, ovat persoonallisuuden – minuuden kokonaisuuden – kehittymismittareita, joissa otetaan huomioon yksilön älyllinen kehitys, morontiaalinen eli sielun ja sieluhahmon kehitys sekä mielen ja persoonallisuuden harmonisen kokonaisuuden kehitys – ja aivan erityisesti jumalallisuutta edustava samastuminen henkeen. Nämä sitovat toisiinsa aineellisen maailman minuuden ja aineettoman maailman älyllisen ja hengellisen minuuden sekä niiden toisiinsa kytkeytyvän alati korkeammalle pyrkivän kasvun (1209:3).

Persoonallisuuden nousu seitsemännelle kehälle ja sielun synty

Aineellinen mieli on fyysisen maailman väliaikainen, mutta välttämätön rakennelma, joka häviää kuoleman yhteydessä. Sielu-mielen olemassaolo ilman suojaavaa fyysistä mieltä, siinä toimivia mielenauttajahenkkiä ja ilman fyysistä kehoa näyttää mahdottomalta ajatukselta: morontiaa maailman sielualkio tarvitsee kasvunsa tueksi mielen ja persoonallisuuden, jotka toimivat evolutionarisessa fyysisessä maailmassa, ja Suuntaajan, joka pitää yllä sielun muodonmuutosta sen mukaan, miten kuolevainen kehittyi. Jos sielu-mieli luotaisiin morontiaa maailmaan täysin valmiina, tietoisena ja persoonallisena olentona, mitään fyysisen maailman kokemus- ja kasvatusjärjestelyjä ei tarvittaisi tai voitaisi käyttää, ja jos ei Suuntaajakaan olisi järjestelyissä mukana, sielu-mielen ikuinen tulevaisuus olisi todennäköisesti morontiaa maailmassa: Paratiisiin nousua ohjaava henki puuttuisi.

Fyysisessä maailmassa mielen ja persoonallisuuden toiminta voisi teoriassa olla mahdollista ilman kehkeytyvän sielun olemassaoloa. Jumalan toiminnan kannalta siinä olisi persoonallisuuksien kertakäyttöön perustuvaa hukkaa. Jos persoonallisuus saatettaisiin uudestaan fyysisen maailman kiertolaiseksi, ei syntyisi kumulatiivista persoonallisen kokemuksen säilyttäjää eli sielua: kaikki kokemus maatuksi kuolevan kehon mukana. Persoonallisuus itse ei muutu eikä kumuloi kokemusta, sillä persoonallisuus on ominaisuus. Koska persoonallisuus on jumalallinen ominaisuus ja Jumalasta, silloin kaikkien persoonallisuuksien määränpää on aina henki (140:9) ja näin ollen persoonallisuuden ilmenemiseksi pitää saada aineellisuuden ylittävä jatkumo, sielu, fyysisen elämän jälkeen, kun ylösnousemuksen edellytykset on täytetty. Siten fyysisessä maailmassa täytyy luoda väline, eläimellistä alkuperää oleva keho, jossa mieli voi toimia, jossa persoonallisuus voi tulla ilmi ja jossa kuolevainen tekee valintoja ikuisen elämän puolesta tai sitä vastaan ja saa samassa yhteydessä fyysisen maailman elämisen kokemuksen. ”Menetelmää”, jolla fyysisen maailman kokemus muulla tavoin hankittaisiin, ei ole olemassa, tai ainakin tällaista menetelmää pidetään keskeisimpänä

tapana kouluttaa kehityksen alkuvaiheessa olevaa mieltä, harjoittaa sitä tekemään valintoja ja samassa yhteydessä luoda yhdessä Suuntaajan kanssa kumulatiivisen kokemuksen keräävä sielu, kasvattaa sitä ja siten välttää persoonallisuuksien ”hukkakäyttö” eli antaa mahdollisuus jatkaa elämää aineettomassa maailmassa ja lopulta edellytyksien täytyessä hengen tasoilla saakka.

Alin eli seitsemäs psyykinen kehä edustaa rajapyykkiä, jossa täysimääräinen persoonallisuus kykenee toimimaan ensimmäistä kertaa kokonaisuutena, *sillä heissä* [ihmislapsissa, kommentti kirjoittajan] *kehittyy kyky tehdä henkilökohtainen valinta, yksilökohtainen päätös, kyky kantaa moraalista vastuuta, ja – – heissä kehittyy kapasiteetti hengellisen yksilöllisyyden saavuttamiseen.* [1210:8]

Seitsemäskehäläinen edustaa ensimmäistä kontaktuaalista (esi)morontiaalista tasoa, missä kontaktuaalisuudella tarkoitetaan ihmismielen kytkeytymistä seuraaviin virtapiireihin: 1) Pyhän Hengen virtapiiriin (377:7) ja älyllisyyden hoivan virtapiiriin, johon kuuluvat seitsemän mielenauttajahengen toiminnat (377:8), 2) Pojan virtapiiriin eli Totuuden Henkeen (377:6) ja 3) Isän virtapiiriin (71:7), jota kautta palvonta johdetaan suoraan Luojan persoonalle (65:4) ja jonka toimintaa täydentää Ajatuksensuuntaajan laskeutuminen kuolevaisen mieleen. Ajatuksensuuntaaja, Jumalan läsnäolo ihmismielessä (46:3), pitää yhteyttä Jumalaan esipersonallisten kanalien kautta (65:4). *Tällaisen persoonallisuusvarustuksen täysimääräinen toiminta merkitsee Jumaluuden kanssa sukua olemisen alkavaa tajuamista. Tällainen minuus, jossa asuu Jumala Isän esipersonallinen osanen, on totuudellisesti ja tosiasiallisesti Jumalan hengellinen poika. Paitsi että tällainen olento osoittaa kykyä jumalallisen läsnäolevan muodossa annetun lahjan vastaanottamiseen, osoittaa se myös reaktioalttiutta kaikkien persoonallisuuksien Paratiisin-Isän persoonallisuusgravitaation virtapiiriä kohtaan.* [195:6]

Persoonallisuuden täysimääräinen toiminta ja Suuntaajan saapuminen

Älylliset olavaiset saavat alkunsa kosmisesta mielestä vähän samalla tavalla kuin tähtisumut syntyvät kosmisista energioista (1216:3). Yksittäisen mielen syntyminen ei ole Paratiisin Jumaluuksien tai heidän Poikiensa dedikoitu toimi, vaan he ovat luoneet yleispätevät edellytykset, säännöt ja lait. Sen sijaan persoonallisuus on aina Isän lahja (8:4; 9:1; 77:6; 89:3; 104:2), jonka tärkeimpänä ominaisuutena on ainutlaatuisuus. Persoonallisuuden antaminen sulkee automaattisesti ja ikuisesti pois kaikki kopiot, jopa riippumatta siitä, jääkö kyseinen persoonallisuus eloon. Persoonallisuuden eloonjääminen on koko-

naisuuden kehittymisen kannalta tavattoman tärkeää, sillä menetettyä persoonallisuutta ei voi ikuisuuteen korvata. Sitä kompensoidaan Korkeimman Olennon toiminnan kautta, jonne menetetyt persoonallisuudet sulautetaan, mutta menetettyä yksilöä nämäkään toimet eivät tuo koskaan takaisin.

Persoonallisuuden täysimääräinen toiminta näyttää olevan riippumaton Suuntaajan läsnäolosta. Jos persoonallisuuden omaava ihmismieli järkähtämättä kieltäytyy Isän tahdon toteuttamisesta, ja jos kuolevaisen päätös on havaittu pysyväksi, Suuntaaja poistuu mielestä, mutta Suuntaajan poistuminen ei mitenkään estä elämän jatkumista ja persoonallisuuden omaavan mielen toimintaa fyysiseen kuolemaan – tässä tapauksessa ikuisen kuolemaan – saakka. Vastaavasti aikakausina ennen Suuntaajien yleistä lahjoittamista vain osa ihmisistä – persoonallisuuksista – sai osakseen Suuntaajan läsnäolon, mutta Suuntaajan poissaolo ei mitenkään estänyt kyseisten ihmisten persoonallisuuden täysimääräistä julkituloa.

Suuntaajat laskeutuvat ihmismieleen Urantialla keskimäärin vajaan kuuden vuoden iässä (1186:8). Ennen Suuntaajan saapumista lapsen on kyettävä tekemään moraalinen päätös, ja tämä *ensimmäinen moraalinen päätös näkyy automaattisesti seitsemännessä mielenauttajassa* [1186:8]; *Suuntaajat saapuvat poikkeuksetta samana hetkenä, jona seitsemäs mielenauttajahenki ryhtyy toimimaan – –.* [1187:2]

Tuolloin lapsella on kyky tehdä hengellisiä valintoja (596:4). Nämä valinnat liittyvät mitä suurimmassa määrin persoonallisuuden julkituloon, sillä niiden seurauksena persoonallisuus toimii ensimmäistä kertaa täysimääräisenä kokonaisuutena, jossa persoonallisuuden kaikki piirteet ja ominaisuudet ovat läsnä ja mielen kautta esiin tulevina, kuten ne ovat tuosta hetkestä eteenpäin muuttumattomina ikuisesti edellyttäen, että ihminen sitoutuu Isän tahdon toteuttamiseen. Se, miten persoonallisuuden ilmiäsi kehii suorittaessa muuttuu, johtuu siitä, mitä Ajatuksensuuntaaja tekee mielen hengellistämiseksi ja morontiasielun kasvattamiseksi – tai miten mielen toiminta sen omista päätöksistä johtuen vääristyy ja ikuisuusarvot tuhoutuvat, sillä *Suuntaajan läsnäolo – – lisää laadullista persoonallisuuden ilmenemää.* [194:3] Persoonallisuuden julkitulon potentiaaliin vaikuttaa myös Suuntaajan tyyppi eli jos Suuntaaja on kehittynyt ja omatoiminen, persoonallisuuden ilmenemä on vieläkin vaikuttavampi (1198:6).

Suuntaajat saapuvat ihmismieleen vaatimattomasti, mitään ilmoittamatta, huomiotta. Ne ovat Salaperäisiä Opastajia alusta alkaen, ja niiden vaikutuksille alttiit mielet etenevät harppauksin kohti hyvyttä, kauneutta, totuutta – jumalallisuutta. Suuntaaja

saapuu mukanaan potentiaali kehittää ihmisielen päätöksiin perustuen kuolemattomuutta edustava, alkioasteelta lähtevä, kosmisen kasvukyvyn omaava sielu, sillä nyt ihmismielellä on mahdollisuus erottaa hyvä ja paha, kyky tehdä valinta hengen kasvun – jumalallisuuden tavoittelemisen – hyväksi.

Näin alkaa sielun kehitys fyysisen maailman kiivaiden vaatimusten ristisaatossa ja Suuntaajan ylivallonnassa (1218:9). Mukaan kytkeytyy monilukuisen joukko henkisiä influensseja, mutta tärkein on persoonallisuutta ilmentävän mielen tahdonalainen toiminta – päätökset, joiden mukaan sielu saa uusia piirteitä, joiden mukaan se Suuntaajan toimesta ilmentää niitä henkisiä arvoja, joita mieli kykenee omaksumaan ja edustamaan. Ja kuinka ollakaan, fyysisyyden ylittävä mieli kykenee Salaperäisen Opastajan toimesta kasvamaan henkisesti niin, että tuloksena ovat morontia maailmassa näkyvinä tunnistettavat sieluhahmon piirteet, ominaisuudet, joiden perusteella sielun kehittyneisyyttä mitataan ja arvioidaan. Muistettakoon, että *Teidän tulisi ymmärtää, että ylösnousevan kuolevaisen morontiaelämä alkaa itse asiassa asutuis- sa maailmoissa sielun hedelmöitymisen hetkellä, sinä hetkenä, jolloin henkeä oleva Suuntaaja asettuu moraaliseen valintaan kykenevän luodun olennon mieleen. Ja siitä hetkestä lähtien tämä kuolevaisen sielu omaa potentiaalisen kyvyn kuolevaisen taso korkeampaan toimintaan, jopa kyvyn tulla tunnistetuksi paikallisuusuniversumin morontia sfäärien korkeammilla tasoilla.* [551:7]

Kulkiessaan seitsemänneltä kehältä ensimmäiselle kehälle kuolevainen samalla saavuttaa paikallisuusuniversumin kansalaisen morontiaolemuksen, hahmon, jossa hän toimii, yleensä tiedostamattaan jo fyysisen elämän aikana ja josta hänet morontia maailmassa tunnistetaan ja aikanaan tullaan ainoana olemuksena tunnistamaan (1210:6).

Kosmisten kehien koulutuksellinen tehtävä

Seitsemän kehän suorittaminen on mitä konkreettisin mielen koulutuksen läpikäynti, jonka tuloksena on koko persoonallisuuden harmoninen kehittyminen (1209:3). Keskeistä ovat tunne-, tahto- ja ajatuselämän yhteensovittaminen sointuvaksi kokonaisuudeksi, mielen jalostamiseksi, sen hengellistämiseksi. *Kuolevaisen olennon ulkokuoren alle kätkeytyvässä mielessäsi lähdet liikkeelle seitsemänneltä kehältä ja kuljet sisäänpäin tehtävänäsi yhä pitemmälle menevä itsesi ymmärtäminen, itsesi voittaminen ja itsesi hillitseminen.* [1242:1]

Mielen kouluminen ja korkeampien arvojen tavoittelu kytkeytyvät toisiinsa. *Ihmiselämän korkein arvo koostuu arvojen kasvusta, edistymisestä merkityksissä sekä näiden molempien kokemusten kosmisen keskinäisriippuvuuden oivaltamisesta* [1097:3], jumalatietoisuudesta

(1097:3). Mielen kouluminen edellyttää päätöksiä, päätöksiä, päätöksiä – toistuvuutta ja ennustettavuutta. Arvojen tavoittelu on dynaamista, sillä kun asetettu arvo on saavutettu, se korvautuu aina uudella entistä korkeammalla arvolla, ja taas tarvitaan päätöksiä sen saavuttamiseksi.

Seitsemännelle kehälle saapunut ihmistäimi on taipaleensa alkuvaiheilla, hänen sielunsa on toukkavaiheessa oleva alkio, hänen kokemuksensa rajoittuvat tuokion kestäneeseen ajalliseen kamppailuun, mutta siitä huolimatta hänen uskonsa saattaa olla lähes yhtä voimallista kuin ensikehäläisenkin. Uskonelämä ja Jumalan poikauden tunnustaminen voivat olla vahvaa ja lähes riippumatonta suoritetuista kehistä. Jo alimmilla psyykkisillä kehillä kulkeville pelastus saattaa olla itsestään selvyys, mutta kyky Isän tahdon aktuaaliseen toteuttamiseen, yhä korkeammalle yltävien motiivien käytännön realisoitumiseen kasvaa kuitenkin kehä kehältä ja vauhdittuu erityisesti henkilökohtaisen suojelijaserafin kiinnityksen ansiosta kuolevaisen siirtyessä kolmannelle kehälle. Samoin älyllinen kyky ymmärtää uskon totuuksia kasvaa kehä kehältä.

Sen sijaan kehien läpikäynti ja yksilön kyky menestyä aineellisessa maailmassa ovat suoraan toisistaan riippuvia: mitä korkeammalle kehälle persoonallisuus nousee, sitä enemmän hän ja hänen ympäristönsä hyötyvät yksilön kykyjen ja aikaansaannosten kasvaneesta potentiaalien realisoitumiskyvystä. Kehien ylösnousu on tekemisissä kuolevaisen mielen parantuneen hallinnan kanssa. Yksilön kyky reagoida johdonmukaisesti aineellisen ja henkisen elämän vaateisiin kasvaa, hänen päätöksentekokykynsä toistojen kautta tulee yhä luontevammaksi osaksi normaalia aineellista, mutta myös (esi) morontiaalista elämää, hänen kykynsä erotella hiuksenhienosti vilpillisuus ja vilpittömyys toisistaan motivaation tasolla paranee alati pyrkien loputtomasti kohti täydellisyyttä, ja hänen saavutuksensa päätösten yhä johdonmukaisemmaksi kasvavassa toteutuksessa tulevat entistä ilmeisemmiksi. Tällainen persoonallisuus kasvaa viisautta julkituoden, harkintaa osoittaen ja tunne-elämänsä paremmin halliten, ja kuitenkin hänestä kasvaa aikaisempaa aidommin tunteva, entistä paremmin osaa ottava, toisista välittävä, ihmisten keskinäistä veljeyttä sopusuhteisesti toteuttava Korkeimman Olennon palvelija: finiittisyydessä toteutettavaksi tarkoitettujen potentiaalien aktiivinen aktualisoija. Yksilön suorituskyvyn kasvu kehä kehältä laajentaa hänen kykyään ja mahdollisuuksiaan muuntaa Korkeimman Olennon potentiaalisuuksia juuri finiittisyyden aktuaalisuuksiksi (1211:4).

Palvonnan merkityksen tunnistaminen on

lähes täysin riippuvainen kehien suorittamisesta. *Sen tajuaminen, mitä palveloa todellisuudessa on, määräytyy ihmisessä pääosin siltä pohjalta, mille asteelle hänen kehittyvä kuolematon sielunsa on kehittynyt.* [66:3] Mitä korkeammalle kehälle ihminen nousee, sitä täyteläisemmäksi palveloa tulee ja sitä enemmän jumalayhteyden merkityksiä purkautuu esiin. Henkiymmärrys kasvaa. Ja lopulta ihmismieli lähentelee esimorontiaalisen kokemusmaailmansa eli fyysisessä maailmassa saavutetun morontiaalisen (tosin vajavaisen) kokemuksen suurinta saavutettavuutta ja viime vaiheissa ennen suuntaajafuusiota yltää vähintään alimmille morontiaalisille tasoille, sillä onhan hänen sielunsa saanut tuolloin tunnusomaisen morontiamuotonsa ja morontia-antimena tunnetun mielenauttajahenki- en vastineensa eli omakohtaiset kyvyt ja mielenauttajahenkiä vastaavan tuen morontiamailmojen tunnistamiseen ja siellä toimimiseen edellyttäen, että fyysinen mieli vapaatahtoisesti luovuttaa lopullista päätöksentekoa edellyttävät oikeudet tuolloin toiminnassa olevalle morontiamielelle (1211:6).

Mitään yhtäkkistä kehityksen hyppäystä ei kuitenkaan ole olemassa sen paremmin yksilön kuin kokonaisuudenkaan suhteen. Siten taivaan valtakunta kasvaa siinä, missä osat kasvavat (1860:11). Oleellista on luottamus, vilpittömyys ja totuudennälkä. Näistä totuudennälkä on sellainen, että kuolevainen motivoi itsensä mielenmuutokseen, jossa halu olla Jumalan kaltainen sekä halu löytää Jumala ovat dominoivia. Osana mielenmuutosta on se, *miten annetaan paineen kehittää tasapainoisuutta ja varmuutta; miten ollaan uskollisia ja vilpittömiä ja kaiken lisäksi iloisia; miten otetaan valittamatta vastaan haasteita ja kohdataan pelotta vaikeudet ja epävarmuudet.* – – *Jos epäonnistut, nousetko lannistumatta yrittämään uudelleen? Jos onnistut, säilytätkö tasapainoisuutesi – vakaan ja hengellistyneen asenteen – pitkän kamppailun jokaisessa ponnistuksessa aineellisen jähmeyden kahleiden murtamiseksi, henkiolennassa- oloon kuuluvan vapauden saavuttamiseksi?* [555:3] Nämä ovat morontiamailmassa sovellettavia kysymyksenasetteluja, mutta voidaanko näitä sääntöjä soveltaa jo fyysisen elämän aikana? Miksi ei voitaisi? Kriiseissä mieli punnitaan. Mitä se on? Aivan samaa kuin että annetaan paineen kehittää tasapainoisuutta ja varmuutta. Mitä tarkoittaa lojaalisuus? Sitä, että ollaan uskollisia ikuisille päämäärille. Mitä tarkoittaa vilpittömyys? Sitä, ettei mielessä tehdä ennalta harkittuja hiuksenhienojakaan vääristelyjä, sillä niistä muodostuu valheellisuus (555:1). Vilpittömyyttä, vilpittömyyttä ja yhä enemmän vilpittömyyttä. Entä voidaanko olla iloisia? Toki ja pitääkin olla. Savolaisittain sanottuna: ”Jos et opettele naaramaan vaekeoksille, niin millees sitten vanahana naarat?” Taikka: ”Naarattele ja suat kaverija, ärvötä nuama rutussa,

niin suat ryppyjä pärstääs.” Tai filosofisemmin: ”Murheen kantaa yksinnii, vuan illoon pittää olla kaks.” ”Piä riemuva elläissäs”, jotenkin näin Jeesus opetti. Entä miten kohdataan haasteet, vaikeudet ja epävarmuudet? Valittamatta ja haasteista innostuene on ratkaistava ja epävarmuutta on siedettävä. Savolainen voisi sanoa: ”Turha hättäely ja voohoilu on mieljkuvituksen viärinkäyttö.” Entä mitä tehdä epäonnistumisen jälkeen? Nousta ylös ja yrittää uudelleen. ”Mistee pä sen tietää, mihinkä pystyy, ennen kun kokkeiloo”, taikka ”Anna kaekkes, vua elä periks.” Siis meidän on toimittava, nyt! ”Koppoo kiinni päevästä – huomisessa on omat kahvasa.” (Lähde osittain Internet.)

Päätöksiä, päätöksiä ja vielä lisää päätöksiä (1210:1). Lisäksi päätösten toteuttamista, toteuttamista ja edelleen ja aina vaan uudelleen päätösten toteuttamista! Meidän tehtävämme on toimia, toimia ja toimia. Kaikki tämä tuo fyysisen maailman kokemusta, lisää kokemusta ja vielä enemmän kokemusta, ja kuten tiedämme, kokemus on juuri se mitä täältä olemme hankkimassa itsellemme, antamassa muille ja samassa yhteydessä toteuttamassa jumalallisen suunnitelman toteutumista omalta osaltamme. Miten osa kehittyi, niin kehittyi kokonaisuus. Ja kuinka kokonaisuus kehittyi, niin kehittyivät osatkin. Ja kokonaisuus on enemmän kuin osien summa, tai se on jotain aivan muuta kuin osista voidaan ennustaa. Olemme riippuvaisia kaikesta, sidoksissa fyysiseen maailmaan, kaipaamme kipeästi yhteyttä persoonallisuuden toiminnan tasolla, mutta myös ykseyttä jumalallisen yhteydenpidon tasolla.

Aineellinen maailma koetaan mielessä ja hengellinen maailma sielussa. Toisaalta hengellinen kokemus välittyy aineellisen mielen tietoisuudeksi. Äly harmonisoi kuolevaisen kokemuksellisen kokonais- kertymän. (1136:1) Mitä kehittyneempi sielu on, sitä enemmän henkipotentiaaleja on välitettävissä aineelliseen mielen ymmärrykseen. Näin ollen kehien läpikäynti on mielen ja sielun koulutusta yhä vaativampiin suorituksiin, ja tulokset näkyvät fyysisessä maailmassa hengen hedelminä ja morontiamailmassa sieluhahmon kauniina ilmentymänä. *Morontiaelämässä ja varsinkin sen korkeammilla tasoilla persoonallisuuden ulkoinen hahmo vaihtelee suorassa suhteessa siihen, millainen sisäisen persoonan olemus on. Hengellisellä tasolla ulkoinen hahmo ja sisäinen olemus alkavat lähestyä täyttä samuutta, joka käy sitä täydellisemmäksi mitä korkeammille henkitasoille nousee.* [1236:1] Siten ihminen kehittäessään mielensä Jumalaa tuntevaksi ja henkisesti valaistunutta tahtoa käyttäväksi kasvaa jaloksi, kauniiksi, todeksi, hyväksi – eittämättömän suureksi (1217:1).

Psyykkisten kehien koulutuksellisia tavoitteita voidaan arvioida fyysisen kuoleman jälkeen läpikäytävien viivyttymaailmojen koulutusohjelmien perusteella (ks. luku 47 Seitsemän mansiomaailmaa), vaikka näiden seitsemän mansiomaailman olosuhteet ja taso etenkin henkisen kehityksen suhteen ovat psyykkisten kehien suoritukseen verrattuna korkeammalla tasolla.

Mansiomaailmassa numero yksi jatketaan älyllistä ja hengellistä koulutusta täsmälleen siitä, mihin fyysisen maailman seitsemäskehäläiset jäivät. Tärkeimpinä ovat mielen toimintaa ja luonteenvikoja korjaavat toimenpiteet (533:5–534:1), ja täällä aloitetaan morontiamotan opiskelu (535:4). Toisessa mansiomaailmassa pyritään poistamaan älyllisyyden alueella esiintyviä ristiriitaisuuksia ja mentaalista epäharmoniaa sekä jatketaan morontiamotan syvälisempää opiskelua (535:4). Viidettä psyykkistä kehää vastaavassa kolmannessa mansiomaailmassa siirrytään puutteiden korvaamisesta eteenpäin suuntautuvaan opiskeluun. Henkilökohtainen ja sosiaalinen edistyminen on huomattavaa, morontiamota ja kuolevaisen logikka suhteutetaan paremmin toisiinsa, ja saadaan perusteellinen näkemys aidosta metafysiikasta. Kosmisten merkitysten ja maailmankaikkeuden riippuvuussuhteiden älyllinen käsittäminen laajenee (536:1). Meille ajallisuuden ihmisille *Urantia-kirja* toimii tässä suhteessa hyvänä korvikkeena. Neljättä psyykkistä kehää vastaavassa mansiomaailmassa numero neljä edistytään ryhmätyössä ja luokitain tapahtuvassa toiminnassa, jossa sosiaalisen elämän vaatimukset yhdistyvät. Myötätunto, keskinäinen arvonanto, palvelu ja epäitsekäs rakkaus tulevat esille, ja kukin taivasmatkalainen alkaa tiedostaa tavoitteekseen palvelonantäyteisen Paratiisinpäämäärän (536:4). Kosmisen tietoisuuden herääminen tapahtuu kolmatta psyykkistä kehää vastaavassa mansiomaailmassa numero viisi. Opiskelu on käymässä oma-aloitteiseksi, palvelu luontaiseksi ja palvelonta spontaaniksi – aito morontiaolento on kehkeytyvässä (537:5). Kuudennessa mansiomaailmassa (toinen psyykinen kehä) perehdytään universumin hallinnon alkeisiin ja erkaannutaan entistä enemmän fyysisen maailman jäänteistä tutustumalla yhä laajemmin morontiaelämään (537:6–538:5). Viimeinen eli seitsemäs mansiomaailma edustanee ensimmäistä psyykkistä kehää. Täällä kuolevainen *puhdistetaan onnetoman sukuperimän, epäterveen ympäristön ja planeetalta periytyvien epähengellisten taipumusten kaikista jäänteistä*. [538:6]

Seitsemännen mansiomaailman eli ensimmäisen psyykkisen kehän suorittamisen yhteydessä saatuu morontiahahmo seuraa ainoastaan pienin muutoksin mukana koko paikallisuniversumikokemuksen loppuun saakka (539:6).

Mielenauttajahenkien ja ihmismielen yhteistyö kehien saavuttamisessa

Mielenauttajahenkien täysimääräinen toiminta alkaa seitsemännellä kehällä ja jatkuu Viisauden Hengen johdolla voimistuen aina kolmanteen kehään saakka. Tässä vaiheessa kuolevainen yleensä saa oman henkilökohtaisen suojelijaserafin (käytännössä kaksi) ja samassa yhteydessä yhdistyneiden mielenauttajahenkien vaikutus yksilöön alkaa vähentyä ja vastaavasti Suuntaajan lisääntyä.

Ihmisen kasvaminen mielenhallinnaltaan seitsemänneltä kehältä kolmannelle kehälle mielenauttajahenkien voimistuvan vaikutuksen alaisena näyttää merkitsevän erkanemista fyysisen maailman rauhtaisen lujasta otteesta ollen jonkinlaista vieroitusta tästä riippuvuussuhteesta. Kasvu kolmannelta ensimmäiselle kehälle on valmentautumista morontiaelämää varten, jolloin Salaperäisellä Opastajalla on kasvava rooli kytkeydyttäessä suoraan (Opastajan) mielestä (ihmis)mieleen.

Ensimmäisen kosmisen kehän hallinta on merkki esimorontiaalisen kuolevaisuuden saavuttamisesta. [1211:6] Tässä vaiheessa mielenauttajahenkien yhteennivoutunut toiminta päättyy ainoana (Suuntaajan mahdollisia tilapäisiä kontakteja lukuunottamatta) suoraan ihmismieleen vaikuttavana influenssina, sillä tilalle tulee entistä enemmän mielenauttajahenkä ylempana olevan kosmisen mielen ja paikallisuniversumin Luovan Hengen yhteinen anti, uusi korkeampi sielun kehittymistä tukeva hoivamuoto (1211:6).

Suuntaajan ja ihmismielen yhteistyö kehien saavuttamisessa

Ajatuksensuuntaaja ponnistelee mieleemme hengellistämiseksi niin, että tuloksena on morontiasielu (1207:2), mutta olemme lähes kykenemättömiä erottamaan oman toimintamme vaikutusta Suuntaajan ja sielun yhteistoiminnasta. Lisäksi Opastaja ponnistelee sielun kehittämiseksi niin, että sielu saavuttaa tunnistettavan morontiahahmon ja -aistimet, jotta toimiminen morontiatasoilla olisi mahdollista. Yhteydet Suuntaajaan paranevat kohti ensimmäistä kehää, jolla ainakin tilapäinen kommunikointi suoraan mielestä mieleen on mahdollista. Se ei ole kuitenkaan itsestään selvää, sillä useimmiten kommunikointi Suuntaajan kanssa on epäsuoraa.

Ihmisen eteneminen Jumalaa kohti ei tapahdu tunteiden eikä mystisten emotioiden kautta, vaan kaikkein korkeimmalle ulottuvan ja hengellistyneimmän ajattelun alueella (1208:5). Suuntaaja ottaa yhteyden kuolevaisen mieleen, mutta se tapahtuu juuri

kaikkein korkeimman ja kaikkein hengellistyneimän ajattelun alueella – tuolloinkin pääasiassa epäsuorasti vaikuttamalla arvomaailman muotoutumiseen ja mielen nostamiseksi pyhyttä ilmaiseville tasoille. Ilman arvomaailmaan pohjautuvaa hengellistyntä ajattelua ja mielen pyhyttä – puhtautta ja vilpittömyyttä – ihminen ei voi edes lähestyä – ”nähdä” – Jumalaa, jota tässä vaiheessa edustaa mielessämme asustava Suuntaaja. Näin toimiessamme me kehitämme itessämme hengellistä ymmärrystä, joka on oman mielemme ja Suuntaajan mielen sekä Totuuden Hengen yhteennivoutuvaa yhteistointaa inhimillisten ihanteiden kaikkein korkeimmilla, puhtaimmilla ja ihanteellisimmilla tasoilla. (1104:5-6)

Nouseminen kolmannelta kehältä ensimmäiselle on Suuntaajan ja kohtalonsuojelijan toimesta lisääntyvää tutustuttamista morontiatasoihin (1211:5), ja Suuntaaja pyrkii morontioimaan ihmisen mielen. (1210:9) Eikä tässä kaikki: Suuntaajan tehtävänä on näyttää kohteelleen, siis aivan konkreettisesti, kiviin vetämiseltä tuntuvien maallisten ponnistelujen hengellinen vastinkappale. Kyseessä on morontiahahmoon kätkeytyvän sielun ja henkeä olevan Suuntaajan väliaikainen yhdistymä, joka ominaisuuksiltaan ja ilmiänsänsä vastaa fuusion jälkeistä ilmentymää. Tuolloin morontiamieli nostetaan morontiahahmosta Suuntaajan, aidon Hengen, ansiosta todelliselle henkitasolle (1193:4; 1193:6), jumalatoisuuden tasolle, jossa tulevan ikuisuuden luovia potentiaaleja omaava persoonallisuutta ilmentävä päätöskykyinen sielu ja mennyttä ja tulevaa ikuisuutta edustava pysyvä identiteetti, Suuntaaja, eli kuolevainen morontiaalisenä sielupersonaalisuutena ja Suuntaaja Isän fragmenttina, ovat yhdistäneet tahtonsa, hahmonsa ja mielensä, jotka heillä, toistaiseksi vielä erillään olevilla olennoilla, ovat käytettävissä ennen kuin heistä tulee ikuisesti yksi.

Siis kehoitus kuuluu meille kaikille seuraavasti: ***Mikset auta Suuntaajaa, kun se suorittaa tehtävänsä, joka on näyttää sinulle kaikkien näiden rasittavien aineellisten ponnistelujen hengellinen vastinkappale? Mikset salli Suuntaajan vahvistaa itseäsi kosmista voimaa merkitsevilla hengellisillä totuuksilla painiskellessasi luodun olemassaoloon kuuluvien aineellisten vaikeuksien kanssa? Mikset rohkaise taivaallista auttajaa virkistämään itseäsi sillä, että se levittäisi kirkkaana eteesi ikuisen näkymän universaalista elämästä silloin, kun hämmennyksessäsi tuijotat ohikiitävän hetken sisältämiä ongelmia? Miksi torjut universuminäkökulman tarjoaman valaistumisen ja innoittumisen raataessasi ajallisuuteen kuuluvien vaikeuksien keskellä ja haparoidessasi kuolevaisena kulkemaasi elämäntaipaletta haittaavien epävarmuuksien sokkeleissa? Miksi et sallisi Suuntaajan hengellistää ajatte-***

luasi, vaikka jalkojesi vielä onkin astuttava maisen yrittämisen aineellisia polkuja? [1223:5; korostus kirjoittajan]

Me voimme auttaa Suuntaajaa työssään, lisätä harmoniaa itsemme ja Suuntaajan välillä siitä huolimatta, että yhteistyö Suuntaajan kanssa ei ole kovinkaan tietoinen prosessi (1206:4). Kun toimit siten, että:

1. *Päätät vastata jumalalliseen johdatukseen; vilpittömästi perustat ihmiselämäsi korkeimmalle tietoisuudelle totuudesta, kauneudesta ja hyvyydestä ja sitten viisauden, palveluksen, uskon ja rakkauden avulla sovitat nämä jumalallisuudesta kertovat ominaisuudet yhteen.*
2. *Rakastat Jumalaa ja haluat olla hänen kaltaisen – aidosti toteat taivaallisen Vanhemman olevan jumalallinen isäsi ja rakastaen palvot häntä.*
3. *Rakastat ihmistä ja tahdot vakavissasi palvella häntä – täydestä sydämestäsi toteat ihmisten olevan veljiä, mihin liittyy älyllinen ja viisas kiintymys jokaista kaltaistasi kuolevaista kohtaan.*
4. *Riemumielin hyväksyt kosmisen kansalaisuuden – toteat rehellisesti aste asteelta enenevät velvollisuutesi Korkeinta Olentoa kohtaan, tiedostat evolutionaarisen ihmisen ja kehittyvän Jumaluuden välisen keskinäisen riippuvaisuussuhteen. Tällöin on käsillä kosmisen moraalisuuden synty ja universaalisen vastuullisuuden orastava tajuaminen.* [1206: 5–8]

Lisäksi voimme antaa oman tahtomme ja suostumuksemme perusteella Suuntaajalle ***vallan alistaa aineellisen mielen luodulle ominaiset taipumukset niiden muuntavien toimien kohteeksi, jotka johtuvat kehittyvän morontiasielun tavoitteista ja tarkoituksista.*** [1191:5; korostus kirjoittajan]

Suuntaaja on **tasavertainen** kumppani seitsemän psyykkisen kehän saavuttamisessa. Opastajasta todetaan, että se *edistyy korkeimmuutta ja omatoimisuutta osoittavaan asemaan täysin siitä riippumatta, harjoittaa kuolevaisen mieli sen kanssa aktiivista yhteistyötä vai ei.* [1209:2] Suuntaajan omatoimisuuden saavuttaminen näyttää paradoksaaliselta, koska kuolevaisen ei tarvitse harjoittaa aktiivista yhteistyötä Suuntaajan kanssa, mutta silti molempia hyödyttäviä tuloksia syntyy. Kun kuolevainen nousee kolmannelle kehälle, Suuntaaja saavuttaa omatoimisuuden (ellei poikkeustapauksissa ole jo alun perin ollut omatoiminen Suuntaaja). Tällöin tasavertaisuus viitanee siihen, että molemmat ponnistelevat ja molemmat saavuttavat jotain pysyvää. Ja kun kuolevainen yllä olevia ohjeita aktiivisesti soveltaen antautuu Suuntaajan johdatukselle, tuloksena on johdonmukainen ja harmoninen kehitys. Tällöin Suuntaaja *[o]n saattanut hengellisen voiman tasapainoon ihmisessä.* [1196:2]

Mutta se, missä määrin joku omaa hyvyttä, suuruutta, on se mitta, miten paljon hän on todellisuudessa saavuttanut jumalallisuutta [647:3], ja jumalallisuuden riittävä saavuttaminen on viime kädessä se mitta, joka on täytettävä ennen fuusiota: kaikki muut saavutukset ovat seurauksia ja oheisilmiöitä.

Muistettakoon, että kun Suuntaajat valitsevat kuolevaiskohdettaan, heillä on käytössään kaikki tieto, jota kohteen potentiaalit voivat tuottaa. Näin ollen kuolevaiskohteen kapasiteetti kehittyä tiedetään ennalta ja tiedetään myös Suuntaajan odotettavissa olevat parhaat mahdolliset koulutustehtävät kaikkinen todennäköisyyksineen. Koska kunkin kuolevaiskohteen potentiaalit ovat erilaisia ja ilmenevät vielä persoonallisuuden läpivalaisemina, silloin jokaisen kuolevaisen kapasiteetti edistyä kehä kehältä on myös erilainen. Tästä johtuen myös persoonallisuuden kokonaiskehityksen mittaus ja arviointi näyttää olevan yksilökohtaista, vaikka arvioinnin yleiset kehukset ovatkin olemassa.

Suora suuntaajakontakti mielestä mieleen on mahdollista. Tosin *Suuntaaja ei yleensä voi puhua suoraan ja välittömästi kanssasi ennen kuin saavutat asteittain etenevän kuolevaiskehityksen ensimmäisen ja viimeisen kehän. Tämä taso edustaa mielen ja Suuntaajan välisen suhteen korkeinta mahdollista todellistumista ihmisen kokemuksessa ennen kuin kehittyvä morontiasielu vapautuu siitä aineellisesta ruumiista, johon se on puettu. Mitä mieleen, emootioihin ja kosmiseen ymmärrykseen tulee, niin tätä ensimmäisen psyykkisen kehän saavuttamista lähemmäksi eivät aineellinen mieli ja henkeä oleva Suuntaaja ihmisen kokemuksessa pääse* [1210:10]

Ihmismielen anti Suuntaajalle on sen omatoimisuutta ja korkeimmuutta edustava asema ja fuusiossa persoonallisuus. Suuntaajan anti kuolevaisen mielelle on totuus, hyvyys ja kauneus eli jumalallisuus kaikessa harmonisuudessaan ja fuusiossa universumi-identiteetti yhdistyneenä ikuiseen tulevaisuuteen. Ihmismielelle Suuntaaja on jumalallisuuden malli ja persoonallisuudelle mahdollisuus saavuttaa Paratiisin Jumala. Suuntaajalle persoonallisuus on aintu-laatuinen mahdollisuus tuoda jumalallisuus julki kaikkina tulevina universumikausina Isän tahdon mukaisesti.

Serafiin ja ihmismielen yhteistyö kehien saavuttamisessa

Jos ihminen on altis Suuntaajan johdatukselle, sitä hän on myös serafien ohjaukselle (1245:2). Serafiin toiminta alkaa yksilötasolla vasta, kun luotu on saavuttanut kolmannen psyykkisen kehän, päättänyt toteuttaa Isän tahtoa tai hänet on otettu kohtalon varajoukon jäseneksi (1242:4). Tuolloin serafit ovat

henkilökohtaisia kohtalonsuojelijoita. Tätä ennen serafit vaikuttavat ryhmiin ja alkuvaiheessa isoihin joukkoihin. Menettelytavat eroavat luonnollisesti toisistaan. Siinä, missä kaksi henkilökohtaista kohtalonsuojelijaa toimii yhtä kuolevaista hoivaten, on suuri ero siihen, että serafisuojelejan hoidossa on tuhat kuolevaista, kuten seitsemäskehäläisillä on. Kun Suuntaaja vaikuttaa kuolevaisen mieleen sisältä käsin ja sielun kautta, serafit vaikuttavat ulkoa sisälle päin.

Mitä kaikkea suojelejaserafit tekevät? Esimerkinomainen luettelo voisi olla seuraavanlainen:

1. Ehkä tärkeimpänä tehtävänä suojelejaserafit toimivat hengellisellä tasolla persoonattomien ja esipersonallisten hoivatoimien koordinoijina. *Ihmiset ovat persoonallisuuksia, ja esipersonallisten henkien ja esipersonallisten entiteettien on äärimmäisen vaikea saada suoraa yhteyttä tällaisiin perin aineellisiin ja yksilökohtaisesti erilaisiin persoonallisiin mieliin. Suojeleusenkelin harjoittamassa hoivassa kaikki nämä influenssit enemmässä tai vähemmässä määrin yhdistyvät, ja niistä tulee sellaisia, että kehittyvän ihmispersonallisuuden laajeneva moraalinen puoli voi niitä entistä lähemmin arvostaa*. [1244:2]
2. Pyrkivät lisäämään luodun kosmistä ymmärrystä ja altistumista Suuntaajan johdatukselle (1245:4).
3. Muokkaavat sosiaalista, eettistä ja moraalista ympäristöä (1245:1).
4. Toimivat mielen opettajana: fyysisen elämän aikana fyysisen mielen ja morontiamailmassa sielun opettajana (1245:2). *Serafiin antaman ohjauksen hyväksyminen merkitsee harvoin sitä, että pääsee viettämään vaivatonta elämää*. [1245:3]
5. Virvoittavat rukoilemisen tarpeen esiin (1245:4).
6. Manipuloivat jatkuvasti kuolevaisen fyysistä elinympäristöä (1245:4) olemalla yhteydessä fyysisiin Päävalvojiin samoin kuin keskiväliolentojen hoivan kautta (1244:6).
7. Pyrkivät antamaan lisää vauhtia ajatusmaailmassa jo esiin tulleiden korkeiden ihanteiden toteutumiseksi. *He toimivat ideainmuodostuksen selvittelykeskuksina, mielen kohdistajina ja hankkeiden edistäjinä*. [1256:9]
8. Mobilisoivat, kouluttavat ja ylläpitävät kohtalon varajoukot (1256:10).

Serafit ovat Pyhän Hengen hoivaavia persoonallisuuksia ja työ, mitä he meille tekevät, kaikenpuolinen hoiva, on tämän toiminnan tunnusmerkki. He koordinoivat lukuisten henkisten influenssiin

vaikutuksia niin, että *kaikista niistä muodostuu Korkeimman Olennon kaiken sisäänsä sulkevassa ja kehityvässä läsnäolossa yksi kokonaisuus*. [1245:6]

Sielun ja ihmismielen yhteistoiminta kehien saavuttamisessa

Sielun kasvu luokitellaan kaksijakoiseksi, joista toinen on morontiasielun määrällinen kasvu ja toinen morontiasielun laadullinen kasvu (1211:3). Näistä ensimmäinen, määrällinen kasvu, liittyy suoraan kosmisten kehien hallintaan, eli se tarkoittaa morontiasielun kykyä ymmärtää korkeimpia merkityksiä. Laadullinen kasvu heijastaa elävän uskon tuomaa kykyä tunnistaa itsensä Jumalan pojaksi, mikä on siis verraten riippumaton kehien suorittamisesta.

Sielu heijastelee uskollisesti ihmismielen tekemiä päätöksiä – kaikkia päätöksiä! Mutta muutokset sieluhahmoon tekee uskollisesti Suuntaaja.

Jos riippuvuussuhde olisikin näin suoraviivainen, meidän olisi helpompi ymmärtää kasvuprosessia, jonka käymme läpi suorittaessamme seitsemää psyykkistä kehää. Todellisuudessa sielu käy läpi omaa evolutionaarista kehitystään yhteistyössä Suuntaajan ja ihmismielen kanssa. Koska osapuolia on kolme ja kohtalonsuojelija(t) mukaan lukien neljä tai viisi, kyse on vuorovaikutteisesta systeemistä, joka toiminnan osalta monimutkaistuu sitä enemmän, mitä kehittyneempi sielu on.

Kehittyvällä sielulla on *kyky antaa kuolevaismielen tekemille aineellisuuden ylittävälle päätöksille lisää lujuutta*. [1219:1] Kun persoonallisuuden kyky tehdä päätöksiä ja valintoja kasvaa, se enenevässä määrin samastuu sieluun. Sielu ei kuitenkaan tee lopullisia päätöksiä ennen kuin kuolema tai taivaaseenotto sen irrottaa yhteydestä kuolevaisen mieleen. On yksi poikkeus: jos kuolevainen pakottamatta ja vapaatahtoisesti luovuttaa lopullisten päätösten tekemisvaltuuden sielulle, sielu voi käyttää tätä valtaa, vaikka fyysinen mieli on olemassa (1219:1). Käytännössä tämä tarkoittanee sitä, että persoonallisuus toimii sielu-mielessä ja tulee esille sieluhahmossa. Tuolloin fyysinen mieli ei ehkä ole persoonallisuuden vaikutuspiirissä, vaan minuu sijaitsee morontiamielessä. Ei liene mahdollista, että persoonallisuus esiintyisi kahdessa paikassa yhtä aikaa eli sekä sielu-mielessä että fyysisessä mielessä ja nämä tekisivät päätöksiä toisistaan riippumatta.

Jotta asiat eivät olisi näin yksinkertaisia, viitatakoon jo aiemmin todettuun otteeseen, eli voimme antaa oman tahtomme ja suostumuksemme perusteella tässä tapauksessa Suuntaajalle vallan *alistaa aineellisen mielen luodulle ominaiset taipumukset niiden muuntavien toimien kohteeksi, jotka johtuvat kehkeytyvän morontiasielun tavoitteista ja tarkoitusperistä*.

[1191:5; korostus kirjoittajan] Siten sielu Suuntaajan avustuksella vaikuttaakin ihmismieleen muuntaen aineellisuuteen liittyviä taipumuksia morontiasielun tavoitteita ja tarkoitusperiä vastaaviksi!

Näyttää olevan muitakin tapoja. Yleisperiaatteena lienee se, että mitä kehittyneempi sielu-mieli on ja mitä ihanampi on sen ilmenemismuoto, sitä toimeliaampi ja tietoisempi sielu on sekä Suuntaajan että kuolevaisen suhteen kuin myös morontiamailman toiminnan ja henkisten pyrkimysten suhteen.

Jumalallis-inhimillisen yhteenliittymän viimeinen vaihe – kosminen kansalaisuus

Mitä tarkoitetaan jumalallis-inhimillisen yhteenliittymän viimeisellä vaiheella (1210:9)? Onko ensimmäisen kehän jälkeen vielä jokin muu vaihe ennen fuusiota, vai tarkoitetaanko sillä suoraan fuusiota? Sillä saattaa olla tekemistä kosmisen tietoisuuden kasvun kanssa, kuten myös Korkeimman Olennon toimintojen ymmärtämisen kanssa. Kyse lienee jonkinlaisesta kosmisesta kansalaisuudesta, jossa tunnetaan oma kosminen vastuu ja jossa omaksutaan kosmista moraalialia.

Kosmisten kehien läpikäynti on jatkumo (1211:1), vaikka fyysinen kuolema olisi välissä. Päätösten tekeminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä päätökset pitävät aina sisällään motiivit ja motiivit tuovat esiin perusteet, minkä vuoksi jokin asia päätettiin. Vielä tärkeämpää on kuitenkin aivan arkipäiväinen toiminta, jolla päätökset pannaan toteen. Ja tässä päätösten toteuttamisessa on kyse suurenmoisesta suhteesta Korkeimpaan Olentoon: kuolevaisen persoonallisuus pystyy toteuttamaan pienessä määrin potentiaalisuuksina olevia ihanteita ja saamaan niistä aktuaalisuuksia, ja tähän on mitä suurimmassa määrin osa Korkeimman Olennon kosmisten päämäärien toteutumisen prosessia. Siten yksilö tekee valintoja, joita päätökset edustavat, ja nämä päätökset toteutuessaan yksilön aktiivisen toiminnan tuloksena purkavat finiittisessä maailmassa potentiaalisuuksia aktuaalisuuksiksi (1211:2, 1261:3). Siten jokainen päätös aktualisoi uuden realiteetin ihmiskokemuksessa ja samanaikaisesti avaa uusia potentiaaleja (1263:3), ja tämä päätösten aktualisointipotentiaaliprosessi on loputonta jumalalaisuuden infiniittisyydestä johtuvaa Isän julkitulon täyteyden tavoittelua.

Eikä tässä vielä kaikki, sillä tällainen toiminta, jossa aineelliset ja henkiset arvot koordinoituvat, lisää kuolevaisen persoonallisuuden kykyä ymmärtää Korkeinta Olentoa yhtä lailla kuin ymmärtää morontiaalisesti Paratiisin Jumaluksia. Ihminen maallisen vaelluksensa aikana voi ja kykenee myös morontiaaliseen ymmärrykseen, kunhan persoonallisuus kehittyi kehä kehältä yhä

korkeammille mielenhallinnan ja morontiaalisen sielumuodon ilmenemisen tasoille. *Aktuaaliset tulevat aina avaamaan uusia väyliä, jotka johtavat tähän saakka mahdottomien potentiaalien toteutumiseen – jokainen ihmisen tekemä päätös, paitsi että se aktualisoi uuden realiteetin ihmiskokemuksessa, avaa myös uuden kapasiteetin ihmisen kasvulle. Jokaisessa lapsessa elää aikuinen, ja kypsässä Jumalaa tuntevassa ihmisessä piilee morontiaetenijä.* [1263:3] Siten ihmisen mieli kehittyy fyysisen elämän aikana ensimmäisen kehän jälkeen ollakseen entistä selvemmin *morontiaavaiheelle ominaisen älyllisyyden kaltaista, mikä puolestaan on kosmisen mielen ja mielenauttajia ylempänä olevan paikallisuniversumin Luovan Hengen antimen yhteinen hoivamuoto.* [1211:6]

Kosmisten kehien oppimisen tavoitteena on kosmisen kasvun suurin mahdollinen määrällinen todellistuma kuolevaisessa, sielussa ja jumalallisuutta heijastavassa henkihahmossa. Kuolevaisen mielen täytyy saavuttaa kyky korkeiden merkitysten käsittämiseen, sen elämisen täytyy olla uskon motivoimaa, ja sen statuksen tulee olla jumalallisuutta heijastavaa. Sielun on kasvettava henkiymmärryksessä ja saavutettava tietoisuus vähä vähältä kasvavasta sukulaisuudesta Korkeimman Olennon kanssa ja morontiaalista ymmärrystä Paratiisin Jumaluuksista, sillä *[i]hmisen kohdalla lopullinen fuusio ja siitä johtuva ykseys hänessä asuvan Suuntaajan kanssa – toisaalta ihmisen ja toisaalta Jumalan olennoituman persoonallisuussynteesi – tekevät hänestä, potentiaalisuuden puitteissa, elävän osan Korkeinta ja takaavat tällaiselle kuolevaiselle olennolle ikuisen esikoisoikeuden tavoitella loputtomasti Korkeimman puolesta ja Korkeimman kanssa suoritettavan universumipalvelun lopullisuutta.* [1112:2; korostus kirjoittajan]

Jumalallis-inhimillisen yhteenliittymän viimeinen vaihe, Suuntaajan ja ihmismielen yhteistyön lahja Korkeimmalle yhteisen mielialueen luomisen lisäksi ennen fuusiota on ”kihlautuminen” Luoja-luotu-synteisiin, sillä fuusion jälkeinen identiteetti-persoonallisuus on jo elävä osa Korkeinta. Korkein Olento tulee olemaan aktualisoiduttuaan luodun ja Luojan yhdistymä, eksistentiaalisen ja kokemuksellisen täysimääräinen esiintulo. Suuntaajan ja sielun väliaikainen liittymä ennen fuusiota muistuttaa Korkeimman nykyistä tilaa, ja Suuntaajan ja sielun fuusio, luodun ja Luojan yhdistymä, edustaa tulevaisuudessa aktualisoituvaa, kokonaisuutta heijastavaa, Korkeinta Olentoa. Korkeimman loputon tavoittelu tuottaa luodun ja Luojan yhdistymälle lahjan, joka on pääsy Perimmäisyyden toimipiiriin ja siellä tapahtuva kilvoittelu lopullisuuden päämäärän kruunausta kohti.

Lopuksi

Yksilön kannalta kosmisten kehien suorittaminen näyttää olevan kuta kuinkin tiedostamaton prosessi. Kuolevainen ei saa säännöllisiä raportteja edistymisestään siinä mielessä kuin mitä ymmärrämme oppimisen arvioinnilla. Mutta ihminen tunnistaa kyllä itsessään sen, että *[h]engellinen kasvu tuottaa kestävää iloa; rauhaa, joka käy kaiken ymmärryksen yli, ja sen, että – – [s]yvin onnellisuus kytkeytyy erottamattomasti hengelliseen edistymiseen.* [1097:7]

Kehiä ylöspäin noustessa, mielen harjaantumisessa ja sen toimiessa kriittisesti, on jossakin määrin mahdollista arvioida omaa kehitystään ilmoitukseen nojaten. Mitä korkeammalle kehälle persoonallisuutta ilmentävä mieli nousee, sitä morontiaalisemmaksi hänen mielensä toiminta tulee ja sitä ilmeisemmiksi käyvät viitteet edistymisestä. Nousu seitsemänneltä kehältä kolmannelle on vieroitusta aineellisen maailman tapariippuvuuksista, ja nousu kolmannelta ylöspäin on tutustumista morontiaaliseen maailmaan ja sen toimintaan – monasti vielä tiedostamattomasti ja vähäisin viittein. Mutta siinä vaiheessa, kun kuolevainen edustaa suhteellista kypsyyttä ja on hyvyyteen sitoutunut ja jumalallisuutta omaava persoona, Suuntaajan tehtävänä on antaa ”todistus” kehien suorittamisesta, näyttää se henkinen vastinkappale, joka on syntynyt kuolevaisen ja Suuntaajan kulkiessa yhtä matkaa kehä kehältä ylöspäin. Tästä eteenpäin kuolevais-jumalallisen yhteenliittymän viimeisessä vaiheessa ihminen etenee kosmisen kansalaisuuden vastuulliseen osaan, omaksuu kosmisen moraalin periaatteita ja saapuu aikanaan lopulliseen fuusioon Suuntaajan kanssa.

Kun itse arvioi omaa nousuaan kehä kehältä, tulkinnoissa lienee varovaisuus silti paikallaan. Toisia ei pidä arvioida lainkaan – kehähän ovat yksilöllisiä! Parempi lienee itsepintainen pyrkimys – liike – kohti jumalallisuutta kuin itse arvioida omaa tai toisten jumalallisuutta – se tehtävä on meitä korkeammilla.

Kun lukee *Urantia-kirjaa* ja koettaa ymmärtää lukemansa, kohtaa jatkuvasti vaikeuksia, mutta toistuvasti myös avautuvan ymmärryksen elämyksiä. Niin myös psyykkisten kehien käsittämisen puitteisissa. Jotkin asiat selviävät vain kovasti ponnisteltaessa, toiset eivät lainkaan tai vain hämärästi. Monia kysymyksiä on auki ja jää arvailujen varaan. Ehkä niin on parempi kuin ennalta lukitut käsitykset. Voinepa varovaisuuden vuoksi sanoa savolaisittain: ”Jos luulloo ymmärtäneensä kaiken, nii sillo on varmasti käsittäny viäriin.”

Lännen ihmeet

Kansainväliset Urantia-konferenssit ovat oivalinen tapa tutustua muunmaalaisiin lukijoihin, aivan samoin kuin omat kesä- ja talvipäivämme ovat hyvä paikka tutustua suomalaisiin kirjain lukijoihin. Seppo ja minä tutustuimme **Jahn Far-
ringtoniin**, amerikkalaiseen *Urantia-kirjan* lukijaan, Fellowshipin Vancouverin konferenssissa elokuussa 1999. Vaikka konferenssi ei muuten mieltä elähdyttänyt – se oli kuin Ultra-päivät – niin tapasimme siellä Jahnin, ja hän ystävällisesti ajelutti meitä Vancouverin nähtävyyksiä katselemassa. Hän tuli tapaamaan meitä IUA:n New Yorkin ja Pariisin konferenssiin. Pariisissa viime elokuussa sitten sovimme, että käymme hänen kotonaan Seattlessa lähivuosina.

Syksyllä ilmoitin Jahnille, että ensi huhtikuu olisi hyvä aika meidän matkustaa hänen luokseen. Hän kertoi, että haluaa samalla näyttää meille joko Hawaijin tai Las Vegasin. Kerroin, että meitä kovasti kiinnostaisivat punapuumetsät ja Grand Canyon. Niinpä reitiksi sovittiin Grand Canyon, Las Vegas ja Yosemitein kansallispuisto, ja Jahn hoiti kaikki matkaan liittyvät järjestelyt etukäteen.

Grand Canyon eli Suuri kanjoni

Pitkän lentomatkan jälkeen lepäilimme Seattlessa Jahnin kotona kaksi päivää ja lensimme Phoenixiin, Arizonaan. Lento kesti yli kaksi tuntia, koska etäisyydet USA:ssa ovat todella suuret. Phoenixista vuokrasimme auton ja käväisimme tapaamassa **Cathy Jonesia**, IUA:n äitihahmoa. Cathy oli vieraanvarainen etelävaltiolainen emäntä ja tarjosi meille niin runsaan lounaan, etten ole ikinä syönyt kerralla niin paljon. Muutenkin oli mielenkiintoista nähdä toinenkin amerikkalainen koti Jahnin kodin lisäksi. Samana päivänä jatkoimme autolla matkaa Grand Canyoniin, jonne saavuimme illan suussa ja majoituimme.

Auringonnousut ja -laskut ovat erittäin vaikuttavia Grand Canyonissa. Colorado-joki on yli miljardin vuoden aikana uurtanut 1 500 metriä syvän rotkon Kalliovuoriin; rotko on 450 kilometriä pitkä. Rotkon reunoilla on nähtävissä kahtatoista erilaista kerrostumaa erilaisia kivilajeja, jotka loistavat erivärisinä auringon noustessa. Ne ovat kuin Urantian geologinen museo. Näkymä oli fantastinen ja voi sanoa, että missään maailmassa ei ole niin vaikuttavaa kokemusta kuin auringonnousu Grand Canyonissa!

Grand Canyonin kansallispuistossa on erilaisia hotelleja, joissa voi yöpyä ja oleskella pitkiäkin aikoja. Autokohtainen pääsymaksu oli 20 dollaria, joka on noin 20 euroa, ja sillä voi matkustella edestakaisin viikon ajan. Uskaliimmat patikoivat rotkon pohjalle ja takaisin; se on varmasti uskomaton kokemus. Myös on mahdollista käydä pohjalla muulin selässä, mutta

matkustajilla on painorajoitus: 90 kiloa. Vaikka olisin alittanut painorajoituksen, en varmastikaan olisi uskaltanut lähteä muulin selkään jyrkälle vuoristopolulle. Kolmas tapa tutustua kanjoniin on ostaa helikopterilento, mutta se on melko kallis. Me tyydyimme ihailemaan rotkoa sen reunoilta; näköalapaikkoja oli useita.

Grand Canyonissa olisi mielellään viettänyt useita päiviä, mutta olimme yhden kokonaisen päivän ja kaksi yötä. Haikein mielin lähdimme toisen päivän aamuna kohti Nevadaa ja Las Vegasia.

Las Vegas

Matka kesti kokonaisen päivän. Ajoimme vihertävän autiomaan läpi. Keväällä Nevadan autiomaan vihertää, muun osan vuotta se kuulemma on ihan keltainen. Ohitimme monta pientä rappeutunutta kaupunkia, joista osa oli kuin suoraan länkkäreistä; alueella oli aiemmin ollut runsaita kultaesiintymiä, ja nämä kaupungit ovat siitä muistona. Ohitimme ”lentokoneiden hautausmaan”, jonne on koottu yli 2 000 käytöstä poistettua lentokonetta, joukossa aivan uusiakin, joita lentoyhtiöt eivät ole pystyneet lunastamaan Boeing-yhtiöltä. Missään ei ole sellaista määrää koneita, ja taas kerran tuli mieleen, miten valtavasti tuhlataan resursseja Urantiallamme ja erityisesti USA:ssa!

Iltapäivällä saavuimme Hooverin padolle. Se on valtava pato, joka on rakennettu Colorado-jokeen presidentti Hooverin aloitteesta sähköä tuottamaan. Ennen patoa automme takaluukku tutkittiin, sillä jos joku onnistuisi räjäyttämään padon, niin miljoonan asukkaan ja turistin Las Vegas hukkuisi hyökyaaltoon. Hooverin padon muodostama tekojärvi on vesivarasto neljälle osavaltiolle, koska alue on muuten hyvin kuivaa ja suureksi osaksi autiomaata.

Illan hämärtyessä ajoimme Las Vegasiin. Kaupunki sijaitsee vuorten ympäröimässä laaksossa ja on todellinen nähtävyys kylpiessään mainosvaloissa. Pitkän ajomatkan jälkeen majoituimme suoraan Nile-hotelliin, jossa on suuri pyramidi, 4 000 hotellihuonetta ja kasino ostoskeskuksineen. Muutakin viihdykettä näytti olevan tarjolla. Tutustumisen itse kaupunkiin aloitimme seuraavana päivänä.

Las Vegas on rakennettu huvittelupaikaksi ja pelipaikaksi. Vanha osa on peräisin muutaman kymmenen vuoden takaa ja jo rapistunut. Merkillepantavaa vanhassa Vegasissa olivat lukuisat pienet hääkappelit, joissa voi mennä naimisiin hetken mielihoiteestakin (kait eroaminen Nevadassa on yhtä mutkatonta). Oli myös drive in -hääkappeli, jonne voi ajaa sisään ja jossa pari voi mennä naimisiin nousematta autostaan. Jahn tiesi kertoa, että Vegasissa on myös drive

in -hautakappeli, jossa hautajaisvieraat hyvästelevät vainajan nousematta autostaan. Jos haluaa asua edullisesti Las Vegasissa, kannattaa majoittua vanhan osan pieneen nukkavieruun hotelliin.

Las Vegasin uusi osa on varsinainen ihme. Oma hotellimme oli siis nimeltään Nile ja sitä vartioivat oikean kokoiset sfinksit, ja pyramidikin, jossa asuimme, oli varmasti aidon kokoinen. Sisällä hotellissa oli erilaisia muumioita ja muuta egyptinaiheista rekvisiittaa. Jokaisen hotellin aula on kasino, ja hotellihuoneeseen ei pääse kulkematta kasinoalueen kautta. Kasinossa jumputti hypnoottinen musiikki ja ihmiset pelasivat rulettia, korttipelejä tai hedelmäpelejä. Tarjoilijat kantoivat ilmaisia drinkkejä niille, jotka jäivät pelaamaan; meille ei yhtään ilmaista drinkkiä tuotu. Tupakanpoltto on sallittua missä vain, jotta asiakas ei vain nousisi pelipaikaltaan vaan antaisi kasinonomistajalle viimeisetkin roponsa. Paljon pelaavat saavat ilmaisia matkoja ja muita palkintoja.

Pelikasinon lisäksi joka hotellissa on erilaisia kauppiaita ja ravintoloita sekä valtavia juhlasaleja, joissa USA:n kärkiartistit käyvät esiintymässä. Tosin liput näihin esityksiin täytyy varata kuukausia ennen, niin suosittuja ne korkeista lipunhinnoista huolimatta ovat.

Kävimme tutustumassa myös muihin hotelleihin. Hotelli Venice oli tosiaan kuin Venetsia. Oli kanaaleja ja oikeasta Venetsiasta kopioituja taloja oikeassa koossa. Gondolit kuljettivat matkustajia kanavilla ja gondolieerit lauloivat kuten oikeassa Venetsiassakin ennen muinoin. Caesarin palatsi oli kuin muinainen Rooma. Hotellin sisätiloihin oli rakennettu roomalainen katu rakennuksineen. Katu vaikutti niin aidolta, että jäi kaipaamaan oikean Rooman vanhaa tuoksua, mutta kait tämä tuoksukin saadaan lähiaikoina aikaan keinotekoisesti. Kolmas hotelli oli kuin keskiaikainen Pariisi katuineen ja rakennuksineen. Seuraava hotelli oli muuten vain valtava ja upea ilman mitään varsinaista teemaa. Yhden hotellin ulkosivu muistutti kovasti Manhattanin pilvenpiirtäjärykelmää New Yorkissa. Seuraavan hotellin ulkopuolella ihailimme suurta vesishowta. Kaikki hotellit ovat todella valtavia ja kaikissa kuljetaan pelialueen halki. Kaikissa hotelleissa emme jaksaneet käydä, koska kävelyä tuli tosi paljon.

Totesimme Las Vegasista, että vaikka Rooma ja varsinkin Venetsia joskus tuhoutuisivat, niin eurooppalaiset voisivat mennä ihailemaan nähtävyyksiä ja patsaita Las Vegasiin. Useimmat amerikkalaiset eivät matkusta oman maansa ulkopuolelle, ja on hyvä, että he edes Las Vegasissa saavat jonkinlaisen käsityksen muusta maailmasta, tosin amerikkalaiseen tyyliin.

Punapuumetsät

Vegasissa kannattaa käydä kerran elämässään, niin uskomaton paikka se on mutta väsyttävä. Oli ihanaa

lähteä ajamaan Vegasista kohti Yosemitein kansallispuistoa, joka sijaitsee Kaliforniassa. Ajoimme pätkän vanhaa valtatieä 66, joka yhdisti Chicagon ja Los Angelesin, "route 66". Ajoimme valtavan tuulimyllypuiston ohi, ja sen jälkeen olimme Kalifornian viljavilla seuduilla. Jos Nevadan autiomaa oli näyttänyt paikoin kurjalta, niin nyt maisema oli silmiä hivelevän kaunista: viinitarhoja, hedelmäpuita ja komeita taloja ja kaupunkeja soljui ohitsemme. Illan suussa saavuimme Yosemitein kansallispuiston lähelle ja majoituimme mukavaan hotelliin.

Aamulla ajoimme itse puistoon. Puisto sijaitsee korkealla Kalliovuorilla, ja siksi maassa oli vielä paikka paikoin lunta. Ah sitä ihanaa hiljaisuutta, mikä puistossa vallitsi Las Vegasin hulinan jälkeen! Ja kyllä, punapuut ovat valtavia! Ne elävät tuhansia ja taas tuhansia vuosia ja voisivat elää aina vaan, elleivät ne tulisi liian isoiksi ja painaviksi ja kaatuisi silkan painovoiman vuoksi. Puistossa oli 150 vuotta sitten kaatunut punapuu, joka ei ollut vielääkään maatonut. Punapuut muistuttavat mäntyjämme, mutta runko on punainen ja pehmeä ja koko on valtava. Aiemmin punapuita oli Kalifornian joka kolkassa, mutta suurin osa niistä on kaadettu ja käytetty rakennuksiin, sikarilaatikoiden tekoon tai polttopuuksi. Onneksi vuoristoon jätettiin kansallispuistoja, joista Yosemite on suurin ja kuuluisin.

Jahn kertoi jälkeenpäin, että hänen mielestään koko retkemme mieleenpainuvimman osa oli kävely punapuumetsässä, puiden ja villikauriiden katselu täydellisessä hiljaisuudessa sekä sen jälkeen nauttimamme illallinen paikallisessa ravintolassa ja nuotion katselu; nuotio oli kaasunuotio, vaikka vaikutti äkkiä katsoen puunuotiolta, jossa puut eivät kuluneet palaessaan. Ymmärrän nyt niitäkin amerikkalaisia *Urantia-kirjan* lukijoita, joiden mielestä punapuumetsissä sijaitsee Urantian hengellinen keskus, koska muualla Amerikassa on sellainen hulina ja meteli. Punapuumetsän rauha on heille varmasti kokemus – samanlaisen tunnelman kokee kyllä suomalaismetsässäkin.

Yosemiteistä jatkoimme matkaa San Franciscoon, jossa olimme kaksi yötä ja tapasimme paikallisia *Urantia-kirjan* lukijoita. Heitä kertyi toistakymmentä, ja kävimme yhden lukijan maatilallakin. Lisäksi tutustuimme Corbelin viinitilaan ja jatkoimme sitten autolla kohti Seattlea. Matka San Franciscosta Seattleen kesti autolla melkein kaksi päivää. Lopuksi lepäilimme Seattlessa pari päivää, ja palasimme kotiin liikuttavien hyvästijättöjen jälkeen todella mahtavaa kokemusta rikkaampana. Jahn sanoi, että haluaisi matkustaa kanssamme tutkimaan jotakin muuta planeettaa sitten, kun olemme morontianssa. Varmaan teemmekin niin, mutta sitä ennen Jahn tulee vierailulle Suomeen.

Seppo Niskanen

Muuan *Urantia-kirjan* lukija tarkastelee aikamme islamia

Jumalan, Laupiaan ja Armahtavaisen nimeen

Ylistys kuuluu Jumalalle, kaiken olevaisen Herralle.

Ikilaupiaalle, Ikiarmahtavaiselle,

Tuomiopäivän Mestarille.

Vain Sinua me palvelemme; vain Sinulta me pelastusta rukoilemme.

Opasta meidät suoralle polulle,

niiden polulle, jotka Sinä olet siunannut,

ei niiden, joita vastaan vihasi on syttynyt,

eikä niiden, jotka ovat eksyksissä.

(*Koraani*, 1:1)

Islamin pyhä kirja, *Qur'an* eli *Koraani*, alkaa yllä olevin sanoin. Tarkkaavainen lukija löytää suurasta primitiivisille kehitysuskonnoille tyypillisiä käsitteitä, jotka eivät ole Jumalan olemuksesta esitetyn ilmoituksen mukaisia. Jo ensimmäisessä suurassa näkyy ennaltamääräämisoppi eli predestinaatiokäsitys ja islamille ominainen tuomiopäiväpintymä. Koraanin ensimmäistä suuraa luetaan joka päivä miljoonat kerat maailman moskeijoissa, sillä se on yksi islamin päivittäin toistettavista rukouksista.

Me, jotka olemme tutustuneet viidenteen käänteentekevään ilmoitukseen ja Jeesuksen opetusten uudelleenesitykseen, tiedämme, että islaminkaltainen järjestynyt institutionaalinen uskonto on taipuvainen uskonnolliseen ylemmyyteen ja Jumalan suvereenisuuden tosiasialliseen kiistämiseen, mistä johtuvat uskonodat ja sodat, joita käyvät eri uskontokuntiin kuuluvat. Tiedämme myös, että ilmoituksen valon nähneiden ei tule suhtautua olemassa oleviin laitosisuskontoihin halveksuen tai niitä vastaan taistellen. Meidän tulisi pikemminkin perehtyä niihin läpikotaisin ja siltä pohjalta toimia niin, että se, mikä niissä on parasta, jää elämään; kun taas se, mikä on virheellistä, väärää ja vanhentunutta, kuihtuu pois.

Islamin synty

Muhammad Ibn Abdallâh, jonka ajattelusta, mietiskelystä ja harhoista islam sai alkunsa, syntyi noin vuonna 570 jKr Arabian niemimaan Mekan kaupungissa. Lapsena täysorvoksi jäänyt Muhammad kuului varakaaseen Quraishien kauppias- ja vallassukuun. Arabiassa ei ollut koskaan ollut minkäänlaista valtiomuodostumaa, vaan vallankäyttäjät olivat keskenään taistelevat ja verikostoa harrastavat suvut, klaanit ja heimot. Arabiassa eli myös suuri joukko juutalaisia ja kristittyjä heimoja, varsinkin Mekassa ja Jathribissa eli

Medinassa. Kukin suku palvoi omia jumaliaan, mutta ne kaikki kunnioittivat eräässä Mekan temppeleistä sijaitsevaa meteorikivifetissiä eli *ka'baa*. Tämän vuoksi ne kaikki tekivät pyhiinvaelluksia Mekkaan.

[Arabian a]utiomaan alkeellisiin ja jäsentymättömiin uskomusjärjestelmiin liittyi vain yksi koko heimoa, rotua tai kansaa koskenut yhteinen tekijä, nimittäin omalaatuinen ja yleinen kunnioitus, jota miltei kaikki Arabian heimot halusivat osoittaa tietyille mustalle kivifetissille eräässä Mekan temppelissä. Tämä yhteinen kosketuskohta ja kunnioituksen kohde johti sittemmin islaminuskon perustamiseen. Mitä tulivuoren henki Jahve oli juutalaisille seemiläisille, sitä tuli Kaaban kivi olemaan heidän arabiserkuilleen. [1051:3]

Usean heimon, joista varakas Quraishien heimo oli yksi, uskonto oli henoteistinen eli ne tunnustivat yhden ylijumalan, *Al-Lah*, mutta lisäksi oli joukko muita jumalia ja jumalattaria, kuten voiman, koston ja hyvyyden jumalattaret, sekä suuri joukko pahoja henkiä, *dzhinni*, joita johti *Shaitân* eli *Iblis*. Juutalaiset ja kristityt harjoittivat tietenkin omaa uskontoaan, mutta päätellen siitä, mitä heidän uskonnostaan on siirtynyt islaminoppiin, on todennäköistä, että näiden juutalaisten ja kristittyjen ymmärrys oman uskontonsa opinkappaleista ja Raamatun kertomuksista oli sekavaa ja puutteellista. Muhammad ei kuitenkaan voinut hyväksyä juutalaisten ja kristittyjen tuomitsevia käsityksiä moniavioisuudesta.

– – *muhamettalaisuus tarjoaa vapahduksen juutalaisuuden ja kristinuskon ankarista moraalinormeista.* [67:3]

Karavaanikauppias ja liikemies kun oli, Muhammad kulki laajalti Arabiassa ja lähi-idässä aina Syyriaa myöten. Koska hän jo nuoresta iästään lähtien

oli uskonnollinen etsijä, hän tutustui matkoillaan etenkin juutalaisten ja kristittyjen, mutta jossakin määrin myös zarathustralaisten uskontoon, niiden riihteihin ja rituaaleihin.

Mekassa oleskellessaan Muhammadilla, josta väitetään, että hän olisi kärsinyt hermostollisista vaivoista, oli tapana vetäytyä vähän matkaa kaupungin ulkopuolella olevaan luolaan harjoittamaan uskonnollista mietiskelyä. Noin 40 vuoden iässä eli vuonna 610 Muhammadin mietiskely, hänen kokemuksensa sekä hänen kuulemansa ja oppimansa raamatulliset tarinat alkoivat kiteytyä ja tuottaa hänen mielessään käsityksiä, joiden hän väitti olevan peräisin hänen itsensä ulkopuolelta. Hän luuli, että hän sai arkkienkeli Gabrielin käskyinä esittämiä viestejä suoraan Jumalalta. Tätä väitettyä viestien saamista jatkui lähes Muhammadin vuonna 632 tapahtuneeseen kuolemaan saakka.

Muhammadin ajatuksena ei pitkään aikaan ollut perustaa uutta yksijumalaista uskontoa. Hän ymmärsi tilanteensa pikemminkin niin, että hänen saamansa viestit oli tarkoitettu puhdistamaan juutalaisten ja kristittyjen uskonto ja tuomaan se arabeille. Hän ei pitänyt juutalaisuutta ja kristinuskontoa erillisinä uskontoina, vaan kristityt ja juutalaiset eli ”kirjan kansat” tunnustivat pikemminkin samaa uskontoa, joka oli pahasti vääristynyt, ymmärretty virheellisesti ja joka sen vuoksi kaipasi oikaisua. Kristityt olivat ymmärtäneet väärin Jeesuksen olemuksen väittäessään häntä jumalalliseksi, ja heidän kolminaisuusoppinsa oli suorastaan synty. Jumalalla ei voinut olla Poikaa; Jumala on yksi ja ainoa. Juutalaisten vanhatestamentilliset kertomukset olivat nekin suuresti vääristyneitä, ja Muhammad kertoi, mitä todellisuudessa muka oli tapahtunut. Hän väitti Aabrahamin, Iisakin, Ishmaelin, Mooseksen, Jobin, Jeesuksen ja muiden profeettojen välittäneen kirjan kansoille Jumalan sanat, mutta nämä olivat ymmärtäneet ne väärin ja tulkinneet ne virheellisesti. Hän itse väitti olevansa uusi profeetta – ei kuitenkaan viimeinen; vasta muut muslimit julistivat hänet profeettojen sinetiksi eli viimeiseksi profeetaksi. Muhammad siis pani toivonsa juutalaisiin ja kristittyihin. Kun nämä sitten alkoivat osoittaa hänen viesteissään esiintyviä virheitä ja pitää niitä naurettavina ja tuomittavina, kiistää hänen profeetallisuutensa ja pitää häntä pilkkanaan, Muhammadin asenne juutalaisia ja kristittyjä kohtaan muuttui kielteisemmäksi, vaikkei hän heidän suhteensa toivoaan kokonaan menettänytkään. Tästä syystä hän kielsi seuraajiaan kääntymästä juutalaisia tai kristittyjä. Juutalaisten ja kristittyjen osoittama kovakorvaisuus vasta sai Muhammadin julistamaan täydellistä antautumista ja alistumista ainoalle Jumalalle, ja näin sai alkunsa *islām*, eli alistuminen.

Tänä päivänä olen sinua varten täydellistänyt uskonto-si, ja olen viimeistellyt osoittamani suosion sinulle, ja olen hyväksynyt islamin uskonnoksesi. [Koraani 5:5]

Tätä uutta uskontoa tunnustava ja sen mukaan elävä ihminen on alistunut eli *muslim*.

Muhammad oli luku- ja kirjoitustaidoton, joten hän saneli myöhemmin muistinvaraisesti viestejään seuralaisilleen, ja muutamat kirjoitustaitoiset merkitsivät niitä muistiin. Nämä kirjoittivat nahanpaloille, eläinten lapaluihin, kiviin, palmunlehville jne. ja tekstejä ajelehti siellä täällä. Kun tekstejä Muhammadin kuoltua alettiin vihdoinkin vuonna 634 kerätä yhteen, muotoutui vähitellen viestien kokoelma eli *Qurʾān*, *Koraani*, eli Resitaatio tai Luenta. Mitä Koraaniin sisällytettiin ja missä järjestyksessä eri viestit siihen liitettiin, ratkesi lopullisesti vasta 23 vuotta Muhammadin kuoleman jälkeen, kalifi Uthmanin toimesta vuonna 657. *Koraanin* lopulliseen laitokseen liitettiin kirjoitettujen muistiinpanojen lisäksi aineistoa, jonka Muhammadin lähipiiri muisti hänen lausuneen uskotusti Gabrielilta saatuina viesteinä. Monet hänen lähipiirinsä jäsenet olivat jo kuolleet tai kaatuneet taisteluissa. Väitetään, että *Koraanin* lopullisesta versiosta kirjoitettiin alkuperäisen lisäksi kolme kopiota. Alkuperäistä säilytettiin entisessä Jathribissa, josta nyt oli tullut *al-Medinet al-Rasūl* (sanansaattajan kaupunki; Medina); kopiot lähetettiin muslimien varuskuntaleireille Basraan (nykyisessä Irakissa), Damaskokseen (Syyriassa) ja Kūfaan (nykyisessä Iranissa); samalla kaikki siihen mennessä ilmaantuneet erilaiset Koraanin versiot hävitettiin.

Islamin historiaa levein siveltimenvedoin

Varhaisin historia. Muhammad puhui kokemuksistaan aluksi vain vaimolleen Khadīdzhalle, mutta kun ilmiö jatkui, hän alkoi vuonna 612 julistaa sanomaansa muillekin sukulaisilleen ja Mekan asukkaille. Vastakaiku mekkalaisten keskuudessa oli aluksi vaatimatonta. Kun Muhammad kuitenkin jatkoi julistustaan, oli lopulta muutamia, jotka uskoivat häntä ja hänen väitteitään; valtaosaltaan häneen ja hänen uuteen sanomaansa suhtauduttiin kuitenkin kylmäkiskoisesti ja suorastaan häntä vainoten. Tilanne paheni pahenemistaan kymmenen vuoden ajan. Vaino kiihtyi sietämättömäksi, kun hän alkoi saarnata helvetin kauhuista ja tuomita ikuisen kärsimyksen jopa niitä sukulaisiaan, jotka eivät hänen sanomaansa uskoneet. Muhammadilla oli tässä vaiheessa myös muutamia kannattajia Jathribissa (Medina), ja he kutsuivat hänet vainoja pakoon kaupunkiinsa. Niinpä Muhammad noin seitsemekymmenine kannattajineen siirtyi Mekasta Medinaan 24. syyskuuta vuonna 622. Tämä tapahtuma tunnetaan nimellä *hidzhra* (latinalaistetussa muodossa hegira), ja siitä alkaa islamilainen kuukalenterin mukainen ajanlasku.

Medinasta tuli nopeasti vain islamia tunnustava yhdyskunta eli muslimien ensimmäinen *ʿumma*, mutta tämä johti kaupungissa asuneiden tuhansien juutalaisten karkottamiseen, surmaamiseen ja orjiksi myymiseen vuonna 627. Julmuuden syynä eivät olleet uskonnolliset erimielisyydet vaan se, että Jathribin juutalaiset liittoutuivat Muhammadin mekkalaisvihollisten kanssa. (...jatkuu sivulla 20)

Havona, keskusuniversumi, ei ole ajallisuuteen kuuluva luomus; se on ikuinen olemassaoleva. Tämä koskaan alkamaton, koskaan päättymätön universumi koostuu miljardista ylevää täydellisyyttä olevasta sfääristä, ja sitä ympäröivät valtavat pimeät gravitaatiotaivaankappaleet. Havonan keskustassa on paikallaan pysyvä ja ehdottoman vakaa Paratiisin Saari kahdenkymmenen yhden satelliittinsa ympäröimänä. Keskusuniversumin reunamilla kiertävien pimeiden gravitaatiokappaleiden valtavasta massasta johtuen tämän keskusluomuksen massasisältö ylittää suuresti kaiken sen massan, jonka tiedetään sisältyvän kaikkein seitsemään suuruniversumisektoriin. [129:8]

Havonan miljardi maailmaa ovat järjestyneet seitsemäksi samankeskiseksi kehäksi, jotka ympäröivät välittömästi Paratiisin satelliittien kolmea kehää. Sisimmässä Havonan kehässä on yli kolmekymmentäviisimiljoonaa maailmaa ja uloimmassa niitä on yli kaksisataaneljäkymmentäviisimiljoonaa, ja näiden väliin jäävissä kehissä maailmoja on edellisiin subteessa olevat lukumäärät. [153:1]

Havonan planeettakehät eivät ole päällekkäin, vaan niihin kuuluvat maailmat seuraavat toisiaan säännöllisessä, lineaarisessa järjestyksessä. Keskusuniversumi pyörii liikkumattoman Paratiisin Saaren ympäri yhtenä valtavan suurena tasona, joka käsittää kymmenen samankeskistä, tasapainossa olevaa yksikköä – Paratiisin sfäärien kolme ja Havonan maailmojen seitsemän kehää. Fyysiseltä kannalta tarkasteltuina Havonan ja Paratiisin kehät ovat yksi ja sama järjestelmä; niiden erillään pitäminen johtuu niiden toiminnallisesta ja ballinnollisesta erillisyydestä. [153:1]

Tämän suunnattoman suuren keskusuniversumin laitamilla, kaukana havona-maailmojen seitsemännen vyön ulkopuolella, kiertää uskomaton määrä valtavia pimeitä vetovoimakappaleita. Nämä suurilukuiset pimeät massat ovat monilta yksityiskohdiltaan aivan erilaisia kuin muut avaruuden kappaleet; ne ovat jopa muodoltaan varsin erilaisia. Nämä pimeät gravitaatiokappaleet eivät heijasta eivätkä ime valoa; ne eivät reagoi fyysis-energiaaliseen valoon, ja ne ympäröivät ja verhoavat Havonan niin täydellisesti, että ne kätkevät sen jopa aivan lähistöllä sijaitsevien ajallisuuden ja avaruuden asutettujen universumien näkyviltä. [153:5]

Näiden gravitaatiokappaleista muodostuvien kahden kehän väliin jäävä avaruus on ainutlaatuista sikäli, ettei koko laajassa maailmankaikeudessa missään muualla esiinny mitään samankaltaista. Tälle yöhykkeelle ovat tunnusomaisia valtavat ylös – alas suuntautuvat aaltoliikkeet, ja sen kyllästävät tuntemattomaan luokkaan kuuluvat suunnattomat energiatoiminnot. [154:1]

Havona on hengellisesti täydellinen ja fyysisesti vakaa universumi. Keskusuniversumin valvonta ja järkkymätön stabiliteetti näyttävät olevan täydelliset. Kaikki fyysinen ja hengellinen on täydellisesti ennalta-arvattavaa, mutta mielen ilmiöt ja persoonallisuuksien tahto eivät sitä ole. Päätelemme vakaasti, että synnin ilmaantuminen on katsottava mahdottomaksi, mutta teemme näin siltä pohjalta, etteivät Havonan syntyperäiset vapaatahtoiset luodut ole koskaan syllistyneet Jumaluuden tabdon rikkomiseen. Nämä verrattomat olennot ovat kautta ikuisuuden olleet johdonmukaisen kuuliaisista Päivien Ikuisille. Syntiä ei liioin ole ilmennyt yhdessäkään luodussa,

joka on pyhänvaeltajana saapunut Havonaan. Milloinkaan ei ole tapabtunut, että yksikään Havonan keskusuniversumissa luotu tai sinne hyväksytty luotu olento, kuuluipa hän mihin persoonallisuuksien ryhmään hyvänsä, olisi bairabtunut väärinkäytökseen. Niin täydelliset ja niin jumalalliset ovat ajallisuuden universeissa noudatetut valintamenetelmät ja -tavat, ettei Havonan muistimerkintöjen mukaan ole milloinkaan yhtäkään bairabdusta sattunut; yhtään taivaaseen nousevaa sielua ei ole koskaan hyväksytty keskusuniversumiin ennenaikaisesti. [155:3]

Syntyperäiset Havonan asukkaat ovat kaikki Paratiisin-Kolminaisuuden jälkeläisiä. Heillä ei ole luotuja vanhempia, eivätkä he itse tuota jälkeläisiä. Emme kykene kuvailemaan näiden keskusuniversumin kansalaisten luomistapabtumaa, olentojen, joita ei koskaan luotu. Koko kertomus Havonan luomisesta on yritys ajallis-avaruudellistaa sellainen ikuisuuteen kuuluva tosiasia, jolla ei ole mitään tekemistä ajallisuuden eikä avaruuden kanssa, sellaisina kuin kuolevainen ihminen ne käsittää. Mutta meidän täytyy tällaisen alkupisteen muodossa tehdä myönnytys ihmisfilosofialle; eivätkä paljon ihmisen tasoa korkeammalla olevat persoonallisuudetkaan tule toimeen ilman "alkujen" käsitettä. On muistettava, että Paratiisi-Havonan -järjestelmä on kuitenkin ikuinen. [157:2]

Keskusuniversumin hallituksesta on sanottava, ettei sellaista ole. Havona on niin verrattoman täydellinen, ettei minkäänlaista älyperäistä ballitusjärjestelmää tarvita. Siellä ei ole mitään säännöllisellä pohjalla toimivia oikeusistuimia eikä lainsäädäntäelimiä. Havona tarvitsee vain ballinnollista ohjausta. Tässä on nähtävänä todellisen itsehallinnon ihanteiden täytyminen. [155:4]

Keskusuniversumin miljardi sfääriä ovat ne maailmat, joissa syntyperäisiä Paratiisin ja Havonan korkeita persoonallisuuksia koulutetaan ja jotka palvelevat lisäksi ajallisuuden evolutionaarisista maailmoista tulevien, ylösnousevien luotujen lopullisina kelpoisuuden vahvistavina koekenttinä. Totutettaessa Universaalisen Isän suurta luotujen olentojen taivaaseennoususunnitelmaa ajallisuuden pyhänvaeltajat laskeutuvat uloimman eli seitsemännen kehän vastaanottomaailmoihin, ja lisäbarjoituksen ja kokemuksen laajenemisen myötä heidät siirretään aste asteelta sisemmäksi, planeetta planeetalta ja kehä kehältä, kunnes he lopulta saavuttavat Jumaluudet ja saavat asuinpaikan Paratiisista. [156:1]

S	Paratiisi	K
U	Keskusuniversumi	O
U		K
R		O
I	Superuniversumi	N
N	Suursektori	A
I	Piensektori	I
V		S
E		U
R	Paikallisuniversumi	N
S	Konstellatio	I
U	Paikallisjärjestelmä	V
M	Asuttu planeetta	E
I		R
		S
		U
		U
		M
		I

Ulkoavaruusvyöhykkeet
(vielä asumattomat)

Kun Jathribin *'umma* oli syntynyt, piti löytää keinot elannon hankkimiseksi. Keinona oli mekkalaisten kauppakaravaanien ryöstely. Nämä ryöstöretket kuvaillaan jopa *Koraanissa*, ja ne olivat Muhammadin ja hänen seuralaistensa mielestä tietenkin ratkaisevan tärkeitä sotaretkiä. Välillä *'umma* kärsi tappion, välillä taas mekkalaiset menettivät kaiken. Muhammadin *'umma* alkoi kuitenkin saada vähin erin liittolaisia muiden heimojen piiristä, ja vihdoinkin vuonna 630 monien vaiheiden jälkeen Muhammad tunsu asemansa niin vahvaksi, että hän voi 10 000 uskollisensa kanssa ottaa haltuunsa Mekan kaupungin ja *ka'ban* temppelin ja kaataa kaikki temppelin epäjumalainkuvat. Profeetta oli palannut kotimaahansa. Mekka oli nyt osa *'ummaa*. Muut heimot vanhoivat tämän jälkeen uskollisuutta Muhammadille ja kääntyivät enemmän tai vähemmän muodollisesti muslimeiksi. Muhammadia vastaan tehtiin tänä aikana useita murhayrityksiä. Vuodesta 630 kuolemaansa saakka hän johti lähes tuloksettomiksi jääneitä sota- ja ryöstöretkiä Syyriaan ja Palestiinaan. Laatiessaan suunnitelmia seuraavaa ryöstöretkeä varten Muhammad yllättäen kuoli kesäkuun 8. päivänä vuonna 632 lempivaimonsa *'Â'ishan* syliin. Hänen ruumiinsa unohtui pitkäksi aikaa *'Â'ishan* teltaan, mutta vallanperimyskiistan lopulta ratkettua ruumis haudattiin samaisen teltan alle Medinaan.

Ensimmäiset 30 vuotta, *rashidûn*-kalifien (oikein – sunnalaisten mielestä – opastettujen seuraajien) aika **632–661**. Tätä välittömästi Muhammadin jälkeen seurannutta neljän kalifin aikaa on tarkasteltava hieman yksityiskohtaisemmin, sillä tuolloin ilmaantuivat ne syvät opilliset ja vallanperimystä koskevat riidat ja sodat, jotka johtivat islamin jakautumiseen sunnalaisuuteen ja shi'ialaisuuteen.

'Abû Bakr, 632–634. Muhammadin ensimmäiseksi sijaiseksi eli *khalifâ* (kalifi) uskoviensa päällikkönä, *al 'amîr al muminîn*, valittiin yksi hänen uskollisistaan ja ensimmäisistä muslimeista *'Abû Bakr* Umajjadien heimosta. Tulevien vaikeuksien siemenet kylvettiin tuolloin, sillä oli monia, joiden valinta olisi ollut *'Ali ibn 'Abi T'âlib*, Muhammadin serkku ja hänen tyttärensä Fâtiman puoliso. Enemmistö kuitenkin piti *Alia* liian nuorena ja kokemattomana.

Valtaosa Arabian heimoista oli vannonut poliittista (ei siis uskonnollista) uskollisuutta Muhammadille, ja hänen kuoltuaan nämä katsoivat olevansa vapaita valastaan. Monenkin heimon johtaja väitti olevansa profeetta ja esitti koraanimaisia ilmoituksia väitteensä tueksi. *Abu Bakr* aloitti kampanjan näitä heimoja vastaan ja sai nämä lempeyttä ja armeliaisuutta osoittaen lopulta kaikki takaisin *'umman* piiriin. Yhteisö alkoi tämän jälkeen muuttua entistäkin selvemmin uskoviensa yhteisöksi. *Abu Bakr* toteutti Muhammadilta kesken jääneet valloitus suunnitelmat ja lähetti sen lisäksi arabisotilaat Bysantin keisarikunnan kimppuun Syyriaan, Irakiin ja Egyptiin. Näiden alueiden lopullinen haltuunotto tapahtui hänen seuraajansa, toisen kalifin *Ûmarin* aikana.

'Ûmar al Khattab, 634–644. Toisen kalifin, *'Ûmarin*, johdolla arabisotajoukot valloittivat Bysantin keisarikunnalta Egyptin, Pohjois-Afrikan Kyrenaikaan saakka sekä Syyrian ja Palestiinan. Jerusalem siirtyi muslimien hallintaan vuonna 638. Vuonna 637 valloitettiin Persian valtakunnalta Irak ja Persian pääkaupunki Ktesifon. Näin ollen *'ummasta* oli varsin lyhyessä ajassa tullut imperiumi, islamin valtakunta, *Dar al-'Islâm*. Muslimisoturit perustivat strategisiin kohteisiin varuskuntakaupunkinsa ja näin saivat alkunsa Kûfa (Irak), Qum (Iran), Basra (Irak) ja Fustat (Egypti; myöhemmin al-Qâhira eli Kairo).

Mainittakoon, että juutalaisia tai kristittyjä ei pakotettu omaksumaan islamia; kyseisten uskontojen tunnustajia, ”kirjan kansoja”, kutsuttiin nimellä *dhimmi*, ja he saivat harjoittaa uskontoaan aivan kuten ennenkin. Ainoa heidän kokemansa muutos oli se, että he maksoivat *'ummalle* suojelurahana vuosittain pienen summan henkiveroa. Lukemattomat kristityt toivottivat uudet vallanpitäjät tervetulleiksi, sillä heidän myötänsä saapui uskonnollinen vapaus Bysantin harjoittaman uskonnollisen vainon sijalle. Monet jopa kääntyivät muslimeiksi. Islam levisi paitsi aseiden myös esimerkiksi voimalla; yksinkertainen yksijumalaisuus monimutkaisten oppiriitojen ja opinkappaleiden sijasta veti puoleensa. On kuitenkin tosiasia, että *'umman* koossapysyminen vaati kehittämään toimintaa, joka esti ikaikäisen ryöstöretkien ja verikoston perinteet arabiensa keskuudessa. Neuvokkaat kalifit muunsivat tämän tarmon sotilaalliseksi voimaksi, jonka kärki suunnattiin yhteisön ulkopuolelle.

Persialainen sotavanki puukotti *'Ûmar al Khattabin* kuoliaaksi Median moskeijassa marraskuussa 644.

'Uthmân ibn 'Affân, 644–656. Kuusi Muhammadin alkuperäistä toveria valitsi *'Uthmanin*, Muhammadin vävyn ja Muhammadin vaimon jälkeen ensimmäisen muslimin, kolmanneksi kalifiksi. Islamin valtakuntaan liitettiin hänen kalifikautenaan Kypros, suuri osa Armeniaa ja Kaukasusta Oxusjoelle saakka Iranissa, Herat Afganistanissa ja Sind Intiassa. Pohjois-Afrikan valloitus eteni Tripoliin saakka. Hän nimitti erittäin taitavan hallintomiehen Muawijjan Syyrian kuvernööriksi. Seikka lisäsi muslimien keskinäisiä erimielisyyksiä entisestään, sillä Muawijja oli Muhammadin entisen arkkivihollisen Abu Sufjanin poika Mekasta. Kalifi *'Uthmân* itse kuului samaan sukuun. Tyytymättömät ainekset alkoivat yhä laajemmin pitää *'Ali ibn T'âlibia* etujensa ajajana ja ainoana arvollisena Muhammadin sijaisena. Vuonna 656 tyytymättömyys puhkesi kapinaksi. Lopulta Egyptin Fustatista tulleet sotilaat tunkeutuivat *'Uthmanin* taloon Medinassa ja tappoivat hänet. Kapinalliset julistivat tämän jälkeen *'Alin* uudeksi kalifiksi.

'Ali ibn Abî T'âlib, 656–661. Neljäs kalifi, Muhammadin serkku ja hänen tyttärensä Fâtiman puoliso, oli kalifikautensa alusta saakka kiistelty hahmo. Vaikka hän oli lempeäluonteinen hurskas muslimi,

sotilaallisesti taitava ja sivistynyt mies, hän ei nauttanut jakamatonta kannatusta. Häntä tukivat enimmältään vain ne, joita huoletti Umajjadien klaanin kasva-va vaikutusvalta. Irakin Kûfa oli hänen tukipisteensä. Syyrian Damaskoksessa häntä vastustettiin avoimesti kuvernööri Muawijjan johdolla. Muhammadin leski 'Â'isha asettui tyttärensä puolisoa vastaan ja itse asiasa johti yhdessä al-Zubajrin kanssa 'Alin vastaista liikettä. Muawijja ja muut vastustajat syyttivät 'Alia siitä, ettei hän rankaissut 'Uthmânin murhaajia. 'Uthmânista sanottiin, että hänen murhansa oli oikeutettu, sillä hän ei ollut elänyt Koraanin mukaan. Muawijjaa ja 'Alia syytettiin vallantavoittelusta ja *Koraanin* opetusten hylkäämisestä. Syytteitä sinkoili joka suuntaan. Tilanne jatkui jännittyneenä ja sekavana. Lopulta ajaututtiin *'umman* sisäiseen sotilaalliseen selkkaukseen. Kapinallisjoukot ja 'Alin Kûfasta lähettämät joukot kohtasivat Basrassa niin kutsutussa kamelitaistelussa vuonna 656. Taistelun nimi johtuu siitä, että 'Â'isha seurasi taistelua kamelin selässä istuen. 'Alin joukot voittivat kapinalliset helposti. Jottee tilanne enää pitkittyisi ja vaikeutuisi, osapuolet yrittivät neuvotteluratkaisua Siffinissä vuonna 657, mutta keskustelut jäivät tuloksettomiksi. Sitten turvaututtiin puolueettomaan välitykseen, ja näytti siltä, että välittäjät asettuvat 'Alia vastaan, mutta myös monet hänen kannattajansa taivuttelivat 'Alia tyytymään välitysratkaisuun. Muawijja rohkaistui tällöin syöksemään 'Alin vallasta lähettämällä joukkojaan Irakiin ja julistautui sitten Jerusalemissa kalifiksi. 'Ali ei ryhtynyt toimiin Muawijjaa vastaan. Osa 'Alin tukijoista tyrmistyi siitä, että 'Ali oli alistunut tällaiseen ratkaisuun. He olivat sitä mieltä, että sekä 'Uthmân että 'Ali olivat toimineet *Koraania* vastaan eivätkä niin muodoin olleet muslimeja. 'Ali kukisti kannattajiensa kapinan, mutta heidän ajamansa asia ja esittämänsä ajatukset levisivät nopeasti kaikkialle valtakunnan piiriin. Näin sai alkunsa äärimmäisyysliike, joka tunnettiin nimellä *khâradzhi* eli eroajat, sillä he julistivat eroavansa muslimien *'umma*-yhteisöstä. Khâradzhien näkemyksen mukaan kaikki kolme, Muawijja, 'Ali ja 'Uthmân, olivat luopureita ja pettureita, joita Jumala tulisi rankaisemaan. Heidän mukaansa kalifiksi pitäisi valita aina antaumuksellisin muslimi; sotilaallinen ja muunlainen voima ei saa ratkaista asiaa. Riidasta kehkeytyi laajaa filosofista pohdiskelua sellaisista kysymyksistä kuin kuka on muslimi, millainen on Jumalan olemus, onko ihmisellä vapautta, onko kaikki ennalta määrättyä. Kun toinenkin välitysyritys vuonna 661 epäonnistui, muuan khâradzhi murhasi 'Alin.

'Alin kannattajat, shi'a-i 'Ali, eli 'Alin puolue, julistivat kalifiksi 'Alin pojan ja Muhammadin tyttärenpojan Hasanin, mutta tämä pääsi sopimukseen Muawijjan kanssa ja vetäytyi suurten lahjusten kera Mediaan. Muawijja siirsi pääkaupungin Medinasta Damaskokseen, ja hänen myötänsä *'ummaa* alkoi johtaa Umajjadien dynastia ja *'umma* alkoi jakautua kahteen suureen

ryhmittymään: sunnalaisiin ja shiialaisiin. Sen lisäksi oli syntynyt äärimmäistä mielipidettä edustava khâradzhien liike. Näin päättyi **ensimmäinen koettelemus** eli *fitna* ja ensimmäinen sisällissotien kausi.

Kalifin asema alkoi yhä enemmän muistuttaa ehdottoman yksinvaltiaan asemaa, ja hänen ympärilleen Damaskoksessa muodostui loistokas hovi palatseineen, taiteilijoineen, kulttuureineen ja liehakoijineen.

Toinen koetelemus ja sisällissotien kausi, 680–691. Muawijjan kuoltua vuonna 680 'Alin puolue eli shiit julisti Kûfassa 'Alin toisen pojan Hussainin kalifiksi. Hussain otti vastaan tämän kalifiksi julistamisen ja siirtyi piskuisine armeijoineen Medinasta Kûfaan. Muawijja oli järjestänyt poikansa Jazid I:n seuraajakseen ja Damaskoksen kalifiksi. Jazid kävi asevoimin Hussainin joukkoja vastaan Kerbalassa ja Hussain kaatui taistelussa. Shiialaiset valitsivat oman johtajansa, jota he kutsuivat imaamiksi. Tästä tapahtumasta alkoi shiialaisuuden erottautuminen muusta uskovien yhteisöstä, ja Hussainin kuolinpäivää vietetään shiialaisten tärkeimpänä vuotuisena tapahtumana vielä nykyäänkin.

Khâradzhien kapinointi jatkui, ja he perustivat Keski-Aasiaan oman puhdasoppisen islamilaisen valtion. Näin siis varsin pian Muhammadin jälkeen kävi, että hänen ajatuksensa ja ihanteensa, jotka hän käsitti Jumalan käskyksi, rikkumattomasta uskovien yhteisöstä murenivat ja osoittautuivat mahdottomiksi.

Koko historian ajan esiintyi yhteisön sisäisiä taisteluja, kalifien valta oli aluksi absoluuttista, mutta kun *'umma* 900-luvulla yhä pahemmin pirstaloitui kansalliset tai uskonsuunnan mukaisiksi valtioiksi, joita johtivat useimmiten shiialaiset emiirit, kalifien valta hupeeni olemattomiin, vaikka emiirit vielä muodollisesti olivatkin olevinaan kalifin edustajia. Muutaman vuosikymmenen kuluttua ilmaantui kilpailevia kalifikuntia – Kairo ja Andalusia (Espanja) –, jotka eivät enää muodollisestikaan tunnustaneet Damaskoksen ja sittemmin Bagdadin kalifin ylivaltiutta.

Vuosisadat 700–1200. Vuosina 705–715 islamin levittäytymisen pääsuuntana oli Pohjois-Afrikka. Länsigoottien valtakunnat Espanjassa ja Portugalissa liitettiin *Dar al-Islâmiin* vuonna 711, ja islamin voittokulku jatkui niin, että sen joukot ylittivät Pyreneiden vuoriston ja tunkeutuivat Ranskaan. Kalifi 'Umar II 717–720 oli ensimmäinen kalifi joka pyrki kristittyjen ja muiden valloitetujen kansojen kääntämiseen. Vuonna 732 käytiin Ranskan Poitier'ssa ratkaiseva taistelu muslimien ja frankkien kuninkaan Kaarle Martellin joukkojen välillä. Muslimien eteneminen pysähtyi, ja heidän oli perädyttävä takaisin Pyreneiden niemimaalle, josta viimeinenkin muslimivaltio hävitettiin vasta vuonna 1492.

Vuonna 749 Umajjadien, Muhammadin isoisän serkun suvun, valtakausi päättyi väkivaltaisesti ja valta siirtyi Abbasien sukukunnalle ensimmäisenä

kalifinaan Abu al-Abbas al-Saffah ja pääkaupunki siirrettiin Damaskoksesta vastaperustettuun Bagdadiin. Suvun kantaisä oli Muhammadin setä al-Abbās. Vuonna 756 valtansa Damaskoksessa menettäneet umajjadit perustivat Espanjaan vuonna 912 kalifaatin, joka muutaman vuosikymmenen kuluttua alkoi hajota paikallisiksi emiirikunniksi. Samalla alkoi ”reconquista” eli katolisten kristittyjen Espanjan ja Portugalin uusi haltuunotto.

Islamin kukoistuskautena pidetään Harūn ar-Rashidin kalifikautta (786–809). Shiialaisten yhdestoista imaami Hasan al-Askari kuoli vankilassa Samarassa vuonna 874. Hänen pojastaan, Abu al-Qasim Muhammadista, joka olisi ollut hänen seuraajansa, väitettiin, että hän katosi, ja hänestä tuli shiialaisten yhä edelleen odottama kahdestoista imaami, joka palattuaan pelastaa maailman.

Shiialaiset fatimidit kaappasivat vallan Tunisiassa vuonna 909 ja perustivat sinne shiialaisen kalifaatin, joka levittäytyi Egyptiin vuonna 969. He perustavat Fustatin pohjoispuolelle Al-Qâhira (voittoisa) -nimisen uuden pääkaupungin (Kairo) vuonna 972; samalla kaupunkiin perustettiin Al Azharin koraanikoulu, josta myöhemmin kehittyi maailman ensimmäinen yliopisto. (Al Azharin *ulamaa* pidetään nykyisin islaminopin ylimpänä tulkitsijana). Fatimidien kalifaatti otti valtaansa myös Syyrian ja Arabiasta mm. Mekan ja Medinan seudut.

900-luvulla ja 1000-luvun alkupuolella kalifikunta oli käytännössä hajonnut ja kalifi menettänyt kaiken valtansa. Poliittinen valta oli eri sukujen johtamien emiiri- ja kuningaskuntien käsissä. Vuonna 1094 Bysantin keisarikunta menetti Anatolian (nykyinen Turkki) islamille.

Ristiretkiaika 1097–1187. Tämä läntisen kristikunnan valloitusoperaatio kuusine niin kutsuttuine ristiretkineen (joista vain ensimmäinen oli voitokas) oli mahdollinen vain siksi, että islamin *’umma* oli hajaannuksen tilassa ja kävi keskinäisiä taisteluja. Jerusalem vallattiin kaikki muslimit ja juutalaiset tappaen vuonna 1099. Ristiretkeläiset perustivat alueelleen Palestiinassa ja Syyriassa neljä valtiomuodostumaa: Edessan kreivikunnan, 1097–1144; Antiokian ruhtinaskunnan, 1098–1189; Tripolin kreivikunnan, 1098–1189 ja Jerusalemin kuningaskunnan, 1099–1187. Kristittyjen viimeisin jalansija, Akkon kaupunki ja linnoinen, säilyi Jerusalemin kuningaskunnan nimissä vuoteen 1291 saakka. Ristiretket saivat aikaan nyt jo yli tuhat vuotta jatkuneen vihollisuuden kristinuskon ja islamin välille, vaikka ristiretkeläisten valtakunnat omana aikanaan hyvin nopeasti sopeutuivatkin islamilaiseen ympäristöönsä ja osallistuivat täysin määrin alueen valtataisteluihin liittoutuen milloin minkäkin muslimivaltiaan kanssa. Syyrian hallitsijadynastian kurdilaiskenraali Salah ed-Din (Saladdin), joka sittemmin perusti oman dynastiensa, voitti ristiretkeläiset Hattinin taistelussa Gennesaretin lähellä vuonna

1187. Jerusalem valloitettiin verettömästi takaisin islamille. Saladdin kaatoi myös fatimidien shiikalifikunnan Kairoissa ja toi maahan sunnalaisuuden. Ristiretkeläiset saivat Jerusalemin kuitenkin sopimuksenvaraisesti haltuunsa uudelleen vuonna 1229, ja heidän rauhallinen hallintokautensa jatkui vuoteen 1244 saakka, jolloin Jerusalem siirtyi lopullisesti taas islamin syliin.

Mongolien valtakausi 1220–1500. Mongoliruhintas Temuzhin eli Tshingis kaanin julmat sotajoukot valloittivat vastustamattomasti alueita Aasiassa ja perustivat mongolien maailmanvallan vuonna 1206. Vuodesta 1220 lähtien mongolit valloittivat islamin alueita tuhoten säälimättä kaupungit ja niiden väestön. Temuzhin joukot valloittivat Anatolian vuonna 1243 ja Temuzhin pojanpoika Hülegü Bagdadin vuonna 1258. Hülegü murhautti kalifi Al-Muta’simin, ja samalla kuoli abbasidien kalifaatti ja koko kalifi-instituutio. Muhammadin perustaman *’umman* nimellisenkin olemassaolo päättyi tähän murhaan. Mongolien valta ulottui laajimmillaan koko Levantin alueelle.

Mongolit alkoivat kääntyä islamiin 1250-luvulta lähtien. Mongolikaanien valtakausi päättyi vasta osmanien eli ottomaanien imperiumin vakiintumiseen lähi-idässä noin vuonna 1517. Islamilaisuus jakautui nyt arabien maailmaan ja Iranin maailmaan. Iranin, Vähän-Aasian, Keski-Aasian ja Intian mongoli- ja turkkilaishallitsijat omaksuivat islaminuskon itäisen version ja itäisen hallintotavan. Osmanit valtasivat Konstantinopolin vuonna 1453 ja olivat levittäytymässä Eurooppaan, kun mongolikaani Timur Lenkin hyökkäys Anatoliaan pakotti Turkin sulttaanin suunnitamaan sotilaalliset toimensa lännen sijasta itään. Mongolikaanien valta rapistui lopulta 1500-luvulle tultaessa, ja islamin piirissä osmanien valtakunta sulki lopulta sisäänsä miltei koko islamilaisen maailman.

1500-luvulla islam mongolidynastioiden eli mogulien toimesta levittäytyi lähes koko Intian alueelle ja sittemmin Malakan niemimaalle, Sumatran ja Jaavan pohjoisrannikolle, Molukeille ja Filippiinien eteläisiin saariin. Kauppayhteyksien myötä islam levisi nopeasti myös Afrikassa Saharan eteläpuolisiin maihin ja pitkin mantereita itärannikkoa. Kaikilla uusilla alueilla islam joutui ennen pitkää kilpailemaan eurooppalaisten kanssa, jotka löytöretkiensä myötä tunkeutuivat Intiaan, Aasian saariin Filippiinejä myöten ja Afrikkaan.

Osmanien aikakausi 1517–1789. Ottomaanit eli osmanit hylkäsivät lopullisesti ajatuksen siitä, että *’umma* ja valtio ovat sama. Sulttaanin valtio oli järjestetty keskitetysti, ja sen tukena oli janitsaareista koostuva valiosotilaiden armeija. Kehitys johti siihen, että sulttaani menetti valtaansa pääministerilleen eli suurvisiirille, ja lopulta suurvisiiri puolestaan menetti valtaansa janitsaareille. Vuodesta 1699 lähtien ottomaanien valtakunta aloitti vetäytymisensä Euroopasta, joka alkoi voimistuessaan merkitä yhä suurempaa uhkaa ottomaanien sultanaatille. Vuodesta 1798 alkoi

tämän valtiomuodostuman hajoaminen. Islamin synnyinsijoilla Arabiassa syntyi wahhabiittien fundamentalistinen uudistusliike, joka liittoutui heimopäällikkö Muhammad ibn Sa'udin kanssa ja alkoi sotilaallisin keinoin levittää oppiaan. Tuloksena oli lopulta Saudi-Arabian muodostuminen. Intiassa mongolien valta jatkui vuoteen 1739, jolloin Iranista tehtiin valloitusretki Nādir Shāhin johdolla ja Delhi valloitettiin. Hinduruhtinaat pääsivät valtaan ja lopulta maa joutui Ison-Britannian herruuteen.

Kansallisvaltioiden nousu 1800-luvun alusta.

Napoleon valloitti Egyptin v. 1798, ja siitä juontui kehitys, joka vei Egyptin tosiasialliseen itsenäistymiseen sulttaanikunnasta. Balkanilla käytiin jatkuvasti vapautustaisteluja osmanien sulttaanikuntaa vastaan, ja yksi toisensa jälkeen nämä taistelut johtivat voittoon. Sulttaanin alamaiskansat alkoivat nähdä itsensä kansakuntina, ja vastustus sulttaanin epäoikeudenmukaista hallintoa vastaan kävi äänekkääksi. Euroopan vallat, etenkin Iso-Britannia ja Ranska, käyttivät sulttaanin vallan heikkoutta hyväkseen ja harjoittivat peittelemättömää kolonialismia koko islamin alueella. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen kansallisuusmielisyys, joka oli herännyt ottomaaneja vastaan käydyssä kamppailussa, kääntyi kolonialismia vastaan. Näin alkoi islamilaisien kansallisvaltioiden muodostuminen. Viimeisin islamin kokema aluemenetys oli Israelin valtion muodostaminen vuonna 1947 Ison-Britannian suojeluksessa olleen Palestiinan alueelle.

Islamin uskomusjärjestelmä

Urantia-kirjan opetuksista on pääteltävissä, että Islamin pyhä kirja *Koraani* ei ole revelaatio, ilmoitus, ettei Muhammad ole taivaallisten olentojen valtuuttama profeetta eikä islam ole Jumalan määräämä uskonto. Islamiin uskovat tietenkin väittävät toisin. *Urantia-kirja* luonnehtii islamia seuraavin sanoin:

Muhammad perusti uskonnon, joka oli verrattomampi kuin monet hänen aikansa uskonopit. Hänen uskontonsa oli vastalause muukalaisten uskontojen sosiaalisia vaatimuksia ja hänen oman kansansa uskonnollisen elämän hajanaisuutta vastaan. [1010:2]

Urantia-kirja kertoo lisäksi islaminuskon yhteisistä zarathustralaisista juurista juudaismin ja kristinuskon kanssa (1050:3). Samoin mainitaan islamin velka heprealaiselle teologialle toteamalla, että se näytteli tärkeää osaa kahden muun maailmanuskonnon, nimittäin kristinuskon ja islamin, kehittämisessä (1070:3). Islamin alkujuurista kerrotaan lisäksi, että Arabian eri kulumilla oli siellä täällä sukukuntia, jotka pitivät kiinni epämääräisestä ainoan Jumalan käsityksestä eli siitä, mitä Melkisedekin opetuksista oli jäljellä (1051:5). Samassa kohdassa todetaan myös, että Jeesuksen yksinkertainen evankeliumi olisi otettu Arabiassa ilolla vastaan, jos evankeliumin levittäjät olisivat olleet hienovaraisempia ja vähemmän tiukkoja pakottaessaan kuulijansa omaksumaan kotikutoiset sosiaaliset näkemysensä ja vaatimuksensa.

Urantia-kirja lainaa *Koraania* vain muutaman rivin verran:

[Islam] on järkkymättä pitäytynyt käsitykseensä kaiken Ainoasta Universaalista Jumaluudesta, joka "tietää näkyväisen ja näkymättömän. Hän on laupias ja armahtavainen". "Totisesti on Jumala hyvydessään ylenpalttinen kaikkia ihmisiä kohtaan." "Ja milloin minä olen sairas, Hän on se, joka minut parantaa." "Sillä milloin tahansa vain kolmekin puhuu keskenään, on siinä Jumala neljäntenä", sillä eikö hän ole "ensimmäinen ja viimeinen, kuin myös näkyvä ja salattu"? [1051:4]

Islamin uskonkappaleet ja uskomusjärjestelmä perustuvat siihen, mitä *Koraanista*, *sunnasta* (profeetan ja hänen tovereidensa teot) ja *hadithoista* (profeetan sanat) on luettavissa, sekä siihen, mitä johtopäätöksiä ja tulkintoja näistä on tehtävissä. Uskonkappaleet, päätelmät ja tulkinnot ovat lähes kauttaaltaan tyypillisiä kehitysuskonnon käsityksiä. Jotkin käsitykset ovat varsin primitiivisiä, toiset vähän edistyneempiä. Ilmoituksellista ainesta islamissa on vähän, ja sen voidaan katsoa olevan peräisin etupäässä juudaismista ja vähäisessä määrin kristinuskosta. Ilmoituksellinen aines ei sisällä juuri mitään neljännessä käänteentekevistä ilmoituksesta.

Kehitysuskonnoista juontuvia ikivanhoja perinteitä, joista useat ovat yhteisiä juutalaisuuden ja kristinuskon kanssa, ovat muiden muassa seuraavat: käsitys, jonka mukaan Jumala ei ole niinkään yksilön Jumala kuin heimon ja kansan Jumala; jumalakäsitys, jonka mukaan Jumala on kiivas ja kiukkuinen, julma ja hirvittävä eli Jumala, joka palkitsee hyväntekeemisen ja rankaisee pahantekijät helvetin tulella; käsitys helvetistä ikuisena pahantekijäin rankaisumuotona; alkeellinen käsitys tuonpuoleisesta elämästä; monenlaiset ravintoaineita koskevat tabut; paasto; eläinuhrit; monimutkainen pyhiinvaellusrituaali; puhdistautumissereemoniat; muodolliset rukoukset (*salāt*) ja ylipäättään usko rituaaleihin. *Koraanin* mukaan Jumala itse on määrännyt, millaisia rituaaleja noudattaen häntä tulee palvoa.

Juutalaisuudesta on peräisin myös se islamilainen käsitys, että uskonto koostuu valtavasta määrästä Jumalan antamia tai ihmisen jumalallisiksi päättelemiä sääntöjä. Islam on uskonto, joka vaatii ihmistä elämään tietyllä tavalla. Kristinuskosta on ammennettu se erheellinen käsitys, että Jeesus olisi syntynyt neitseestä. Hänen jumalallisuutensa sen sijaan kiistetään ehdottomasti, ja sellaisen käsityksen esittämistä pidetään syntinä; ristiinnaulitsemista ei myöskään *Koraanin* mukaan tapahtunut, eikä Jeesus ollut kristinuskon väittäämä Vapahtaja, vaan Muhammadia edeltänyt profeetta, joka kertoi edeltä käsin Muhammadin tulosta. Kristillinen käsitys Kolminaisuudesta tuomitaan *Koraanissa* syntinä, sillä Kolminaisuus ymmärretään yksijumalaisuuden vastaiseksi.

Muhammadin seuraajien kompastukseksi muodostuivat

Kolminaisuudesta esitetyt edistyneet opetukset, sillä he eivät kyenneet käsittämään oppia kolmesta jumalallisesta persoonallisuudesta ja yhdestä Jumaluudesta. On aina vaikeata taivuttaa evolutionaarisia mieliä yht'äkkiä ottamaan vastaan edistynyttä ilmoitettua totuutta. Ihminen on evolutionaarinen luotu, ja hänen tulee saada uskontonsa pääasiassa evolutionaarisin menetelmin. [1011:17]

Islamilaista tulkintaa ja päätelmiä ovat muun muassa sellaiset käsitykset, että Muhammad on viimeinen profeetta ja että hän oli **täydellinen ihminen**. Tästä johtuen hänen tekonsa (*sunna*) ja hänen lausumansa sanat (*hadith*) ovat miltei *Koraaniin* verrattavia opastuksen lähteitä. Muhammadin toisen tulemisen odottaminen ei sekään ole suoraan *Koraanista* luettavissa, vaan on päätelmä.

Koraanin innoittamana islam korostaa Jumalan suuruutta, hyvyyttä, vanhurskautta, armeliaisuutta ja laupeutta; Jumalan kaikkivaltiutta, kaikenkäsityyttä ja virheellisesti myös kaikentekevyyttä. Jumala on islamin mukaan luonut kaiken, eikä mitään ole, ei edes pahuutta, mitä Jumala ei olisi luonut. Mutta Jumala on myös kiiwas ja tuomitseva, ja tuomiopäivänä hän palkitsee hyvät Paratiisin iloilla ja pahantekijät hän lähettää ikuiseen helvetin tuleen, jossa aina kun heidän nahkansa on palanut, heille kehittyy uusi nahka, jotta he eivät kuolisi, vaan kärsisivät iankaikkisesta iankaikkiseen. Muslimit uskovat siis ruumiin ylönousumukseen. Jumala itse on ennalta päättänyt ja määrännyt, kuka pelastuu, kuka ei. Ihmisen tehtävänä on vain yrittää ottaa selville oma kohtalonsa ja noudattaa varmuuden vuoksi Jumalan antamia sääntöjä ja määräyksiä. Koska Jumala on ikiarmahtavainen ja ikilaupeas, hän antaa anteeksi niiden pahat teot ja synnit, jotka hän on päättänyt pelastaa, mutta hän voi pelastaa myös pahantekijän. Islamin jumalakäsitykseen kuuluu paitsi kaikkivaltius myös ailahtelevuus; Jumala voi mielin määrin muuttaa käyttäytymistään ja toimintatapaansa; hän ei toimi johdonmukaisesti aina samalla tavalla. Kun kaikki aina riippuu Jumalasta, sijaa ei jää evoluutiolle, ja kaikki, mitä tapahtuu, tapahtuu vain koska Jumala niin tahtoo. Ihminen ei voi edes ajatella muutoin kuin siten, että Jumala ajattelee hänen kanssaan.

Islamin pyhä kirja, noin 600-sivuinen *Koraani*, koostuu 114 luvusta, joista käytetään arabiankielistä sanaa *sūra*. Suurat ovat eripituisia, ja ne esiintyvät kirjassa pituutensa mukaisessa järjestyksessä. Niiden aikajärjestystä ei tiedetä, mutta useista voidaan päätellä, onko Muhammad esittänyt ne Mekassa vai Medinassa. *Koraanista* sanotaan, että se on Jumalan lahja arabeille ja on annettu hänen sanansaattajansa eli profeettansa Muhammadin kautta. *Koraani* toistaa toistamistaan ja välillä jopa sanatarkasti samoja kertomuksia ja lausumia, joten sen lukeminen on usein työlästä ja pitkästyttävää. Arabiankielen kirjoitusjärjestelmän vuoksi kaikista *Koraanin* sanoista ei tiedetä, miten ne pitäisi lukea, ja joistakin kohdista esiintyy näin ollen ainakin kaksi yhtä loogista lukutapaa.

Koraanin alkuperästä ei vallitse teologista yksimielisyyttä. Vääräoppisiksi leimatut teologit ja tutkijat sanovat sen olevan Muhammadin oman ajattelun tulosta ja sisältävän aineistoa monesta eri lähteestä, lähteistä, jotka ovat paljon islamia ja Muhammadia vanhempia. Siinä esimerkiksi viitataan suureen määrään profeettoja, joista kukaan ei tiedä mitään. Vaikka oikeaoppiset ylistävätkin *Koraanin* kieltä ylittämättömän kauniina arabian kielenä, tosiasiallisesti se vilisee kielioppivirheitä ja epä johdonmukaisuuksia. Noin joka viides lause on täysin tai lähes täysin käsittämätön; tästä syystä sen kääntäminen on oikeastaan mahdotonta. Oikeaoppisesti *Koraanin* prototyyppin väitetään olevan seitsemännessä taivaassa, Jumalan luona. Väitetään myös, että *Koraania* ei ole luotu, vaan se on yhtä eksistentiaalinen kuin *Al-Lah* itse. *Koraanin* lisäksi myös seitsemännessä taivaassa oleva Jumalan valtaistuin on eksistentiaalinen: sitä ei ole luotu vaan se on ollut aina.

Urantia-kirja opettaa, että *totuus on elävää*; – – *Teille ei anneta totuutta, jotta kangistaisitte sen vakiintuneiksi, turvalliseksi ja kunnioitetuiksi muodoiksi.* [1917:3]. Jeesus sanoi: *”Minä olen tie, totuus ja elämä.”* [242:3, 1947:6, 1965:14]

Koraanin väitetään olevan totuus ja esittävän, mikä on Jumalan tahto ja mitkä käskyt hän on antanut oikeauskoisille eli muslimeille. Käskyt ovat melko samanlaisia kuin vanhatestamentilliset kymmenen käskyä ja muut juutalaiset ja kristilliset moraalisäännöt. Käskyjä ei ole esitetty systemaattisesti eikä luettelona, vaan niitä löytyy pitkin *Koraanin* tekstiä. Käskyjä ovat: Tunnusta, ettei ole muuta Jumalaa kuin Jumala; kunnioita vanhempiasi, kunnioita toisten oikeuksia; ole antelias olematta tuhlari; vältä tappamista muusta kuin oikeutetusta syystä; älä tee aviorikosta; suojele orpojen oikeuksia; toimi oikeudenmukaisesti ja tasaapuolisesti; ole sydämeltäsi ja mieleltäsi puhdas ja ole nöyrä ja vaatimaton. *Koraani* on näin ollen paitsi hengellinen kirja myös opas- ja ohjekirja päivittäistä elämää varten ja sosiaalisen käyttäytymisen normi. Jeesus antoi yhden ainoan käskyn. Hän sanoi: *”Ja siksi annankin teille tämän uuden käskyn: Rakastakaa toisianne niin kuin minä olen rakastanut teitä.”* [1944:4]

Koraani ei kertaakaan käytä Jumalasta sanaa Isä; se ei kertaakaan sano ihmisen olevan Jumala Isän lapsi. Ihminen on vain yksi Jumalan luoduista. *Urantia-kirjan* viimeiset sanat ovat: *Loppujen lopuksihan Isä-idea on yhä korkein ihmiskäsitys Jumalasta.* [2097:3]

Koraani ei kertaakaan puhu yksilön suhteesta Jumalaan Jumalan lapsena. *Koraani* ei kertaakaan sano Jumalan rakastavan lapsiaan. Sen sijaan *Koraani* korostaa muslimiuskovien yhteisöä, jollainen *’umma* on Jumalan tahto ja jollainen yhteisö ei voi sortua eikä epäonnistua. Taivaan valtakunta -käsitetä ei *Koraanissa* siis esiinny, vaan yhteisö koostuu vain alistuneista eli muslimeista. Seurauksena on uskonnon, kirkon ja valtion yhteenkietoutuminen, mitä ilmoitetut opetukset *Urantia-kirjassa* pitävät todellisen ja aidon, henkilökohtaisen uskonnon esteenä. Uskonnon jäähmydestä ja uskonnollisten käsitysten muuttamattomuudesta

johtuen kirkon ja valtion liitto merkitsee myös ihmisen vapauden menettämistä ja sosiaalisen, taloudellisen ja tieteellisen kehityksen jähmeyttä ja jopa pysähtyneisyyttä (798:5, 15; 2081:4). Jeesus kehotti tavan takaa antamaan keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on.

Koraanin mukaan Jumala luo ihmisen ruumiin ja puhaltaa häneen sielun. Kuoleman jälkeen ruumis palaa maan poveen. Kauhistuttavana kuolleistaheräämisen päivänä, jolloin vuoret romahtavat ja taivas repeää ja Jumalan valtaistuin tulee nähtäville, ihmisen ruumis nousee haudastaan ja yhdistyy tuntemattomassa paikassa odottavaan sieluunsa. Ylösnousemus ja tuomiopäivä eivät ole sama asia. Ylösnousemuksen jälkeen koittaa kaamea epävarmuuden aika, jonka kuluessa väärintekijät muun muassa joutuvat hyvittämään tekonsa uhreilleen; he joutuvat luovuttamaan ansionsa mahdollisista hyvistä teoistaan niille, jotka ovat kärsineet heidän pahoista teoistaan. Jumala pitää kirjaa jokaisen ihmisen hyvistä ja pahoista teoista, ja tuomio annetaan sen mukaisesti. Tuomiolle joutuvat myös *dzhinnit* (jotka kaikki eivät ole pahoja henkiä, vaan jotkut heistä ovat kääntyneet ja toimivat ihmisten tekojen seuraajina ja heidän suojelijoinaan) ja eläimet.

Käskyjen rikkominen on pahaa, mutta *Koraanista* ei löydy yksiselitteistä määritelmää siitä, mitä synti, vanhurskauden puute, on. Synti kuitenkin vie helvettiin. Uskon puolesta marttyyrikuoleman kärsineet matkaavat kuolemansa jälkeen suoraan Paratiisiin.

Koraanissa esiintyy lukuisia Paratiisin eli vanhurskaiden kuolemanjälkeisen olinpaikan ja helvetin eli syntisten ikuisen kidutuspaikan kuvauksia. Paratiisissa suurin onni on nähdä Jumala kasvoista kasvoihin. *Koraanin* kuvaukset Paratiisista ja helvetistä ovat kaikki suunnilleen samansisältöisiä. Tässä kaksi näytettä:

Mielihyvän Puutarhoissa yhteen käännettyjen lepolavitoiden päällä niillä itseään lepuuttaen, kasvokkain toisten kanssa, kuolemattomat nuorukaiset heidän ympärillään kulkien viinimaljain ja -kaatimin, ja kädesään kuppi lähdevettä (ei huonovointisuutta, ei humal-tumista), edessään sellaiset hedelmät, jotka he valitsevat, edessään sellaista linnunlihaa, jota he halajavat, ja suurisilmäiset neitokaiset, näöltään kätkeyn helmen kaltaiset, korvauksena siitä, mitä he ovat uurastaneet. He eivät kuule joutavaa puhetta, ei synnin aihetta, siel-lä sanotaan vain: "Rauha, Rauha!" – keskellä okaattomia lotepuita ja tiheitä akaasioita, näiden luomassa varjossa ja pulppuavain vesien ääressä, ja ympärillään yltäkyllin hedelmiä, jotka ovat otettavissa, jotka eivät ole kiellettyjä, ja makuulavitsat sijattuina. Täydellisiksi Me heidät teimme, täydellisiksi, ja Me teimme heistä virheettömiä neitsyitä, siveästi eroottisia. (Koraani, 56:15–39)

Niitä, jotka eivät usko Meidän merkkeihimme, niitä Me totisesti paahdamme Tulesa; ja aina kun heidän nahkansa on kokonaan palanut, Me annamme heille sen tilalle uuden ihon, jotta he saavat maistaa kuritus-

ta. Totisesti Jumala on Kaikkivoipa, Kaikkiviisas. (Koraani 4:59)

Koraanin mukaan muslimin tulee uskoa myös Jumalan merkkeihin, sillä julmat tuomiot luetaan niille, jotka eivät näihin merkkeihin usko. *Koraanissa* näitä merkkejä luetellaan väsymykseen asti suurasta toiseen. Niitä ovat ihmisen luominen tomusta; se, että ihmisestä luotiin hänen puolionsa; se, että miehen ja naisen välillä vallitsee rakkaus; taivaan ja maan luominen; ihmisten erilainen ihonväri ja eri kielet; nukku-minen; salamointi; sade; kasvit, puut, karjan laidun-maat, sato; yö ja päivä; aurinko, kuu ja tähdet; meri ja sen antimina tuore liha ja ihmisen koristukseksen käyttämät korut samoin kuin merta kyntävä laiva; lu-jat vuoret; joet ja virrat, tiet ja tiemerkit.

Urantia-kirja mainitsee toisena islamin suurena heikkoutena sen, miten tämä uskonto suhtautuu nai-seen. *Koraani* on selvästi miesten kirja heijastellen miehen näkemyksiä ja katsomuksia, maskuliinista ylemmyyttä ja yksisilmäisyyttä. Esimerkkejä naisten halveksimisesta, vähättelystä ja sortamisesta *Koraani* tarjoaa valtavan määrän. *Koraanin* toinen suura sanoo säkeessä 223 muun muassa: *Naisenne ovat teidän kyntö-peltonne; tulkaa siis kyntöpellolonne niin kuin mielenne te-kee* – – Neljäs suura, jonka nimikin on "Naiset", sa-noo 38:nnessä säkeessä: *Miehet ovat naisten asioiden hoi-tajia, sillä Jumala on runsaudestaan antanut heistä toiselle toista enemmän* – – *Vanhurskaat naiset ovat sen vuoksi tot-televaisia* – – *Ja ne, joiden kohdalla te [miehet] pelkätte, että he saattavat olla niskuroivia, karkottakaa heidät lepo-sijalleen ja lyökää heitä. Koraanin 24:nnen suuran säkees-sä 30 annetaan ohjeita, joiden vuoksi naiset oikeaop-pisissa islamilaisissa maissa esiintyvät nykyäänkin vie-lä hunnutettuina: Ja sano uskoville naisille, että he luovat katseensa maahan ja pitävät vaarin aroista paikoistaan, ja etteivät he paljasta ihanuuttaan – ja vetäkööt huntunsa po-vensa yli, älköötkä paljastako ihanuuttaan paitsi aviomiehel-leen, tai isälleen, tai aviomiehensä isälle, tai pojilleen, tai avio-miehensä pojille, tai veljilleen, tai veljiensä pojille, tai sisartensa pojille tai näiden naisille, tai piioilleen, tai sellaisille miehille, jotka huolehtivat heistä ja joilla ei ole sukupuolisia himoja, tai lapsille, jotka eivät vielä ole yltäneet tietoon naisen aroista pai-koista* – – Miehelle sanotaan vain, että tämän tulee peittää arat paikkansa.

Suuran 26 säkeen 163 mukaan Herra loi vaimot miehiä varten. Kaikissa *Koraanin* esittämässä kuvauksissa Paratiisi esitetään niin, että se on paikka, jossa miehet lepäävät suurisilmäisten, paisuvarintaisten ja tahrattomien neitojen viihtäytymisenä. Muhammadin halveksiva asenne naisia kohtaan tulee esille muun muassa, kun hän suurassa 37, sen säkeissä 147–156 puhuu enkeleistä ja tuomitsee ajatuksen siitä, että Ju-mala olisi isä:

Niinpä pyydä heiltä lausuntoa – Onko sinun Herral-lasi tyttäriä, ja onko näillä poikia? Tai loimmeko Me muka enkelit naispuolisiksi? Hekö olivat sitä todista-massa? Eikö ole heidän omaa iljettävyttään, että he sanovat: "Jumala on siittänyt"? He ovat totisesti

valhettelihoita. Onko Hän muka pitänyt tyttäriä poikia parempana?

Oman aikansa arabien moraalinormeja ja käytäntöä kuvastavat *Koraanissa* esiintyvät pitkät sukupuolikäyttäytymistä koskevat luvut. Miehellä saa olla vaimoja yksi, kaksi, kolme tai neljä. Ja tämäkin on ymmärrettävä niin, ettei neljä vaimoa ole suinkaan mikään suurin sallittu määrä, vaan luku neljä mainitaan vain esimerkinomaisesti. Muhammadilla itsellään oli yhteensä 13 vaimoa; eivät tosin kaikki yhtäaikaa.

Mutta on *Koraanissa* toki myös muutama oikea käsitys: lunastusoppi ja Jeesuksen asema Lunastajana siinä nimittäin kiistetään. Kristillinen oppi perisyntistä ja sen sovittamisen tarpeesta eivät saa tukea islamista. Nämäkään seikat tuskin johtuvat siitä, että Muhammadin luomus olisi ilmoitus. Todennäköisempi selitys on, ettei Muhammad ollut tietoinen kyseisistä kristinuskon opeista. Hyväntahtoisesti tulkiten voi ajatella, että *Koraanissa* esiintyy myös maininta Ajatuksensuuntaajista. *Koraanin* 48:nneen suuran säkeessä 4 esiintyvä omituinen termi "shetshina" saattaa nimittäin viitata Ajatuksensuuntaajaan.

Hän se juuri lähetti shetshinan alas uskovien sydämeen, jotta nämä voisivat lisätä uskoaan uskolla – ja jotta Hän saattaisi laskea uskovat, niin miehet kuin naisetkin, puutarhoihin, joiden alla joet virtaavat, asumaan siellä iäiset ajat, ja vapauttaakseen heidät heidän pahoista teoistaan; se on Jumalan katsannossa mahtava riemuvoitto.

Suuran 50 säkeen 13 sisältämä ajatus *Me totisesti loimme ihmisen; ja Me tiedämme, mitä hänen sielunsa kuis-kaltee hänen sisimmässään, ja Me olemme lähempänä häntä kuin on hänen kaulavaltimonsa* on ehkä sekin viittaus Ajatuksensuuntaajiin.

Koraanin mukaan Jumalalla on 99 nimeä, jotka ovat oikeastaan hänen attribuuttejaan. Ne ovat myös Urantia-ilmoituksen valossa valtaosin aivan oikeita, joten tässä mielessä *Urantia-kirjan* toteamus siitä, että islam on verrattomampi kuin monet islamin syntyajkojen uskonopit, on perusteltu. Jumalan attribuutteja (eli nimiä) ovat muiden muassa: Jumala on Yksi ja Ainoa; Jumala on Ikuinen; Jumala on Alfa ja Omega; Jumala on Todellinen; Jumala on Ilmenevä ja Kätketty; Jumala on Kaikkivaltias; Jumala on Universumin Tuomari ja Tuomiopäivän Herra; Jumala on Ikiarmelias ja Ikilaupias. Jumala on Kaikentietävä; Jumala on Kaikentekevä (tämä toteamus ei ilmoituksen valossa ole todenmukainen); Jumala on Luoja; tätä *Koraani* korostaa voimakkaasti.

Urantia-kirja opettaa: *Jumala on toden totta kaikkevoinpa, mutta hän ei ole kaikentekevä – hän ei henkilökohtaisesti tee kaikkea, mitä tehdään.* [1299:4] *Jumala ei voi luoda nelikulmaisia ympyröitä eikä tuottaa pahaa, joka on luonnostaan hyvää. Jumala ei voi tehdä sellaista, mikä on ei-jumalallista.* [1299:1] Uskomus, että Jumala luo aivan kaiken, on Urantia-ilmoituksen mukaan erheellinen. Kaikentekevyyssväitteen johdonmukaisena seurauksena on islami-

lainen uskomus, jonka mukaan Jumala luo myös pahuuden ja synnin, ja sen johdonmukaisena seurauksena puolestaan on islamilainen predestinaatio- eli ennaltamääräämisoppi ja mahdottomuus loogisesti selittää ihmisen vapaata tahtoa, ihmisen vastuuta omasta kohtalostaan. Looginen johtopäätös päinvastoin on, että ihmisellä ei voi olla vapaata tahtoa, minkä vuoksi hän ei voi olla vastuussa teoistaan. Tuloksena on sekava ja ristiriitainen käsitys ihmisen pelastumisesta, mikä on islamin (ja myös kristinuskon) vaikeimpia ja selittämättömiä ongelmia. Kristinuskon, jonka piirissä ongelman aiheuttajana on pikemminkin oppi Jumalan kaikentietävyydestä (Jumala tietää, kuka toimii niin, että pelastuu ja kuka joutuu kadotukseen, mutta kun hän ei Kaikkivaltiaan kyvyillään ja voimallaan tilanteeseen puutu, hän itse asiassa määrää ihmisen kohtalon), yrittää ratkaista tätä ongelmaa perisyntiopilä ja opilla Jeesuksen antamasta veriuhrista, joka pesi ihmiskunnan puhtaaksi perisyntistä eli Jeesus toimi ihmiskunnan sijaiskärsijänä; ihmisen tehtävänä on vain uskonsa kautta hyväksyä ja ottaa vastaan tämä Jeesuksen uhrilahja ja "tehdä parannus". Islam kiistää perisyntin ja lunastusopin, joten se ei voi turvautua edes tähän kristinuskon tarjoamaan – mutta etovan väärään – selitykseen, vaan ongelma jää ratkaisematta. Kristillisten teologioiden tavoin myöskään islamin teologit eivät siis ole löytäneet ratkaisua tähän dilemmaan. Nykyaikaisimmat islamilasteologit väittävät, että *Al-Lâh* jumalallisessa oikeudenmukaisuudessa sallii ihmiselle toimintavapauden niissä asioissa, joista hänet tuomiopäivänä tuomitaan, joten ihminen määrää itse kohtalostaan. Perinteinen näkemys on päinvastainen. Monet islamin uskonnolliset auktoriteetit katsovat, että usko ennaltamääräämiseen on peräti islamin peruspilareita. *Koraani* ja *hadith* (Muhammadin sanat) antavat tälle kannalle vankan tuen.

Kaikki on luotu muuttamattoman säädöksen mukaisesti. (*Koraani*, 54:49)

Jumalasi on luonut ja tasapainottanut kaiken ja hän on vahvistanut niiden kohtalon ja ohjannut niitä. (*Koraani*, 87:2–3)

Mitään ei meille tapahdu paitsi se, minkä Al-Lâh on meille määrännyt. (*Koraani*, 9:51)

Muhammad itse intää *hadithissa* intämästä päästyään, että kaikki on Jumalan ennalta määräämää ja tapahtuu vain hänen tahdostaan. Muhammad sanoi kuulijoilleen Jumalan viestittäneen hänelle: "Olen luonut tämän perheen helvettiä varten, ja heidän tekonsa ovat niiden ihmisten tekoja, jotka kuuluvat helvettiin." Toisesta perheestä Jumala sanoi: "Olen luonut tämän perheen Paratiisia varten, ja heidän tekonsa ovat niiden ihmisten tekoja, jotka kuuluvat Paratiisiin." Muhammad väitti siis myös, että vanhurskaat tekevät hyviä tekoja ja tottelevat Jumalan sanaa; pahat sen sijaan tekevät pahoja tekoja. Täysin epäloogista on se, että Muhammad ei kuitenkaan kiistänyt ihmisen kykyä tehdä valintaa hyvän ja pahan välillä.

Oikeaoppisen kannan mukaan muslimin tulee uskoa sydämessään ja tunnustaa suullaan, että Jumala on määrännyt kaikesta, joten mitään ei voi tapahtua maailmassa, oli kysymys sen toiminnasta tai hyvästä tai pahasta, tottelevaisuudesta tai tottelemattomuudesta, sairaudesta tai terveydestä, vauraudesta tai köyhyydestä, elämästä tai kuolemasta, muuta kuin se, mikä sisältyy Jumalan säädösten kirjoitustauluun. Jumala tahtoo ja määrää hyvän, Jumala tahtoo ja määrää pahan, tottelemattomuuden ja epäuskon. Koska Jumala on ennalta määrännyt hyvän ja pahan, mikään määrä ihmisen ponnistuksia ei voi estää väistämätöntä tapahtumasta. Muslimi eli alistuja siis vain alistuu tyyneesti kaikkiin koettelemuksiin tietäen niiden olevan osa Jumalan suunnitelmaa.

Oikeaoppisen kannan mukaan Jumalan kutakin ihmistä varten määräämä kohtalo ei ole ihmisen itsensä tiedossa. Jumalan tahto tiedotetaan ihmiskunnalle aika ajoin sanansaattajien toimin, mutta yksilö ei tiedä ennalta omaa kohtaloaan. Vasta tekoheikkellä ihminen tiedostaa, mitä Jumala oli määrännyt hänet tekemään. Tietämättömyydestään johtuen ihmisellä näyttää olevan valinnan ja toiminnan vapaus, ja hän kokee tekevänsä vapaan tahtonsa mukaisia tekoja. Ihmisen tietämättömyys omasta kohtalostaan on Jumalan määräämää, joten hänen velvollisuutensa on noudattaa Jumalan määräämiä lakeja, jotka profeetat ovat hän tietoonsa saattaneet. Niiden noudattamatta jättäminen on synti.

Käytännön islam

La ilâha illa 'l-Lâh, wa Muhammadan rasûlu 'l-Lâh

Muslimiteologiien mukaan islaminusko on ankkuroitu kahteen peruskäsitykseen: *îmân* eli uskon julkituomiseen ja *ihsân*, oikeintekemiseen. Kun näiden kahden vahvistuksena on *'ibâdât* eli palvonta, koossa ovat Allahille omistautumisen olennaisimmat piirteet.

Koraanin, *hadîthin* ja *sunnan* pohjalta muotoutui vähitellen islamilainen käytäntö, se miten islam muslimin elämässä näkyy. Puhutaan viidestä tai kuudesta islamin pilarista, jotka ovat uskontunnustus, rukoushetki viidesti päivässä, almut, paasto *ramâdan*-kuussa ja pyhiinvaellus. Kuudentena pilarina monet muslimit pitävät pyhää sotaa.

Shahâda eli uskontunnustus. Jos joku haluaa tulla muslimiksi, hänen tarvitsee vain todistajan kuullen lausua uskontunnustus: ”Ei ole muuta Jumalaa kuin Jumala, ja Muhammad on Jumalan profeetta/sanansaattaja”, *la ilâha illa 'l-Lâh, wa Muhammadan rasûlu 'l-Lâh*.

Salât eli rituaalirukous. Viidesti päivässä: hetkeä ennen auringonnousua, heti puolenpäivän jälkeen, iltapäivällä kolmen ja viiden välillä, auringon laskettua, mutta ennen pimeän tuloa, ja yöllä vähän ennen nukkumaanmenoa, jokaisen moskeijan minareetista kuuluu rukouskutsu, *Allâhu Akbar*: ”Jumala on Suuri, Jumala on Suuri, Jumala on Suuri. Todistan, ettei ole muuta palvonnan arvoista kuin Jumala. Todistan, ettei ole muuta palvonnan arvoista kuin Jumala. Todis-

tan, että Muhammad on Jumalan sanansaattaja. Todistan, että Muhammad on Jumalan sanansaattaja. Tule rukoilemaan! Tule rukoilemaan! Tule menestymään! Tule menestymään! Jumala on Suuri. Jumala on Suuri. Ei ole muuta palvonnan arvoista kuin Jumala.”

Mutta ennen kuin muslimi voi astua sisälle moskeijaan, hänen on suoritettava tarkasti määritelty rituaalipesu. Moskeijarukous on rituaali; se suoritetaan aina saman kaavan mukaan; vaikka rituaalikaavaan kuuluukin hetki omakohtaiselle rukoukselle, riitti ei periaatteessa ole henkilökohtaista vuoropuhelua Luojan ja luodun välillä. Rituaalirukouksen voi suorittaa myös muualla kuin moskeijassa, mutta perjantain puolenpäivän jälkeinen rukoushetki on kaikille pakollinen ja se tulisi mieluiten suorittaa moskeijassa. Perjantairukouksessa moskeijan imaami esittää aina myös saarnan, jollainen ei kuulu muiden rukoushetkien kaavaan. On moskeijoita, joihin naisilla ei ole pääsyä ollenkaan, ja joka tapauksessa heidän tulee asettua moskeijan takaosaan. Niinpä naiset yleensä suorittavat tämän rituaalin kotonaan.

Zakât, köyhäinvero eli almujen antaminen. Almut ovat pakollisia ja toimivat veron tavoin. Pakollinen rituaalivero on 2 tai 3 prosenttia tuloista tai omaisuudesta, mutta monet maksavat myös vapaaehtoisia almuja. Almut käytetään paitsi köyhien auttamiseen myös pyhään sotaan osallistuvien aseistamiseen, almujen kerääjien palkkoihin sekä moskeijoiden ja niiden henkilökunnan ylläpitämiseen.

Saum eli paasto. Paasto on pakollinen rituaali kaikille terveille muslimelle. Paastoaika on yhden kuukalenterin mukaisen kuukauden eli *ramâdan*-kuun mittainen (30 päivää). Koska kuukalenteri on epätahdissa aurinkovuoden kanssa, *ramâdan* voi yhtenä vuonna olla heinäkuussa, mutta seuraavana vuonna 11 päivää aikaisemmin, ja kolmen vuoden kuluttua kesäkuussa. Paasto tarkoittaa, että päivän valoisana aikana ei saa syödä eikä juoda mitään, ei polttaa tupakkaa eikä harjoittaa sukupuolilyhteyttä. Paaston aikana rukoillaan ja luetaan paljon *Koraania*.

Hadzh eli pyhiinvaellus. Pyhiinvaellus ei ole pakollinen, mutta jokaisen muslimin tulisi silti varojensa ja mahdollisuuksiensa mukaan suorittaa se vähintään kerran elämässään. Kymmenpäiväinen pyhiinvaellus suoritetaan *hadzh*-kuussa Mekkaan, ja se toteutetaan monimutkaisen rituaalikaavan mukaan. Sen päätteeksi toimitetaan eläinuhri. Myös niiden perheiden pää, jotka eivät suorita pyhiinvaellusta, toimittaa samana päivänä eläinuhrin kotioloissaan.

Dzhihâd eli pyhä sota. *Koraani* on ristiriitainen ohjeissaan siitä, miten tulee suhtautua kristittyihin ja juutalaisiin. ”Kirjan kansoja” vastaan ei *Koraanin* mukaan saa taistella, sillä nämä ovat saaneet saman ilmoituksen kuin muslimitkin. Mutta sitten sama *Koraani* kehottaa käymään heidän kimppuunsa ja tappamaan heidät, mistä ikinä heitä löydetään. Tätä ei yleensä pidetä islamin peruspilarina, mutta varsinkin shiialaiset niin tekevät. On monia, jotka kiistävät *dzhihâdin*

tarkoittavan sota; heidän mielestään se tarkoittaa pikemminkin taistelua uskovassa itsessään olevaa pahuutta vastaan. *Koraani* on kuitenkin tässä suhteessa melko yksiselitteinen. *Urantia-kirja* mainitsee islamin erääksi suureksi heikkoudeksi sen, että sitä levitettiin ja levitetään väkivalloin. *Koraani* käskää taistelemaan epäuskoisia ja vääräuskoisia vastaan, muodostamaan Jumalan puolueen, Hizb-Alläh. Suuran 4 säkeessä 91 sanotaan: *He tahtoisivat, että te ette uskoisi niin kuin hekään eivät usko – – älkää siis ottako heitä ystäviksenne ennen kuin he peräytyvät Jumalan tielle; sitten, jos he kääntävät selkensä, käykää heidän kimppunsa ja tappa-kaa heitä mistä ikinä heitä löydätte; älkääkään ottako heistä itsellenne yhtäkään ystävää tai auttajaa.* Suuran 9 säkeessä 36 kehoitetaan: *Ja taistelkaa vääräuskoisia vastaan viimeiseen asti.* 3:n suuran säkeessä 194 luvataan palkinto uskon puolesta taistelleille marttyyreille: *Ja ne, jotka – – kärsivät vammoja Minun tielläni, ja taistelivat, ja tapettiin – ne minä totisesti vapautan heidän pahoista teoistaan, ja lasken heidät puutarhoihin, joiden alla joet virtaavat. Palkkio Jumalalta!...* 5:n suuran säkeessä 36 sen sijaan kerrotaan, mitä tapahtuu niille, jotka taistelevat muslimeja vastaan: *Tämä on palkinto niille, jotka taistelevat Jumalaa ja Hänen Sanansaattajaansa vastaan – –. Että heidät pitää teurastaa tai ristiinnaulita, tai heidän kätensä ja jalkansa tulee lyödä toinen toiselta puolelta ja toinen toiselta puolelta poikki – –.*

Muita uskonnosta johtuvia käytäntöjä ovat muun muassa seitsenvuotiaitten poikien ympärileikkaus, avioliiton järjestäminen ja myötäjäiset sekä *Koraanin* ulkoa opetteleminen.

Muslimit väittävät usein, ettei islaminuskolla ole papistoa, mitään välittäjää Jumalan ja uskovaisyhteisön välillä. Väite pitää siinä mielessä paikkansa, että sanoja pappi, piispa tai arkkipiispa ei käytetä. Jokaisella yhteisöllä on kuitenkin uskonnollinen johtajansa eli *imām*; laajempien alueiden, yleensä valtioiden, ylimpinä uskonnollisina tulkitsijoina toimii ryhmä arvostettuja ja oppineita muslimeja, joista käytetään kollektiivista termiä *ulama*. Shiialaisissa yhteyksissä *ulaman* jäsenillä on arvonimi *mudzhahid*, ja shiialaisuuden päällikön arvonimi on *ajatolla*. Islamilaista lakia, joka on uskonnollinen laki, *sharīa*, tulkitsevat ja soveltavat tuomarit, *qādi*, jotka hekin siis toimivat tavallaan pappivirassa.

Koska islam ei tee eroa yhteiskunnan ja uskonnon välillä, uskotaan, että lait ja yhteisöä koskevat Jumalan antamat säännöt on ilmoitettu *Koraanissa*. *Koraani* ei kuitenkaan anna vastausta läheskään kaikkiin tilanteisiin ja kaikkiin kysymyksiin. Näin syntyi tarve löytää mahdollisimman oikeantuntuinen ratkaisu myös näihin tilanteisiin, ja uskottiin, että se löytyy Muhammadin sanoista ja teoista. Kun Muhammadin ajoista oli kulunut vuosikymmeniä, syntyi tarve kirjoittaa muistiin nämä Muhammadin teot ja sanat sellaisina kuin hänen työtoverinsa ja kumppaninsa olivat ne aikanaan kertoneet ja sellaisina kuin nämä tiedot olivat

sitten suusanallisesti välittyneet sukupolvelta toiselle. Muhammadin sanoiksi ja teoiksi väitettyjä tietoja oli lopulta satojatuhansia, mutta valtaosa niistä oli kaikkea muuta kuin aitoja. Useimmat olivat sellaisten ihmisten sepitelmää, jotka halusivat mainetta tai jotka halusivat pyhittävän sanktion omille käsityksilleen tai omalle käyttäytymiselleen, jonka he väittivät olevan Muhammadin tekojen tai sanojen mukaisia. 800-luvun oppineet alkoivat verifioida ja seuloa näitä traditioita ja kirjoittaa niitä muistiin. Jotta jokin sanonta voitiin liittää kokoelmaan, piti olla mahdollista osoittaa katkeamaton ketju hyvämaineisia tiedon välittäjiä Muhammadiin itseensä asti. Eli X kertoi, että Z kertoi Y:n sanoneen, että Q todisti Muhammadin lausuneen seuraavaa. Vuosien 815 ja 912 välillä syntyi näin kuusiosainen *sunna*- (Muhammadin teot) ja *hadith*- (Muhammadin lausumat sanat) traditio kokoelma. Islamilainen laki, *sharīa*, perustuu *Koraaniin* ja traditioon.

Oppisuunnat

Kaikki edellä kerrottu koskee islamin valtavirtaa eli **sunnalaisuutta**. Mutta kuten kaikkien uskontojen piirissä, niin esiintyy islamissakin useita eri suuntauksia, joista tärkeimpiä ovat seuraavat.

Shiialaisuus. Shiialaisuuden tunnustajia on noin sata miljoonaa, valtaosaltaan Iranissa ja sen lähialueilla. Se on islamin suurin lahko. Shiialaisuuden valtapoliittiset ja historialliset taustat on selvitetty lyhyesti edellä islamin historiaa käsittelevässä jaksossa. Shiialaisen kannan mukaan vain 'Alin jälkeläiset olivat kelpollisia kalifeja. Shiialaiset tunnustivat lojaalisuutta imaamille, joka oli aina kahdenteentoista imaamiin saakka 'Alin pojan Hussainin jälkeläinen. Kun kahdestoista imaami vuonna 878 salaperäisesti katosi, niin hänen paluutaan odotellessa hänen valtaansa alkoi käyttää shiialaisten *ulama*, jonka päällikön arvonimi on *ajat'allah* (Jumalan sana; ajatolla) ja joka käyttää korkeinta hengellistä valtaa shiialaisuuden piirissä. Hänen toimipaikkansa on Qumin kaupunki Iranissa. Ajatollalla on aina ollut veto-oikeus hallitsijan päätöksiin. Imaamin ja ajatollan opetuksia pidetään erehtymättöminä. Kadonnut kahdestoista imaami ei ole kuollut vaan on okkultaatiossa, ja jonakin päivänä hän ilmestyy uudelleen ja on silloin vapahtaja, *Mahdi*, jonka myötä koittaa islamin kultakausi. Tämä päättyy lopulta maailmanloppuun. Shiialaiset kunnioittavat 'Alia ja hänen poikaansa Hussainia lähes jumalallisina olentoina. Jotkut shiialaiset pitävät heitä jopa Jumalan ruumiillistumina.

Ismailiitit. Ismailiitit ovat yksi shiialaisuuden haara, johon on myöhemmin yhdistynyt muita lahkoja. Ismailiitit kunnioittavat shiialaisimaameja vuonna 765 kuolleeseen kuudenteen imaamiin saakka. Kuudennen imaamin poika Ismā'il (joka kuoli ennen isäänsä, vuonna 760) on ismailiittien mielestä viimeinen imaami, joka on nyt okkultaatiossa mutta palaa jonakin päivänä ja on silloin vapahtajaimaami eli

Mahdi. Ismailiitit odottavat omaa *Mahdiaan* yhtä hartaasti kuin valtavirtashiialaiset omaansa. Ismailiittien filosofiaan on omaksuttu aineksia kreikkalaisesta varhaisfilosofiasta, jossa numero seitsemän näyttölee keskeistä osaa. Platonin vaikutusta ismailiittien filosofiassa on näkemys, että ihmisen tulee pyrkiä näkemään ilmitodellisuuden taakse ja näkemään sen sisäisen merkityksen ja tarkoituksen. Tämä koskee myös *Koraanin* tekstejä, joita ei tule ottaa kirjaimellisesti, niin kuin sunnalaiset tekevät, vaan on nähtävä niiden taakse ja löydettävä niiden sisäinen ja todellinen merkitys. Ismailiitit ovat, toisin kuin muut muslimit, harrastaneet aktiivista lähetystyötä. Egyptin fatimidilais-shiialaiskalifit olivat itse asiassa ismailiitteja.

Ismailiittien lahkoon sulautui myöhemmin myös erittäin väkivaltainen assasiinien lahko, ja sittemmin siitä erottautuivat omaksi lahkokseen bahā'it, joita pidetään harhaoppisina ja jotka on itse asiassa suljettu sekä shiialaisuuden että sunnalaisuuden ulkopuolelle.

Assasiinit (1090–1272). Tämä väkivaltainen lahko oli uus-ismailiittinen perustajanaan Hasan ibn al Sabbāb. Assasiineilla ei ollut mitään selkeästi omaa teologista tai filosofista näkemystä. Lahko kuitenkin kävi väkivaltaista ja murhaavaa taistelua vääräuskoisia muslimeja ja kristittyjä vastaan tukikohtanaan Alamūtin vuoristolinnoitus Hindukushin lähellä. Assasiinit, nykyajan terroristien edeltäjät, kylvivät kauhua kaikkialla lähes kahdensadan vuoden ajan. Lahko jatkaa elämäänsä lähinnä Intiassa, mutta se on nykyään rauhoittunut ja kuuluu ismailiitteihin. Lahkon nimellinen päällikkö on Agha Khan.

Druusit eli muwahhidūn. Druusit ovat kaikkein salaperäisin ja opillisesti omituisin shiialaisuuden synnyttänyt islamin lahko. Lahkon perusti Egyptin fatimalaisen kalifin al-Hākimin edustaja al-Darazi (k. 1019) Libanonissa ja Etelä-Syyriassa. Darazi opetti ja saarnasi, että kalifi al-Hākim, joka itse asiassa oli iljettyä fatimalaiskalifeista, edusti yhden ja ainoan Jumalan viimeistä ruumiillistumaa. Kun al-Hākim sitten hänen sisarensa toimesta murhattiin, al Darazi ja hänen kannattajansa väittivät, ettei tämä suinkaan ollut kuollut vaan vetäytynyt tilapäiseen okkultaatioon, josta hän tulisi aikanaan palaamaan. Lahko kutsuu itseään nimellä *muwahhidūn* eli unitaristit. Se on salainen lahko, johon pääsevät tiukan seulonnan ja valmennuksen jälkeen vain harvat ja valitut luotettavat miehet ja naiset vihkimysseremonian jälkeen. Druusit noudattavat tiukasti yksiavioisuutta. He kammoavat koristeellisuutta ja monimutkaisuutta. Druusiuskonnon käskyt kehottavat olemaan vilpittömät, omistautumaan uskonveljilleen ja -sisarilleen, kammoamaan pakanuutta, olemaan koskaan turvautumatta paholaiseen, uskomaan al-Hākimin ainutlaatuisuuteen ja antautumaan silmät ummessa hänen (lihaksi tullut Jumala kun hän on) tahtoonsa. He uskovat, että Jumala ruumiillistuu maan päälle ihmisen hahmossa tuodakseen onnellisuuden niille, jotka ovat hänelle uskollisia.

Khâridzit. Tämän suuntauksen synty, se miten se liittyi islamin vallanperimysriitoihin, on mainittu edellä historiallisessa jaksossa. Khâridzhit ovat äärimmäisiä fundamentalisteja. He vaativat ensimmäisinä, että *Koraanin* sanat on otettava kirjaimellisesti, niitä ei saa tulkita millään tavalla. Kävi kuitenkin niin, että lopulta he kehittivät omat *Koraanin* ja *hadithin* kommenttikokoelmansa. Toisin kuin sunnalaiset, khâradzhit eivät usko, että ihminen koskaan näkee Jumalaa kasvoista kasvoihin. Khâradzhit uskoivat, että islam oli tarkoitettu vain arabeille, ja siksi he suhtautuivat epäystävällisesti muuta etnistä alkuperää oleviin muslimeihin. *Dzhihad* on heille yksi tärkeimmistä uskon elementeistä. Khâradzhien suhtautuminen naisiin poikkesi täydellisesti muiden muslimien asenteesta. Heidän naisensa olivat tasa-arvoisia miesten kanssa. Lahkon nykyjälkeläiset ovat luopuneet vihamielisestä asenteesta muita kansallisuuksia kohtaan, ja heidät tunnetaan nykyään ibadilaisina, joita on Omanissa, Itä-Afrikassa ja osissa Algeriaa.

Suufilaisuus, tasauwuf. Suufilaisuus on enemmänkin henkilökohtaiseen jumalasuhteeseen pyrkivä ja sitä korostava asenne kuin erillinen islamin lahko. Se on vain etäisesti islamilaista ja sillä on hyvin vähän yhteistä legalistisen ja jäykän oikeaoppisuuden kanssa. Suufilaisuudessa on suuri määrä piirteitä, jotka ovat sopusoinnussa ilmoitetun totuuden kanssa.

Ei voi osoittaa ketään, joka olisi tämän liikkeen varsinainen perustaja, sillä se kehkeytyi 700-luvun lopulta alkaen eri vaikuttajien toimesta. Se on islamin mystikkojen ja askeetikkojen luoma suhtautumistapa ja mielentila. Suuria nimiä sen piirissä ovat mm. Farīd ad-Dīn 'Attār, Rābi'a al-'Adawīja, Mansūr al-Hallādzh, Dzhalā ad-Dīn Rumi, Ibn 'Arabi, Abu Saīd ibn Abi'l-Khair, Ibn Sīna (Avicenna) ja Abu Hāmid al Ghazālī.

Suufi pyrkii hartaasti henkilökohtaiseen jumalasuhteeseen. Tavoitteena on yhdistyä Luojaan, jonka osanen asuu jokaisessa ihmisessä. Tarvitseeko sanaa, että Urantia-ilmoitus kutsuu tätä osasta Ajatuksen-suuntaajaksi? Suufi pyrkii yhdistymään Jumalan kanssa suorittamalla ponnistusta kysyvän matkan sisimpäänsä, jossa Jumala asuu, ja hän tekee matkan kurittamalla alempaa minäänsä niin, että se sallii siirtymisen korkeampaan minään, jolloin tämä yhdistyminen tapahtuu. Matkalla on seitsemän vaihetta (seitsemän psyykkistä kehää?). Tavallinen muslimi tyytyy seuraamaan polkua, joka on määritelty *Koraanissa* eli ikään kuin aineellisessa merkityksessä näkemään Jumalan kasvoista kasvoihin kuoleman jälkeen. Suufi pyrkii tietoisuuteen Herrasta jo nyt, kun sielu on vielä ruumiin vankina. Suufi etsii Jumalan läsnäoloa intensiivisestä tietoisuudesta, joka on äärimmäisen hengellistä ja ei-aineellista.

Suufilaisuuden mukaan jokaisen tie sisäiseen jumalasuhteeseen on erilainen; teitä on niin monta kuin on

suufeja. Edustava näyte suufien ajattelusta on seuraava naismystikko Rābi'a al-Adawījan runo 790-luvulta:

Oi Herrani, jos minä Sinua palvon helvetin pelosta,
 polta minut helvetin tulesta;
 ja jos minä Sinua palvon Paratiisin toivossa,
 sulje minut sen ulkopuolelle;
 mutta jos minä Sinua palvon Sinun itsesi tähden,
 älä silloin kiellä minulta ikuista Kauneuttasi.

Suufilaisuuden perusfilosofiana on tuoda henkilökohtaisuus muutoin persoonattomaan ja legalistiseen uskonnolliseen lähestymistapaan. Suufilaisuus pyrkii herättämään muslimissa hengellisyyden, jota ei saa aikaan oikeaoppisen doktriinin mukainen legalistinen ennalta määrättyjen tekojen suorittaminen, vaan elävä jumalasuhte. Suufismin mukaan ihmisessä on luontainen halu pohdiskella Luojaansa mielensä ja sielunsa sopukoissa. Suufilaisuuden keskeisiä oppeja ovat rakkaus, valo ja tieto, joiden kautta luja ja välitön tietoisuus jumalallisesta läsnäolosta koetaan. Suufifilosofian mukaan ihminen ei tarvitse mitään välittäjää itsensä ja Jumalan välille. Suufi pyrkii välähdyksenomaisesti näkemään kuolemattomuuden, vaikka hän on vielä tässä maailmassa eletävään elämään sidottu. Jokainen luotu pyrkii luontaisesti täydellisyyteen, jonka tuo sen Yhden ja Ainoan armollisuus, joka itse on täydellinen. Täydellisin rakkauden kohde on kaiken olevaisen Ensimmäinen Aiheuttaja. Jumala on rakkaus, ihminen on Jumalan tuntemasta rakkautesta johtuen luotu Jumalan kuvaksi, ja ihminen yhdistyy tähän rakkauden Jumalaan. Koska suufi on syvästi vakuuttunut siitä, että jumalallinen totuus on hänen sisimmässään, sillä hän pääsee tämän kanssa suoraan kommunikaatioon, ei ole tarpeen etsiä, mitä profeetat ovat kommunikoineet, sillä se on enemmänkin formaalista kuin persoonallista. Viime kädessä suufit uskovat, että islamin laki, shari'a on tarpeeton niille, jotka ovat "päässeet tien päähän" eli päässeet henkilökohtaiseen jumalasuhteeseen. Teologian ja lain tunteminen eivät johda tietoon Jumalasta. Ainoa tapa päästä uskonnolliseen totuuteen ja tyydyttyneisyyteen on välitön henkilökohtainen kokemus, joka viime kädessä vie yhdistymiseen Jumalan kanssa, ei suinkaan *ulāman* järkipäiväinen ja toisen käden tieto.

Kansanomainen suufilaisuus fakiireineen, derviseineen ja pyhimyksineen etsii, niin kuin miltei mikä hyvänsä kehitysuskonto, yhteyttä Jumalaan päihteistä, villistä tanssista, transsitiloista ja muusta senkaltaisesta.

Uskonnollis-oikeudelliset tulkintatavat ja nk. "riitit" (*madhāhib*)

Koraaniin ja traditioon perustuva islamin laki, *shari'a*, eli uskonnollinen käyttäytymisnormisto sisältää muslimille osoitetut määräykset siitä, mitkä teot ovat heiltä

kiellettyjä, mitä heiltä vaaditaan ja edellytetään, mitä suositellaan, mitä siedetään, mistä ei pidetä ja mille rypistetään kulmia. Opillisiin ja poliittisiin erimielisyyksiin perustuvien suuntausten lisäksi on tarpeellista tuntea tavat, joilla *shari'a* saa tulkita ja tulkitaan. *Koraanista* ja traditiosta (eli *sunnasta* ja *hadithista*) ei löydy vastausta kaikkiin käytännössä esille nouseviin kysymyksiin ja tilanteisiin. Muslimilla on suuri huoli siitä, että tällaisissakin tilanteissa ratkaisu olisi Jumalan tahdon mukainen ja pitäisi yllä uskonnollisten käsitysten ja uskomusten yhdenmukaisuutta. Tämän varmistamiseksi luotetaan vahvasti aikaisempiin vastaavankaltaisissa tilanteissa annettuihin ratkaisuihin. Sallittuja tulkintatapoja on kolme, mutta vain kaksi niistä on yleisesti hyväksyttyjä.

Oman järjen käyttö eli yksilöllinen tulkinta (*idzhtihād*) on tulkintatapa, joka oli käytössä islamin alkuaikoina, mutta joka mongolivalloitusten aikana 1200-luvulla kiellettiin vuosisadoiksi, ja kiello on peruutettu hiljattain vasta osassa islamilaista maailmaa. Yksilöllisen tulkitsijan, joko tuomarin, *qādi*, tai oppineiden yhteisön eli *ulāman* jäsenen, tulee etsiä ratkaisua, joka palvelee yhteistä hyvää.

Konsensus (*idzhmā*). Ratkaisua tekevät pyrkivät löytämään kollektiivisen konsensuspäätöksen siltä pohjalta, miten uskontoa käytännössä harjoitetaan, ja monet kerrat tällaisten käytäntöjen juuret ovat esislamilaisessa maailmassa.

Analoginen päättely (*qijās*). Ongelmaan etsitään ratkaisu, joka on yhdensuuntainen jonkin *Koraanissa* ja traditiossa esiintyvän ratkaisun kanssa.

Uskonnollis-oikeudellisen käytännön piiriin muodostui 700- ja 800-luvulla neljä erilaista tulkintakoulukuntaa, joita kutsutaan "riiteiksi". Nämä koulukunnat ovat edelleen voimissaan ja ovat vallalla eri maissa ja eri alueilla.

Hanifalainen riitti. Riitin luoja on Abu Hanifa (k. 767). Riitti on vallalla Keski-Aasian turkinkielisten muslimien keskuudessa, Turkissa, Pohjois-Egyptissä, Intiassa ja Irakissa. Se suosii yksilöllistä järjen käyttöä ja on joustavin ja vapaamielisin opillisissa tulkinnoissaan.

Mālikilainen riitti. Mālik ibn Anasin (k. 795) luoma riitti luottaa enemmänkin Muhammadin kumppanien traditioon kuin itse Muhammadin esittämiin ratkaisuihin, ja aina kun näiden välillä on ristiriitaa, riitti yksinkertaisesti oman mielensä mukaan ratkaisee asian puoleen tai toiseen. Riitti on voimissaan Pohjois-Afrikan muslimialueilla.

Shāfiittinen riitti. Riitin luoja on al-Shāfi'i (k. 820). Se hyväksyy Muhammadin kumppanien traditiota vain, jos sen tueksi voidaan esittää Muhammadin itsensä esittämä ratkaisu. Muhammadin traditiota ei voi missään tapauksessa sivuuttaa. *Hadith* on tässä riitissä keskeinen. Omakohtaisella järkeilyllä on vain toissijainen asema. Riitti vahvasti kanonisen lain

jäykkää tulkintaa. Riitti on vallalla Ala-Egyptissä, Syyriassa, Intiassa ja Indonesiassa.

Hanbalilainen riitti. Riitti on Ahmad ibn Hanbalin (k. 855) oppilaiden luoma. Se on riiteistä vanhoillisin. Hanbalilaiset pitäytyvät kirjaimelliseen *Koraanin* ja *hadithojen* tulkintaan ja vaativat fanaattisesti uskonnollisten velvollisuuksien täyttämistä. Arabian wahhäbit (joista oli puhe historiaa käsittelevässä jaksossa) omaksuivat tämän riitin, ja se on vallalla Saudi-Arabiassa.

Filosofinen ja teologinen etsintä

Koska *Koraanin* ja siihen perustuvan uskomusjärjestelmän uskotaan olevan Jumalan kerralla antamia, seikka ei ole omiaan edistämään filosofista tai teologista spekulointia ja innovaatiota. Oikeaoppinen islam on aina kammonnut tällaista kyseenalaistavaa filosofointia. Oikean muslimin tulee ortodoksisen näkemyksen mukaan mieluummin oppia *Koraani* ulkoa sekä omaksua se ja sen pohjalta kehittynyt traditio. Ortodoksinen islam ei ole omaehtoisesti ryhtynyt spekulointiin, mutta sen on ollut pakko reagoida muiden harjoittamaan spekulointiin ja ortodoksisten oppien kyseenalaistamiseen. Näin ollen oikeaoppinen islam on parhaimmillaankin kyennyt vain skolastiseen saivarteluun: filosofointiin, joka tietää ennalta, mihin totuuteen pohdiskelun pitää päätyä.

Looginen ajattelu on mahdotonta, jos on, niin kuin oikeaoppisuuden on, pidettävä totuutena keskenään ristiriidassa olevia postulaatteja ja väitteitä. Jos on esimerkiksi pidettävä totuutena käsitystä ihmisen tahdon vapaudesta ja samalla oppia, jonka mukaan kaikki on Jumalan ennalta säätämää eikä ihmisellä ole tahdon vapautta, looginen päättely on vaikeaa ellei mahdotonta. Ulospäsyteitä on kolme: joko hylätään ensimmäinen postulaatti tai hylätään toinen postulaatti tai löydetään tai yritetään löytää jonkinlainen keino sovittaa nämä ristiriidat tai onnistutaan selittämään ne olemattomiksi. Jälkimmäinen yritys on skolastiikkaa.

Islamin merkittävimmät filosofiset ja teologiset pohdinnat ja kysymyksenasettelut suoritettiin islamin ensimmäisten 300 vuoden aikana. Sen jälkeen seurasi ristiretkien ja sitäkin pahemmin 1200-luvulta 1500-luvulle jatkuneen mongolivallan aiheuttama pysähtyneisyyden tila. Islamin uusi nousu osmanien valtakunnan muodossa ei sekään johtanut filosofian tai teologian elpymiseen, sillä kyseinen valtakunta vajosi itse-tyytyväisyyteen; se oli maailman mahtavin ja uhmaamattomin valtakeskittymä, eikä ollut mitään tarvetta kyseenalaistaa mitään. Vasta *umman* hajoaminen ja Euroopan ja muiden länsimaiden nousu ja sen myötä tapahtunut islamin maailman haltuunotto ja sen itsenäisyyden menetys olivat sellainen shokki, joka päätti 700 vuotta jatkuneen pysähtyneisyyden ja pakotti muslimit syvälliseen ja kriittiseen islamin perustojen arviointiin ja uudistamiseen.

Teologinen pohdiskelu kukoisti umajjadien Da-

maskoksen-kalifaatin aikana, noin 660–750. Kalifit keräsivät hoviinsa filosofeja, tiedemiehiä, taiteilijoita, runoilijoita jne., ja Damaskos oli maailman kulttuurin keskus Euroopan viruessa viheliäisessä keskiajan pimeydessä. Antiikin kreikkalaista filosofiaa tutkittiin, Aristoteleen ja Platonin teokset käännettiin arabiaksi ja ei-uskonnollista spekulointia siedettiin ja suositettiin. Toinen vastaavanlainen kukoistuksen kausi koettiin abbasidien Bagdadin-kalifaatin alkuaikoina kalifi Harun ar-Rashidin ja hänen lähimpien seuraajiensa valtakaudella noin 785–850. Tämä suosiollinen aika-kausi päättyi taantumuksellisen kalifi Mutawakkilin kalifaattiin vuonna 847. Teologista väittelyä ja filosofiaa pohdintaa harjoitettiin kuitenkin jossakin määrässä 1100-luvulle saakka.

Islamin kolmen ensimmäisen vuosisadan aikaisten filosofien pohtimia kysymyksiä olivat predestinaatio ja ennaltamäärääminen vastaan ihmisen vapaa tahto; Jumalan jumalalliset attribuutit; *Koraanin* sisältämät lupaukset ja uhkaukset; usko ja erhe; revelaatio (ilmoitus) ja järkeily; *Koraanin* luonne, onko se luotu vai eksistentiaalinen; mitä sielu on, nouseeko fyysinen ruumis kuolleista ja voiko muslimi joutua helvettiin.

Väittelyä käytiin etupäässä kahden filosofikoulukunnan välillä: rationalistien ja traditionalistien eli ”oikeaoppisten”. Rationalistit korostivat järjen käyttöä, järkeilyä ja kyseenalaistamista; traditionalistit olivat altavastaajina. Rationalistit päätyivät katsomukseen ihmisen tahdon vapaudesta ja alistivat uskonopin puhtaan logiikan tarkasteluun; traditionalistit pitivät logiikan käyttöä opillisissa asioissa tuomittavana ja harhaoppisena ”väkivaltaisena innovaationa”. Traditionalistien vastatoimena oli filosofinen argumentointi, josta käytetään sanaa *kalām* ja jonka sanotaan tarkoittavan islamilaista dialektiikkaa; sen teesinä ja synteesinä ovat ennalta annetut islamilaiset aksioomat.

Rationalistit väittivät ”oikeaoppisten” kauhuksi, että *Koraani* tarjoaa ajattelun lähtökohtia, ei suinkaan valmiita doktriineja, ja että *hadithat* antavat opastusta mutteivät valmiita oppeja. Rationalistit argumentoivat, että *Koraani* on ajallisuudessa luotu; se ei ole eksistentiaalinen. Traditionalistien mukaan *Koraani* on luomaton; se on ollut aina olemassa. Rationalistien opetus tuomittiin harhaoppiseksi. Rationalistinen käsitys, että ihminen on vastuussa teoistaan, tuomittiin kerettillisyytenä, ja näkemyksen ensimmäinen esittäjä, al-Dzhuhani, teloitettiin vuonna 699. Sama käsitys alkoi voimistua taas 800-luvulla, jolloin islamin teologian järjellinen tarkastelu taas vähäksi aikaa sallittiin. Rationalistit kyseenalaistivat ruumiin fyysisen ylösnousemuksen. Heidän näkemyksensä mukaan muslimi voi joutua helvettiin.

Rationalistit väittivät, että Jumalan omin olemus on tietoa ja hänen attribuuttinsa ovat hänen olemuksestaan riippumattomia kvalifiointeja. Traditionalistien kannan mukaan Jumalan attribuutit ovat ikuisia ja hä-

nestä erottamattomia. Tämän vaikeaselkoisen kiistan taustalla oli kysymys Jumalan ykseydestä; rationalistit katsoivat kvalifioinnit rajoittaviksi.

Kaikki nämä spekulatiot päättyivät edellä mainitun Hanbaliin ja kalifi Mutawakkiliin, jotka voimakkeinoin pakottivat filosofit takaisin oikeaoppisuuden ruotuun.

Islamilainen skolastiikka pääsi vallalle 900-luvun alussa ja on vallalla edelleen, yli tuhat vuotta myöhemmin. Skolastiikka yritti ratkaista rationalistien ja traditionalistien välisiä erimielisyyksiä. Jumalan attribuutteja koskevan erimielisyyden ratkaisuksi he järkeilivät, että jumalalliset attributit eivät ole ihmisen attribuutteihin verrattavia (joten koko kiistely on turhaa), ja niiden ikuisuus on riippuvainen Jumaluudesta. Sen sijaan skolastikkojen yritys ratkaista ihmisen vapaan tahdon ja ennaltamääräämisen muodostama dilemma vaikuttaa vähintäänkin keinotekoiselta ja edelleenkin ristiriitaiselta. Skolastisen näkemyksen mukaan ihmisen vapaa tahto on kiistettävä, mutta ihmisen kontrolloi silti vastuitaan, vaikka ne ovatkin Jumalan tahtomia. Skolastisen näkemyksen mukaan järkipäätä tietoa ja rationaalista ajattelua ei voi soveltaa sellaiseen, mikä on jumalallista, muutoin kuin *Koraanin* sallimissa rajoissa. Järjen ja revelaation (ilmoituksen) välille saadaan aikaan skolastinen sovinto, kun ajatellaan, että Jumalasta voi omata tietoa ja häntä voi tuntea järkeilyä käyttäen, jos järkeily on sopusoinnussa *Koraanin* sisältämän jumalallisen ilmoituksen kanssa tai suorastaan siitä johdettua.

Teologis-filosofinen ajattelu virisi uudelleen vasta 1800-luvulla, mutta tähän päivään mennessä ei ole tapahtunut mitään ratkaisevaa kehitystä, joka olisi johtanut opillisiin tarkistuksiin, vaikka tarve on huutava. Opillisen ajattelun uudelleenviriämisen kirvoittivat ensi sijassa kehityskulut islamilaisen maailman ulkopuolella. Se tosiasia, että islamilainen *'umma* oli hajonnut, vaikka *Koraani* lupaa, että oikeaan oppiin perustuva muslimien yhteisö on voittamaton ja ikuinen, oli vakava opillinen haaste. Osmanien valtakunta hajosi ja sen alueet joutuivat Euroopan valtakuntien haltuun 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa. Kohta lähes koko islamilainen maailma oli väärauskoisten hallussa ja sekulaarien vieraiden valtojen dominoima. Islamin kulttuurinen ja tieteellinen etevämyys oli vain haalistunut muisto; väärauskoinen tai sekulaari länsi oli jo selvästi ylittänyt islamin tieteelliset, teknologiset, sotilaalliset, sivistykselliset ja kulttuuriset saavutukset ja oli maailman johtava voima kaikilla aloilla. *Koraanin* opetusten mukaan mitään tällaista ei olisi pitänyt tapahtua. Kirkon ja valtion tai uskonnon ja yhteiskunnan erottaminen toisistaan, länsimainen sekulaari demokratia, joka näyttää olevan läntisen edistyksen seurainen, on islamille valtava haaste. Traditionalisteja huolestuttaa se, miten laajalle islamilaisen älymystön piirissä on levinnyt lännen ihailu ja vähättelevä suh-

tautuminen islamiin ja sen mahdollisuuksiin. 1970-luvulla Jemenissä tehdyt historialliset löydöt näyttävät ainakin osittain romuttavan nykyiset kaanonin mukaiset (ja myös tässä artikkelissa esitellyt) käsitykset islamin ja *Koraanin* synnystä.

Islamin omassa piirissä suufilaisten pyrkimys päästä henkilökohtaiseen jumalasuhteeseen opinkappaleista ja traditioista välittämättä on luonut jännitteen, joka haastaa uudistuksiin.

Nyky aika on täynnä haasteita, mutta islam näyttää olevan etupäässä kykenemätön vastaamaan niihin. Haasteisiin vastaamisen pyrkimystä on toki olemassa. Perinteisten rationalistien ja traditionalistien rinnalle on ilmaantunut uusia filosofisia suuntauksia: radikalismi, modernismi, reformaatio ja radikaali fundamentalismi, joka turvautuu muinaisten assassiinien tavoin myös terrorismiin.

Radikalismi ja modernismi. Radikaali filosofinen koulukunta kyseenalaistaa lähes kaiken, mitä pidetään oikeaoppisena. He ovat sitä mieltä, että *Koraani* ei ole mikään kopio taivaassa olevasta prototyypistä; se ei ole pyhä, se on yksinkertaisesti Muhammadin luomus ja sen vuoksi täysin avoin kaikenlaiselle kritiikille. *Koraanin* teksti ja opit tulee alistaa tarkasteluun ja uudelleentulkintaan; ne tulee tulkita allegorioina. Fatalismi ja predestinaatio-oppi on yksinkertaisesti hylättävä. Viimeaikaisin teologinen näkemys väittää, että Jumala suo ihmiselle päätösvallan asioissa, joista hänet tuomiopäivänä tuomitaan. Ihmisen tulee pyrkiä henkilökohtaiseen jumalasuhteeseen. Modernistit ovat valmiita omaksumaan läntisen sivistyksen piiristä kaiken, mikä on arvokasta ja arvollista. Kemal Atatürk, modernin Turkin perustaja, oli radikaali modernisti, joka erotti kirkon ja valtion tehden Turkista sekulaarin. Modernistit pitävät sekulaarin erottamista hengellisestä edistyksen ehdottomana edellytyksenä. Tämä on täysin vastoin perinteistä näkemystä ja itseään islamin perustoja, mutta *'umman* hajoaminen osoittaa, että oikeaoppinen näkemys on ainakin kyseenalainen ellei peräti epätoisi.

Reformistit näkevät ja tunnustavat nykyajan haasteet ja uudistusten tarpeen, mutta he haluavat pysytellä uskollisina islamin perusperiaatteille. Painotuotteiden yleistymisen on herättänyt kiinnostuksen myös 700 vuotta aikaisempia pohdiskeluja kohtaan. Kiinnostuksen kohteena ovat eritoten traditionalistien näkemykset, jotka kaikki on nyt tuotu halukkaiden saataville. On herännyt uusi kiinnostus löytää alkuperäinen *Koraanin* sanoma kaiken yli 1 000 vuoden aikana kertyneen opillisen aineiston eli *ulaman*, *muftien* ja tuomareiden antamien ratkaisujen ja uskonnollisten määräysten takaa ja vastata siltä pohjalta nykyajan haasteisiin. Reformistit ovat saaneet aikaan opetuslaitoksen uudistuksen niin, että nykyään kouluissa ja yliopistoissa opiskellaan *Koraanin* lisäksi tai jopa sen sijasta myös tieteitä ja tieteellistä ajattelua. Opetustoimien uudistaminen ja vahvistaminen nähdään yleisesti kei-

nona pyrkiä saavuttamaan lännen etumatka tieteen alalla. Reformistien pyrkimyksenä on luoda tieteellinen kulttuuri omilla islamilaisilla ehdoillaan. Islamin laki, *shari'a*, on reformistien mielestä uudistettava; on painotettava sen henkeä, ei sen kirjainta. Reformistit torjuvat kuitenkin läntisen demokratian. Kun *Koraanissa* ja *shari'assa* kerran on Jumalan antama ja siitä johdettu laki, mihin silloin tarvitaan lainsäädäntäelintä ja parlamenttia? Lait pitää kuitenkin, myös niissä maissa, joissa jonkinlainen parlamentti toimii, alistaa *ulaman* tai ajatollan hyväksyttäväksi.

Sotaisa fundamentalismi. Islamin piirissä on reagoitu voimakkaasti lännen haasteeseen ja radikaalien, modernistien ja reformistien hankkeisiin. Taantumuksellisinta ja vaarallisinta reaktiota edustavat erilaiset fundamentalistiset liikkeet, jotka haikailevat paluusta alkuaikojen puhtaaseen islamiin. Ne käyvät aktiivista ja jopa aseellista taistelua ja terrorismia ”luopioita” eli länttä mielisteleviä tai sitä ihailevia islamilaisia johtajia, uudistajia ja islamille vieraiden ajatusten esittäjiä ja instituutioiden rakentajia sekä itse länttä vastaan. Fundamentalistit elättelevät edelleen toivoa koko maailman muuttumisesta islamilaiseksi, niin kuin *Koraani* näyttää lupaavan.

Islamilaiset valtiot vapautuivat kolonialismista, kun lännen poliittisessa ajattelussa tapahtui muutos ja kun siirtomaiden hallitseminen kävi liian työlääksi. Oma osaansa ovat vapautumisessa kuitenkin näyttelleet myös ne islamin opetusten elähdyttämät muslimit, jotka ryhtyivät ajamaan maansa vapautumista. Iranin fundamentalistit onnistuivat sotaretkessään Iranin shaahin hallintoa vastaan ja perustivat maahan shiiäläisen fundamentalismin mukaisen islamilaisen valtion. Islamista kertoo jotakin myös se tosiasia, että toisin kuin kristinusko, se ei ole valkoisen miehen uskonto; se on vapaa kaikesta siitä painolastista, joka

rasittaa valkoisen miehen uskontoa ja estää sen leviämistä. Islam on yhä leviävä uskonto; sitä ei levitetä aseiden voimalla eikä pakottamalla, vaan se leviää siksi, että se yksinkertaisuudessaan on puoleensa vetävä.

Urantia-ilmoituksen perusteella tiedämme, että maailmassamme tulee joskus vallitsemaan vain yksi institutionaalinen uskonto ja yhtä monta henkilökohtaista uskontoa kuin maailmassa on asukkaita. Siinä vaiheessa kaikki nämä ongelmat ja vaikeudet, joita olemme tutkineet islamia tarkastellessamme, ovat vain muisto. Ennen kuin niistä tulee muisto, on viisasta suhtautua kaikkiin uskontoihin niin, että tuntee ne läpikotaisin, pyrkii löytämään niistä jotakin, jolta pohjalta voimme yhdessä niiden kanssa toimien muuttaa maailman. Nyky-islam tarjoaa siihen mahdollisuuksia melko vähän, mutta *Urantia-kirja* opettaa, että myös institutionaaliset uskonnot muuttuvat, jos kohta muutos onkin aina hidasta. Voimme omalta vähäiseltä osaltamme olla auttamassa tätä väistämättöä muutosta.

Islamin ja muiden uskontojen kohtalonkysymys on se, että ne vihdoinkin tunnustaisivat – ilman rajauksia ja kvalifiointeja – jokaisen ihmisen sydämessä elävän Jumalan suverenisuuden, Jumalan valtaherruuden, ja luottaisivat Jumalaan eivätkä pyhiin kirjoihinsa, muka ylivertaisiin oppeihinsa ja uskomukseensa, jonka mukaan vain niillä on hallussaan Jumalan suosio ja jumalallinen totuus; että ne vihdoinkin tunnustaisivat, että Jumala on Isä ja me kaikki hänen lapsensa olemme – ilman rajauksia ja kvalifiointeja – toinen toistemme veljiä ja sisaria.

Seppo Kanerva

Lähdekirjallisuutta

- Aberry, Arthur J., *The Koran Interpreted*. Oxford University Press, 1982. Artikkelissa esiintyvät koraanilainaukset on kirjoittaja kääntänyt tästä englanninkielisestä laitoksesta.
- Rodinson, Maxime, *Mohammed*. Transl. fr. French/ A. Carter: Penguin Books, 1983
- Endress, Gerhard, *An Introduction To Islam*. Edinburgh University Press, 1988
- Kennedy, Hugh, *The Prophet And The Age Of The Caliphates*. Longman Group Ltd, 1986
- Ruthven, Malise, *Islam In The World*. Penguin Books, 1984
- Hitti, Philip K., *History Of The Arabs*. Kymmenes laitos 1970. MacMillan Publishers Ltd, 1984
- Brockelmann, Carl, *History Of The Islamic Peoples*. Routledge & Kegan Paul; uusintapainos, 1982
- Robinson, Francis, *Atlas Of The Islamic World Since 1500*. Phaidon Press, 1982; uusintapainos, 1987
- Cantor, Norman F., *The Civilization of the Middle Ages*, uudistettu laitos, HarperCollins, 1993
- Read, Piers Paul, *The Templars*. Da Capo Press, 1999
- Farah, Caesar E., *Islam*, seitsemäs laitos. Barron's, 2003
- Armstrong, Karen, *Islam – A Short History*. Phoenix Press 2001
- Prawer, Joshua, *The Crusaders' Kingdom – European Colonialism in the Middle Ages*. Phoenix Press, 2001
- Caner, Ergun Mehmet ja Caner, Emir Fethi, *Unveiling Islam*. Kregel Publications, 2002
- Maalouf, Amin, *The Crusades Through Arab Eyes*. Schoken Books, 1985, uusintapainos 2003

Suomen Urantia-seuran hallitus ja komiteat

<p>HALLITUS</p> <p>Tapio Talvitie, puheenjohtaja Kuurinkuja 3 02750 ESPOO Puh. (09) 505 4845 <i>tapio.talvitie@kolumbus.fi</i></p> <p>Reijo Hamari, varapuheenjohtaja Kosteperänkatu 2 A 84, 90100 OULU Puh. (08) 342 046; 040 502 6604 Faksi (08) 555 5437 <i>reijo.hamari@luukku.com</i></p> <p>Helena Juola, sihteeri Kalastajanmäki 10 E 70, 02230 ESPOO Puh. (09) 884 9783; 050 530 7785 <i>helena.juola@pp.inet.fi</i></p> <p>Tapio Pulli, rahastonhoitaja Lillbyntie 40, 21610 KIRJALA Puh. (02) 454 4927 <i>tapio.pulli@kolumbus.fi</i></p> <p>Hanna Holopainen, jäsenkomitean pj. Linnankatu 47 A 41, 20100 TURKU Puh. (02) 237 3073; 040 763 0917 <i>h.anna.h@luukku.com</i></p> <p>Martti Vanninen, julkaisukomitean pj. Krattivuorentie 9 E 13, 02320 ESPOO Puh. (09) 809 2160; 040 727 8714 <i>martti.vanninen@kolumbus.fi</i></p> <p>Raimo Ala-Hynnälä, koulutuskomitean pj. Lahjajarjuntie 32 A 1, 40250 JYVASKYLÄ Puh. (014) 635 176; 0400 889 732 <i>gadonia@pp.kolumbus.fi</i></p> <p>Erja Kalenius, konferenssikomitean pj. Heinäinpesäntie 5, 33680 TAMPERE Puh. (03) 387 9299; 040 705 5572 <i>e.kalenius@jippii.fi</i></p> <p>Matti Hulkkonen, nuorisokomitean pj. Hanhijärventie 139 as 2 53100 LAPPEENRANTA Puh. (05) 451 3216; 050 516 0412 Fax. (05) 413 2499 <i>matti.hulkko@surfeu.fi</i></p>	<p>Jäsenkomitea</p> <p>Helinä Harju (09) 701 7413</p> <p>Ritva Niemeläinen (05) 451 3216</p> <p>Pekka Nurmela 0400 803 478</p> <p>Aili Nurmi (019) 688 0048 kesäas. (015) 434 209</p> <p>Tuula Parviainen (03) 674 3226</p>	<p>Julkaisukomitea</p> <p>Maija Heikkilä (09) 323 4147</p> <p>Leena Kari (09) 445 883</p> <p>Seppo Niskanen (09) 694 7989 040 526 8283</p> <p>Jouni Nurmi (09) 755 5070</p>
<p>Koulutuskomitea</p> <p>Kalevi Krekilä (03) 367 7038</p> <p>Pentti Lehtelä (09) 805 5209; 0400 609790</p> <p>Pertti Leinonen (09) 852 1992</p> <p>Anja Vuori (02) 822 3043</p>	<p>Konferenssikomitea</p> <p>Kalevi Eklöf (09) 879 9474 0400 45 1471</p> <p>Aimo Hiltunen 040 900 9005</p> <p>Eija Seppänen-Bolotinski (09) 874 2194</p> <p>Matti Tossavainen (09) 873 2255</p>	
<p>Nuorisokomitea</p> <p>Jyri Härkönen 050 595 4567</p> <p>Rauni Välikangas (016) 356 0557; 040 7713732</p>		

Esitelmätilaisuudet Helsingissä

Seura järjestää syyskaudella 2003 neljä esitelmätilaisuutta Helsingin **Kruununhaassa** osoitteessa **Meritullinkatu 13 G** (erillisen piharakennuksen 2. kerros). Tilaisuudet pidetään lauantaisin, alkaen kello **16**. Tilaisuuksiin on vapaa pääsy. Tervetuloa!

13.9.2003 Seppo Niskanen

4.10.2003 Erja Kalenius

1.11.2003 Pentti Lehtelä

29.11.2003 Kalevi Eklöf

Kolmas ilmoitus

Aihe avoin

Aihe avoin

Energia II

Opintoryhmät tiedottavat

Suomen Urantia-seuran tehtävä on edistää *Urantia-kirjan* opetusten leviämistä ja asiallista levittämistä sekä toimia *Urantia-kirjan* lukijoiden yhdyssiteenä. Osallistuminen yksittäisten henkilöiden pitämiin lukupiireihin ja opintoryhmiin on suositeltava ja hyväksi koettu tapa syventää *Urantia-kirjan* opetusten ymmärtämistä. Haluammekin kannustaa lukijoita juuri tällaiseen opiskelumuotoon, jossa annetaan ensisijaisuus *Urantia-kirjan* väärentämättömien opetusten julkitulolle. Tehtävämme on tukea opiskelupyrkimyksiä ja kaikkia niitä opiskelijoita, jotka puolestaan haluavat toimia seuramme kanssa yhteistyössä, erottelematta seuran jäseniä muista *Urantia-kirjan* lukijoista. Mahdollinen tuki on tarkoitettu ensisijaisesti vasta-alkajille ja *Urantia-kirjaa* vielä tuntemattomille ryhmille ja mahdollisuuksien mukaan myös muille, kuitenkin seuraa sitomatta. Tukea voi olla esimerkiksi opintoryhmistä ja niiden toiminnasta ilmoittaminen Heijasteessa, luennointiapu tai mahdollinen taloudellinen avustus, kuten kokoustilan kohtuullinen vuokra. Tukipyynnöt tulee osoittaa koulutuskomitealle tai suoraan seuran hallitukselle.

Seuraavassa on lueteltu *Urantia-kirjan* opiskeluun omistautuneita ryhmiä. Mikäli paikkakunnallasi ei ole ryhmää, ota yhteyttä seuran koulutuskomiteaan. Halukkaat itsenäiset ryhmät voivat julkaista tietonsa Heijasteessa. Seura julkaisee näitä yhteystietoja sitoumuksetta ja mielellään rohkaisee lukijoita opintoryhmätoimintaan mutta samalla muistuttaa, että viime kädessä opintoryhmät kuitenkin itse vastaavat toiminnastaan, tavoitteistaan ja menetelmistään.

Helsingin seutu

Ryhmä, jonka vetäjänä on *Seppo Niskanen*, puh. 040 526 8283 (s-posti: seppo.niskanen@mediakoti.fi), kokoontuu joka toinen tiistai parittomin viikoin klo 17.00 osoitteessa Meritullinkatu 13 G, HELSINKI. Käsitellään kirjan ensimmäistä osaa.

The English Study Group meets every second Tuesday at *Seppo Kanerva's* home, Aurinkoranta 6 B 22, 00990 HELSINKI, phone (09) 694 7989(email: seppo.kanerva@mediakoti.fi).

Opintopiiri jatkaa syksyllä Meritullinkatu 13 G:ssä tiistaisin parillisin viikoin klo 18.15–20 vetäjänä *Pertti Leinonen*. Kokoontumispäivät ovat 2.9., 16.9., 30.9., 14.10., 28.10., 11.11. ja 25.11. Kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita. Yhteystiedot: puh. (09) 852 1992 (s-posti: tmi.leinonen@kolumbus.fi).

Uskonyhteyttä vaaliva opintoryhmä kokoontuu sunnuntaisin klo 15.00–17.00 (31.8., 28.9., 26.10., 23.11. ja 21.12.) os. Meritullinkatu 13 G, Helsinki. *Joel Rehnström*, puh. (09) 221 3125 (s-posti: joel.rehnstrom@pp.inet.fi).

Hyvinkää

Tietoja toiminnasta antaa *Kari Haavisto*, puh. (019) 461 421 (s-posti: kari.haavisto@pp.inet.fi).

Joensuu

Tietoja antaa *Leena Kalaja*, Somerotie 8 C, 80230 JOENSUU, puh. (013) 313 630.

Jyväskylä

Ryhmä kokoontuu tiistaisin parillisina viikkoina klo 18.00–19.30 kaupunginkirjaston kerhohuoneessa. Lisätietoja: *Raimo Ala-Hynnälä*, Lahjajarjuntie 32 A 1, 40250 JYVÄSKYLÄ, puh. (014) 635 176 (s-posti: gadonia@kolumbus.fi).

Kotka

Tietoja opintotoiminnasta antaa *Marja-Leena Valkeinen*, Tuukkalanpolku 20, 48410 KOTKA, puh. (05) 228 2516.

Lahti

Lisätietoja: *Kalervo Juntunen*, puh. (03) 787 2302.

Lammi

Lammin ja ympäristön toiminnasta kiinnostuneille antaa tietoja *Tuula Parviainen*, Haapainojantie 33, 16900 LAMMI, puh. (03) 674 3226.

Lappeenranta

Tietoja antavat *Yrjö Kuikko*, puh. (05) 414 1542, ja *Matti Hulkkonen*, puh. (05) 451 3216 tai 050 516 0412.

Lempäälä

Keskusteluryhmä kokoontuu keskiviikkoisin parittomina viikkoina klo 18.00–21.00. Yhteyshenkilönä toimii *Kalevi Krekilä*, Tampereentie 250, 37560 LEMPÄÄLÄ, puh. (03) 367 7038.

Oulu

Tietoja antaa *Reijo Hamari*, Kosteperänk. 2 A 84, 90100 OULU, puh. (08) 342 046 tai 040 502 6604.

Pieksämäki

Tietoja antaa *Johannes Partanen*, Savontie 24–26 C 11, 76100 PIEKSÄMÄKI, puh. (015) 487 069.

Rauma

Tietoja antaa *Anja Vuori*, Kirsikkatie 13, 26660 RAUMA, puh. (02) 822 3043; 040 748 4289 (s-posti: anja.vuori@pp.inet.fi).

Rovaniemi

Suomen pohjoisin opintoryhmä kokoontuu maanantaisin klo 17.00 Ompeluateljee Vallaksen tiloissa, Jaakonkatu 3–5 A 2, 92600 ROVANIEMI. Lisätietoja: *Raija Vallas*, puh. (016) 346 315.

Seinäjäki

Tietoja antaa *Pentti Räisänen*, Kullaanmäentie 126, 60800 ILMAJOKI, puh. (06) 424 7251 tai 02040-74816.

Tampere

Tampereen opintoryhmä kokoontuu joka toinen keskiviikko kirjastotalo Metsossa. Lisätietoja: *Kaarin Köntti*, puh. (03) 265 0578.

Turku

Turun opintoryhmän toiminnasta antaa tietoja *Tapio Pulli*, Lillbyntie 40, 21610 KIRJALA, puh. (02) 454 4927 (s-posti: tapio.pulli@kolumbus.fi).

Vaasa

Lisätietoja: *Tapani Härkönen*, puh. (06) 312 1832.

Málaga, Espanja

Espanjan suomalainen keskusteluryhmä. Tietoja antaa *Pentti Suutarinen*, puh. +34 626 792 501.